

SAVET STRANIH INVESTITORA U SRBIJI

POGLED NA 2016/17.

TELENOR.

RAZLIKA JE U MREŽI.

KVALITET MREŽE KAKAV ZASLUŽUJEŠ

Kontinuirano unapređujemo našu mrežu kako bismo pružili besprekorno korisničko iskustvo.

MREŽA KOJOJ MOŽEŠ DA VERUJEŠ

Pouzdana i bezbedna za svaku vrstu komunikacije.

BRZO SURFOVANJE - GDE GOD DA SE NALAZIŠ

Pokrivamo celu Srbiju brzim internetom.

**ŠESTU
GODINU ZAREDOM
NAJBOLJA EVROPSKA
AVIO-KOMPANIJA**

**TURKISH
AIRLINES**

The International
School of Belgrade
Since 1948

THE INTERNATIONAL SCHOOL OF BELGRADE - SERBIA -
BELGRADE - TEMISVARSKA 19 - +381-11-2069999 - www.isb.rs - isb@isb.rs

We are The International School of Belgrade

**QUALITY INTERNATIONAL EDUCATION
FOR LEADERS OF TOMORROW**

350 students representing over 40 nationalities
Experienced international faculty, state of the art learning technology

SAVET STRANIH INVESTITORA U SRBIJI

POGLED NA 2016/17.

UREDNIK

Tanja Jakobi

DIZAJN

Jasmina Laković

FOTOGRAF

Zoran Petrović

PREVOD

Snežana Bjelotomić

LEKTURA

Bojana Đurić

MENADŽER PUBLIKACIJE

Neda Lukić, n.lukic@aim.rs

POSEBNA ZAHVALNOST

Ana Firtel, izvršna direktorka Saveta stranih investitora
Milica Đorđević, direktor komunikacija Saveta stranih investitora
Tijana Đaković, administrativna saradnica

MENADŽERI PROJEKTA

Biljana Dević, b.devic@aim.rs
Aleksandra Ebiš, a.ebisi@aim.rs
Ljiljana Knežević, lj.knezevic@aim.rs
Nataša Trifunović, n.trifunovic@aim.rs

POSLOVNI SEKRETAR

Svetlana Petrović, s.petrovic@aim.rs

FINANSIJE

Dragana Skrobonja, d.skrobonja@aim.rs

IZVRŠNI DIREKTOR

Maja Vidaković, m.vidakovic@aim.rs

GENERALNI DIREKTOR

Ivan Novčić, i.novic@cma.rs

ŠTAMPA

Rotografika d.o.o.
Segedinski put 72, Subotica

SAVET STRANIH INVESTITORA U SRBIJI
- POGLED NA 2016/17.

IZDAVAČ

alliance international media u saradnji sa
Savetom stranih investitora Srbije

Makenzijeva 67, 11000 Beograd, Srbija
Tel: +(381 11) 2450 508
Fax: +(381 11) 2450 122
E-mail: office@aim.rs
www.allianceinternationalmedia.com
ISSN no: 1451-7833
sva prava zadržava
alliance international media 2016.

10 **GVOŽDE SE KUJE
DOK JE VRUĆE**
Komentar

12 **ČVRSTO STOJIMO
NA KURSU REFORMI**

ALEKSANDAR VUČIĆ,
Premijer Srbije

18 **ZADOVOLJNI INVESTITORI
SU NAJBOLJI PARTNERI
ZA RAZVOJ**

YANA MIKHAILOVA
Predsednik Saveta stranih
investitora i regionalni
direktor Nestlé Adriatica

22 **SPREMI SMO ZA IZAZOVE
IZ MEĐUNARODNOG
OKRUŽENJA**

JORGOVANKA TABAKOVIĆ
Guverner Narodne banke Srbije

26 **ZAJEDNIČKIM SNAGAMA
DO BOLJEG POSLOVNOG
AMBIJENTA**

MARKO ČAĐEŽ
Predsednik Privredne
komore Srbije (PKS)

28 **NADAMO SE JOŠ VEĆEM
NAPRETKU U REFORMAMA**

N.J. E. MICHAEL DAVENPORT
šef Delegacije EU u Srbiji

32 **RASTE TRAZNJA
ZA KREDITIMA, ALI SU
BANKARSKI PROFIT SKROMNI**

MARIA ROUSSEVA
Predsednica izvršnog odbora
Societe Generale Banka Srbija AD

34 **POMAŽEMO SRBIJI DA
IZGRADI JAKU PRIVREDU**

DANIEL BERG
Direktor kancelarije Evropske
banke za obnovu i razvoj
(EBRD) u Srbiji

38 **FOKUSIRANE REFORME
DONEĆE REZULTATE**

JOHN KYRITSIS
Potpredsednik Saveta stranih
investitora i generalni direktor
Delez Srbija

42 **PRVI ZNACI OPORAVKA
PRIVREDE SE PRIMEĆUJU**

MARINOS VATHIS
Predsednik IO
Vojvodanske banke

44 **NASTAVLJENO
INVESTIRANJE U SRBIJU**

ANDREI CUCU
Generalni direktor LUKOIL
SRBIJA i rukovodilac
Balkanskog MRO

46 **BOLJI USLOVI ZA
IZVOZNIKE**

DEJAN VUKOVIĆ
Direktor Agencije za
osiguranje i finansiranje
izvoza Republike Srbije

48 **NUDIMO VLADI
ZNAJNE I ISKUSTVO**

DIMITRIJE KNJEGINJIĆ
Potpredsednik Saveta
stranih investitora i generalni
direktor Lafarž Srbija

52 **DIJALOGOM
DO BOLJIH
REŠENJA ZA SVE**

ANA FIRTEL
Izvršna direktorka Saveta
stranih investitora

56 **FOKUS**

58 **PARTNERSTVO
NA DUGE STAZE**
SLAVICA PAVLOVIĆ
Predsednik IO Eurobank

60 **SISTEMSKI PRISTUP
NEOPHODAN ZA
BORBU PROTIV
NEDOZVOLJENE TRGOVINE**

GORAN PEKEZ
Predsednik Odbora za borbu
protiv nedozvoljene trgovine
Saveta stranih investitora
(JT International a.d. Senta)

61 **SA OPTIMIZMOM
ULAZIMO NA
SRPSKO TRŽIŠTE**
FREDERIC AUBET
Generalni direktor CRH Srbije

62 **BOLJI IZGLEDI
SA UNAPREĐENIM
ZAKONIMA O HRANI**

MILICA STEFANOVIĆ
Predsednica Odbora za
hranu i poljoprivredu
Saveta stranih investitora
(The Coca-Cola Company
Barlan S&M d.o.o.)

63 **SUBOTICA JE
DOBRA INVESTICIJA**

SWAROVSKI:
Prva godišnjica
proizvodnog pogona u Srbiji

64 **„DRUŠTVO,
KO VOZI KUĆI?“
TRADICIJA „BELGRADE
BEER FESTA“**
HEINEKEN

66 **REŠITI PITANJE
LIZINGA RADNIKA**

DEJAN JEČMENICA
Predsednik Odbora za
ljudske resurse Saveta stranih
investitora (Wiener Städtische
osiguranje a.d.o. Beograd)

67 **UVEK ĆE BITI
IZAZOVA
KOJE TREBA
PREVAZIĆI**
MIHAIL ORFANOUDAKIS
Generalni direktor Marbo
produkta i komercijalni
direktor PepsiCo
za Zapadni Balkan

68 **OD STEČAJA
DO PREPORODA**

MLADEN PETKOVIĆ
Direktor Krušik AD Valjevo

70 **PROMENAMA DO BOLJIH
REŠENJA ZA SVE**

DRAGOLJUB ZDRAVKOVIĆ
Predsednik Odbora za lizing i
osiguranje Saveta stranih
investitora (AXA Osiguranje)

71 **ZA DOBRE ZAKONE
NAJVAŽNIJA JE
DOBRA PRIMENA**

MIHAJLO ŽIVKOVIĆ
Predsednik Pravnog odbora
Saveta stranih investitora
(Societe Generale Banka Srbija)

72 **EFIKASNIJE
PROCEDURE
DONOSE REZULTATE**

IVAN GAZDIĆ
Predsednik Odbora za
nekretnine i gradnju Saveta
stranih investitora (Bojović
& Partners a.o.d. Beograd)

73 **OJAČATI PRAVNU
SIGURNOST**

BILJANA BUJČIĆ
Predsednica Poreskog
odbora Saveta stranih
investitora (KPMG d.o.o.)

74 **MANJE BARIJERA -
DINAMIČNIJI RAZVOJ**

JASMINA VIGNJEVIĆ
Predsednica Odbora za
telekomunikacije i
IT Saveta stranih investitora
(Telenor d.o.o.)

76 **KLJUČNE PORUKE**

78 **ZAJEDNO RASTEMO**
Savet stranih
investitora

Ako planirate održiv rast...

vi i mi imamo zajedničke planove

biomasa

vetar

voda

Obratite nam se ako tražite podršku za razvoj odgovoran prema budućnosti. U poslovnom svetu nas prepoznaju po broju za životnu sredinu, obnovljive izvore energije i ljude kao najveći razvojni resurs. Posetite erstegroup.com i erstebank.rs

Gvožđe se kuje dok je vruće

Od nove Vlade očekuje se da bude vlada kontinuiteta na onim poljima gde je sama stvorila visoke standarde: u oblasti evrointegracija, u sprovođenju reformi i u dijalogu sa poslovnom zajednicom. Sadašnji skroman, ali disperzivan i održiv privredni rast rezultat je upravo takvog pristupa

Narodna banka Srbije nedavno je izašla sa novom projekcijom privrednog rasta za ovu i iduću godinu. Projektovani rast od dva i po odsto u ovoj i tri odsto u sledećoj godini nije rezultat inercije u jednoj malo otvorenoj privredi, niti naličje prethodnog dubokog pada. Iza prezentovanih brojki stoji, čini se, diversifikovan i održiv rast.

Među faktorima koji su doprineli ovakvom ishodu najvažnija je, nesumnjivo, doslednost Vlade da sprovede potpisani aranžman sa MMF-om. Iako u dogovorenom tajmingu ima i znatnijih kašnjenja, čini se da su više nego ikada međunarodne finansijske organizacije pokazale strpljenje za političke tokove u zemlji, pre svega zbog toga što je i u interregnumu između dveju vlada postojala jasna posvećenost da se ostane na zacrtanim ciljevima.

Nova Vlada je stvorila visoka očekivanja u javnosti. Prvo je, zahvaljujući svom radu u prethodnom mandatu, ostvarila dugoočekivani cilj – praktično otvaranje pristupnih pregovora – i obećala dosledno sprovođenje obaveza po osnovu otvorenih poglavlja. Potom je, dobrim pokazateljima u fiskalnoj politici, podstakla nadanja da će ovakvi rezultati biti potpomognuti i učvršćeni ozbiljnim strukturnim

reformama. Ostvarila je solidan i, uglavnom, stabilan dijalog sa poslovnom zajednicom, pre svega međunarodnim investitorima, koji je za posledicu imao i dodatna ulaganja kompanija koje već posluju na domaćem tržištu i nekih novih. Novim zakonskim rešenjima, a delimično i njihovom primenom, stvorila je nadu da bi bar na ograničenom broju polja – u građevinskom sektoru i u postavljanju inspeksijskih službi na nove osnove – javna uprava i poslovna zajednica mogli delati u sinergiji. Takvih i sličnih zadataka za budućnost ima zaista napretek. Pomenimo za početak samo punu profesionalizaciju javne administracije, stvaranje efikasne poreske uprave i borbu sa sivom ekonomijom i korupcijom, gde posle početnih koraka tek treba stvoriti prostor za održiva rešenja.

Stojimo na pragu jedinstvene šanse da ono što je urađeno dobro sada bude i nastavljeno. Jer, i bez preuzimanja novih, većih zadataka, Vlada pred sobom ima dovoljno posla da dovrši ono što je u prethodnom mandatu ostalo na pola puta. Bilo bi dobro da obostrano koristan dijalog sa poslovnom zajednicom ne bude prekidan epizodama kao što je ona sa kraja 2015. kada je bez javne rasprave usvojeno nekoliko zakona. Ovo tim pre jer je predvidljivost poslovnog ambijenta jedan od važnih preduslova za nesmetan rad privrednika.

Ako se začas ponovo vratimo očekivanim privrednim rezultatima, lako je uvideti da se oni u velikoj meri zasnivaju na efektima ulaska stranih investicija koje su donele tehnološki uspon u industriji, veći izvoz, otvaranje novih radnih mesta i, koliko je to bilo izvodljivo, ravnomerniji regionalni rast.

Preobražaj u građevinskoj industriji, koja je, posle dužeg perioda stagnacije, postala jedan od motora ekonomskog rasta, predstavlja primer konstruktivne saradnje između Vlade i investitora na dobrobit celog društva

Primeru radi, privredni rast zabeležen je upravo u onim granama, pre svega građevinskoj industriji, gde su u prethodnom periodu komplikovane i duge procedure, između ostalog, kočile oporavak ove važne privredne grane. Do razrešenja, koje je dovelo i do iznadprosečnog doprinosa građevinarstva BDP, i do rasta izdavanja građevinskih dozvola koje

same po sebi predstavljaju simbol daljeg oporavka stiglo se zahvaljujući saradnji administracije i poslovne zajednice u pronalaženju dobrog i, što je jednako važno, u praksi primenjivog rešenja.

Jedno društvo i njegov prosperitet zavise od mnoštva faktora. Skladna saradnja između Vlade i poslovne zajednice, razume se, na principima arms length i u strukturisanom, argumentovanom dijalogu, mogla bi biti svetla nit vodilja za rešavanje i drugih uskih grla u funkcionisanju zajednice, gde dobre zakone ne prati i jednako dobra praksa.

Prvi pozitivni rezultati su već tu, sad ih treba dosledno negovati i gajiti. ■

Alpha Plan Housing Loan

Now is the right moment to become a real estate owner in friendly Greece. Start enjoying all the benefits such status brings with the help of the **Alpha Bank housing loan**:

- ✓ ATTRACTIVE INTEREST RATE
- ✓ SIMPLIFIED PROCEDURE
- ✓ RELIABLE PROFESSIONAL STAFF

AS EASY AS ONE-TWO-THREE
FROM **PLAN** TO YOUR OWN **FLAT**
IN GREECE!

 ALPHA
PLAN
GOOD PLAN FOR YOUR FLAT

ALPHA BANK

Together, we have a great future.

☎ 0800 250 250, www.alphabankserbia.com

Čvrsto stojimo na kursu reformi

ALEKSANDAR VUČIĆ

Premijer Srbije

Reforme započete 2014. trebalo bi da budu završene do kraja mandata ove Vlade i da omoguće da Srbija postane uređena demokratska zemlja, sa efikasnim institucijama, funkcionalnom tržišnom ekonomijom i evropskom budućnošću

Ova Vlada ima energiju da nastavi rad na novom talasu reformi, i svesna je da će njena uspešnost u tom poslu ključno opredeliti ekonomsku sudbinu zemlje u narednim decenijama, kaže premijer Aleksandar Vučić, najavljujući u intervjuu niz mera koje njegov kabinet namerava da preduzme u narednom periodu.

► **Kako treba gledati na vaš novi program? Da li je to program kontinuiteta, ili program kvalitativnog iskoraka u reformama?**

– Program koji sam predstavio u mom ekspozeu nastavak je reformi započetih 2014, koje bi, kada budu završene, do kraja mandata ove Vlade, trebalo da budu veliki iskorak, odnosno da od Srbije napra-

ve uređenu demokratsku zemlju, sa efikasnim institucijama i funkcionalnom tržišnom ekonomijom. U prethodne dve godine smo se bavili stvaranjem preduslova za ekonomski oporavak, kroz makroekonomsku i fiskalnu stabilizaciju i bitne strukturne reforme tržišta rada, građevinskih dozvola i slično, a u narednom periodu nam predstoji zahtevniji, da ne kažem tehnički komplikovaniji deo posla, a to je reforma pravosuđa i bitne sektorske reforme u oblasti obrazovanja, državne uprave, koje treba da zaokruže ovaj proces reformi.

► **Nekoliko vlada pre vaše uspelo je da stabilizuje javne finansije na izvestan rok, ali su sve zapinjale upravo na pitanjima strukturnih reformi. Jeste li na izborima, po vašem mišljenju, dobili jasan legitimitet koji ste tražili da slomite taj orah?**

– Ova Vlada ima energiju da nastavi rad na novom talasu reformi kako bismo osigurali postignute re-

REFORME

Ova Vlada ima energiju da nastavi rad na novom talasu reformi kako bismo osigurali postignute rezultate i stvorili mogućnosti za dodatni napredak

POSLOVNI AMBIJENT

Nastavak borbe protiv sive ekonomije je i dalje zadatak koji je vrlo visoko rangiran u prioritetima Vlade

INVESTICIJE

Povećan obim investicija je, pre svega, rezultat napora Vlade kojim je uspostavljena makroekonomska stabilnost i obezbeđena predvidivost poslovnog okruženja

zultate i stvorili mogućnosti za dodatni napredak. U tom smislu, smatram da se nalazimo u ključnoj fazi procesa reformi, jer će naša uspešnost u sprovođenju predstojećih reformi ključno opredeliti ekonomsku sudbinu zemlje u narednim decenijama, tj. odrediće da li ćemo kao i ranije imati česte i potresne smene perioda blagog rasta i stagnacije, tj. recesije ili ćemo se učvrstiti na putu dugoročno održivog i dinamičnog rasta. Rezultati izbora ukazuju da su građani ovoga svesni.

► U vašu koaliciju i u parlament ušle su desničarske partije koje su protiv daljih EU integracija. Da li očekujete otpore u sprovođenju evropskih politika?

– Dobro je što političku scenu Srbije čine različita mišljenja i ideje. To smatram bogatstvom našeg političkog života, jer nikoga ne sme da plaši različitost političkih ideja sve dok postoje snažan institucionalan okvir i demokratske institucije koje podržavaju različitost i garantuju vladavinu prava. Naš izazov i cilj nije da svakom doskočimo ili da svakom repliciramo. Verujem u snagu argumenata, znanja i marljivog rada. Iskreno verujem u politiku Vlade Srbije, a naši argumenti su naši rezultati koje postižemo. Politika snažne i razvijene Srbije, u stabilnom regionalnom okruženju, koja prihvata najsavremenije pravne i ekonomske standarde EU, dobila je gotovo plebiscitarnu podršku na izborima.

Svaka argumentovana kritika je dobro došla i dolazi kao dobar savet. Mislim da svaki evroskeptik mora da zna za nijansu više od pristalica projekta EU, ako želi utemeljeno da kritikuje ovu organizaciju. Čak i među njima ima onih koje ne spore značaj primene evropskih standarda. To su pitanja oko kojih je zdravo graditi konsenzus.

Zašto bi Srbija bila izuzetak? Zašto bi Srbija bila izvan projekta koji joj već danas donosi značajan nivo investicija, novih radnih mesta, sve bolji trgovinski bilans

i respektabilnu finansijsku podršku? Da kojim slučajem Srbija naredne godine postaje članica mi bismo kroz razvojne projekte iz strukturnih fondova na danas projektovani rast BDP-a mogli da računamo na dodatnih jedan, jedan i po odsto BDP-a.

► Šta iz oblasti poglavlja 23 i 24 možete da najavite od politika koje su bitne za jačanje pravne države u privrednoj sferi?

– Usudiću se da ocenim da smo kao Vlada i kao izvršna grana vlasti učinili dosta da popravimo poslovni ambijent u Srbiji. To je rezultiralo boljim rejtingom Srbije na „Doing Business“ listi. Ako želimo da dospemo u svetsku premijer ligu država sa najboljim poslovnim ambijentom, predstoji nam dosta rada kako bismo nastavili da popravljamo praksu. To je posao ne samo Vlade i pravosuđa već i parlamenta, Privredne komore Srbije, tzv. nezavisnih institucija, strukovnih udruženja, ali i civilnog društva. Svako treba da nosi svoje breme odgovornosti za ostvareni rezultat.

Svaka od oblasti u Akcionom planovima za poglavlja 23 i 24 je na posredan ili neposredan način važna za poslovni ambijent. Ne mogu reći da je borba protiv organizovanog kriminala manje važna od vladavine prava. Jedno bez drugog ne može, a prvo se nalazi u Po-

glavlju 24, dok je drugo u Poglavlju 23. Podsetiću da smo otvaranje Poglavlja 23 dočekali sa 77 odsto u potpunosti ispunjenih mera predviđenih Akcionim planom za ovo poglavlje. Ostalih 23 odsto se nalazi u različitim fazama primene. Ipak, za jačanje pravne države u privrednoj sferi izdvojio bih efikasnost sudova po svim nivoima i pitanjima, rešavanje zastarelih predmeta, borba protiv korupcije, krivična dela protiv privrede i oblast medija.

Zbog svih ovih pitanja su nam pregovori sa EU važni. Napredak u poglavlju 23 i 24 znači da smo na dobrom putu i da dobijamo dobre ocene, a ►►

Politika snažne i razvijene Srbije, u stabilnom regionalnom okruženju, koja prihvata najsavremenije pravne i ekonomske standarde EU, dobila je gotovo plebiscitarnu podršku na izborima

upravo to je najbolji signal investitorima da je Srbija sigurno utočište za sve investitore bez obzira na njihov domaći ili međunarodni predznak.

► **Privredni rast jača i, što posebno raduje, oporavak je vidljiv u relativno velikom broju grana. Šta Vlada namerava da uradi da ga učini održivim?**

– Da bi rast bio održiv, država treba da uradi dve stvari. Jedno je da kompletira javne investicije, a drugo da stvori preduslove za privatne. Rast treba da se ostvaruje uz mali fiskalni i spoljnotrgovinski deficit kako javni i spoljni dug ne bi rasli. U tom smislu, reforme koje smo do sada sproveli predstavljaju odličnu osnovu (smanjenje fiskalnog deficita sa osam odsto BDP-a u 2014. na dva i po odsto BDP-a u ovoj godini, smanjenje deficita teku-

ćeg platnog bilansa na ispod pet odsto BDP-a, snažan rast stranih direktnih investicija od 46 odsto u 2015). Da bismo privredni rast učinili zaista održivim, ali ne samo održivim već i dinamičnim, planiramo da: nastavimo snažnu makrofiskalnu stabilizaciju dok fiskalni deficit ne spustimo na oko jedan odsto BDP-a (do 2020);

povećavamo javne investicije za oko 150 miliona evra godišnje, dok ne dostignemo proseka centralne i istočne Evrope (4-5 odsto BDP-a godišnje). U tom smislu, fokus će nam biti na snažnoj modernizaciji putne i železničke infrastrukture, jer smo svesni da je uticaj ovih projekata na privredni rast višestruko veći nego da smo taj novac usmerili u potrošnju; krenemo sa reformom obrazovanja na svim nivoima; aktivno vodimo određene sektorske politike, kao što je poljoprivredna politika, i stvaramo uslove za razvoj brzo rastućih delatnosti, kao što je IT industrija.

Ova Vlada ima energiju da nastavi rad na novom talasu reformi, kako bismo osigurali postignute rezultate i stvorili mogućnosti za dodatni napredak

► **Kod javnih preduzeća je, ako pogledamo vaš program iz 2014, relativno najmanje urađeno. Koje nove rokove najavljujete za rešavanje pitanja ovih preduzeća?**

– Restrukturiranje javnih preduzeća je proces, koji je započet krajem 2014, koji će trajati više godina i koji se odvija prema utvrđenoj dinamici. Aktivnosti na restrukturiranju EPS-a, Srbijagasa i Železnica sprovode se u skladu sa planovima restrukturiranja i po fazama. Profesionalnu podršku i finansiranje obezbeđuje Svetska banka. Pravni okvir za bolje, ekonomičnije i efikasnije poslovanje javnih preduzeća dat je u novom Zakonu o javnim preduzećima.

► **Problem Železare Smederevo je, čini se, uspešno rešen, ali je rešenje skupo. Koliko prostora još ima za takva i slična rešenja za, na primer, RTB Bor?**

– UPPR za RTB Bor predviđa modalitete osnivanja novih društava kroz izdvajanje određene imovine kao što su rudnici. Ova društva bi se osnivala ili samostalno u cilju sklapanja poslovno-tehničkog ugovora sa potencijalnim investitorom ili zajedničkim ulaganjem sa potencijalnim investitorom. U svakom slučaju, preduslov je da se sva ruda i njen koncentrat prerađuje u topionici RTB Bora po tržišnim cenama, sa nastojanjem da se razvije i proizvodnja finalnih proizvoda. Na ovaj način bi se obezbedile dve vrste prihoda – po osnovu dobiti u novoformiranom društvu i po osnovu prihoda od topionice.

► **Šta je sledeći korak u rešavanju pitanja preduzeća u restrukturiranju koja su iz faze zaštite od poverilaca mahom ušla u UPPR režim?**

– Biće napravljeni planovi koji su održivi na dug rok i prihvatljivi za poverioce ovih preduzeća, a država će ovaj postupak da podrži kroz konverziju svojih potraživanja a negde i kroz otpis.

Takođe, obezbeđen je i novac za sprovođenje socijalnih programa, a time smo stvorili sve predu-

slove da planovi budu prihvatljivi za komercijalne poverioce, zato što smo tako nivo ukupnih obaveza i planiranih troškova značajno smanjili.

► **Svetska banka vas je posebno pohvalila zbog novog trenda većeg broja manjih, ali široko disperzovanih stranih investicija. Da li je rezultat strateškog opredeljenja Vlade, ili pitanje trenutne dinamike?**

– Povećan obim investicija je, pre svega, rezultat npora Vlade kojim je uspostavljena makroekonomska stabilnost i obezbeđena predvidivost poslovnog

okruženja. Uspešno sprovedena fiskalna konsolidacija, uravnotežavanje platno-bilansnih neravnoteža, stabilnost cena i jasan reformski kurs usmeren jačanju konkurentnosti domaće privrede, faktori su koji u dobroj meri mogu opredeliti odluku investitora da li da započne investicioni ciklus u Srbiji ili ne. Očekujemo da se u narednom periodu pojavi veliki broj krupnih investicija treće generacije koje će valorizovati ekonomsku poziciju Srbije i imati regionalni domet.

► **Strani investitori i dalje ističu zadovoljstvo novim Zakonom o radu i brzinom izdavanja građevinskih dozvola. S druge strane, Zakon o konverziji zemljišta je sa velikim zakašnjenjem tek ušao u primenu, dok Zakona o parafiskalnim nametima još nema. Šta novo možete da najavite kada je u pitanju poboljšanje poslovnog ambijenta?**

– Efekti reforme Zakona o radu su upravo onakvi kakvi smo očekivali da budu – došlo je do rasta zapošljavanja, smanjenja nezaposlenosti i neaktivnosti. Efekti reforme sistema građevinskih dozvola su još pozitivniji. Rast građevinarstva u prethodnih godinu i po dana je jedan od nosilaca novog zamaaha privrede. Kada je reč o daljem unapređenju poslovnog okruženja, u kratkom roku ćemo regulisati finansiranje lokalnih samouprava, a plan nam je da intenzivno radimo na reformi naknada i taksu, kako bismo imali transparentniji sistem.

► **Kada će biti temeljno reformisana Poreska uprava?**

– Planovi za transformaciju Poreske uprave već su pripremljeni i uskoro se očekuje njihova ubrzana realizacija koja će podrazumevati manji broj bolje organizovanih, regionalnih kancelarija Poreske uprave.

Takođe, reforma se sprovodi i kroz sistem zapošljavanja, obuke, napredovanja i nagrađivanja kadrova, jačanje materijalne osnove rada Poreske uprave i tehničko-tehnološka modernizaciju.

Postupak transformacije Poreske uprave u moderno organizovanu jedinicu po uzoru na uprave zapadno-evropskih zemalja je dugotrajan proces koji smo već usaglasili sa predstavnicima Svetske Banke i MMF-a, on se fazno realizuje i postepeno daje prve rezultate. Država treba da bude pažljiva šta i koliko oporezuje, Poreska uprava treba da bude kredibilna pretnja sprovođenju zakona, a građani da na to odgovaraju dobrovoljnim i transparentnim prijavljivanjem svojih prihoda i plaćanjem poreza.

► **Šta će biti u fokusu Vlade kada je u pitanju suzbijanje sive ekonomije?**

– Nastavak borbe protiv sive ekonomije je i dalje zadatak koji je vrlo visoko rangiran u prioritetima Vlade. Rezultati ostvareni tokom 2015. i 2016, koji su u većoj meri bili posledica intenzivnijih kontrola, moraju biti prevedeni u trajna poboljšanja upravo sistemskim unapređenjem i reformom same Poreske uprave. Koordiniranim naporima Poreske uprave, MUP-a i BIA, ostvareni su zapaženi rezultati u borbi protiv nezakonite trgovine akciznim proizvodima. Ovakav vid saradnje biće nastavljen i u narednom periodu.

► **Kakav rang Srbije predviđate na sledećoj listi „Doing Business“?**

Ako želimo da dospemo u svetsku premijer ligu država sa najboljim poslovnim ambijentom, predstoji nam dosta rada kako bismo nastavili da popravljamo praksu

– Prošle godine Srbija je napredovala za 32 pozicije zahvaljujući priznavanju reformi u oblasti plaćanja poreza, jednim manjim delom novog sistema izdavanja građevinskih dozvola i usled izmene metodologije koja je konačno stavila u ravnopravan položaj kontinentalne zemlje sa onim koje izlaze na more. Treba imati u

vidu i to da rang svake zemlje na „Doing Business“ listi zavisi od uspeha drugih zemalja. Ipak, očekujemo da ćemo na „Doing Business“ listi za 2017. godinu, koji će Svetska banka objaviti u oktobru, dalje napredovati oko četiri mesta, tako da ćemo doći na 55. mesto, a da ćemo u 2017. godini napredovati za dodatnih 7–10 mesta i doći u prvih 45 do 50 svet-skih ekonomija.

► **Iako su i rezultati privrednog rasta i priliv investicija ohrabrujući, ipak je stopa nezaposlenosti visoka, a analitičari od EK do MMF očekuju ►►**

stagnaciju ili mali pomak, za razliku od vas koji ste najavili pad na 13% do kraja 2017. Šta vas čini optimistom?

– Poslednji podaci Republičkog zavoda za statistiku govore da Srbija od 2007. ima najnižu stopu nezaposlenosti, odnosno da je pala prvi put ispod 16 odsto. Stopa zaposlenosti je povećana za 3,2 procentna poena u odnosu i na prethodni kvartal i na isti kvartal prošle godine, sa 42,6 odsto na 45,9 procenata. Najbolji pokazatelj je rast zaposlenosti i pad nezaposlenosti kod mladih, ali je i opšta stopa nezaposlenosti ide dobrim smerom, pošto je u prvom tromesečju bila 19 odsto, a sada 15,2.

Smanjenju stope nezaposlenosti doprinele su pojačane privredne aktivnosti, ulaganja u nova rad-

na mesta i podrška razvoju privatnog sektora, posebno malih i srednjih preduzeća, ali i bolji rad inspekcije rada, kao i prijavljivanje sezonskih radnika.

Istovremeno, radimo na tome da sistemom obuke, dokvalifikacije i dualnog obrazovanja približimo strukturu znanja i sposobnosti radno sposobnog stanovništva da odgovori potrebama novih radnih mesta koja se otvaraju u malim, srednjim i velikim preduzećima.

Razlozi za optimizam leže u vrlo dinamičnom i diversifikovanom rastu koji domaća ekonomija beleži u proteklom periodu, kao i našu posvećenost da program strukturnih reformi i fiskalne konsolidacije sprovedemo u potpunosti. Kao realan rizik vidimo samo eventualne geopolitičke poremećaje koji mogu negativno uticati na naše najveće trgovinske partnere, a time i na izvoznu tražnju za našim proizvodima.

Očekujemo da se u narednom periodu pojavi veliki broj krupnih investicija treće generacije koje će valorizovati ekonomsku poziciju Srbije i imati regionalni domet

► Šta Vlada može da učini da, na primer, „Siemens“, ili „General Electric“, ili „Ikea“ mogu da nađu više partnera među srpskim MSP, od sadašnjeg gotovo simboličnog broja? Kako ćete dalje podržavati ove male motore razvoja i zapošljavanja?

– Uključivanje naših preduzeća u dobavljačke lance velikih svetskih kompanija, prisutnih ovde i onih koje se za partnere u Srbiji interesuju iz inostranstva jeste višestruko korisno za domaća preduzeća: kada postanu dobavljači takvih sistema, otvori im se ne samo kanal za plasman proizvoda već i mogućnost da stiču dodatna znanja, osvajaju standarde i nove tehnologije, da rastu i stalno unapređuju poslovne procese, od tehnoloških do upravljačkih, i kvalitet svojih proizvoda, kako bi se održali u tim aranžmanima i ugovorili nove poslove.

Što privatni sektor bude jači i naše kompanije budu sposobnije da se uključe u lance velikih sistema, to će ovde biti više stranih ulaganja, jer svaki investitor uz ostale parametre meri i sposobnost domaće privrede – domaćih kompanija na koje može da se osloni.

Mi smo ponosni na naša mala preduzeća koja su već postala dobavljači velikim svetskim kompanijama. Nedavno, prilikom posete švedskog premijera Srbiji, imao sam priliku da mu poklonim naše domaće proizvode – kuhinjsku dasku i oklagiju, a koje naše preduzeće iz Čuprije, „Standard Furniture“, proizvodi za švedsku IKEA-u firmu „Ikea“.

► Šta sem dualnog obrazovanja možete da najavite u reformi obrazovanja, a što bi bolje povezalov ovaj sektor i potrebe privrede?

– Kod nas, uprkos naporima, na većini fakulteta i dalje dominira klasičan sistem nastave, u kojem je student uglavnom pasivan učesnik. Takođe, jednako važno je i srednje obrazovanje i njegova reforma koja mora da usledi u narednom periodu, jer se mladi koji nemaju iskustva u određenoj praksi teško odlučuju

na pokretanje samostalnog biznisa. Podaci govore da će samo od tri do pet odsto mladih pokrenuti samostalni posao ako tokom školovanja nisu sticali neko radno iskustvo.

Dualni sistem obrazovanja razvija sklonost ka preduzetništvu, smanjuje nezaposlenost, povećava dohodak, pa imajući u vidu iskustva razvijenih zemlja poput Nemačke, Austrije i Švajcarske koje godinama u svom školskom sistemu primenjuju dualni model, očekuje se da ta inovacija značajno doprinese ekonomskom razvoju i smanjenju nezaposlenosti i u Srbiji. ■

VAŠ SVET SAVREMENIH POSLOVNIH REŠENJA

Telekom Srbija

Otkrijte mts svet telekomunikacija pun neograničenih mogućnosti i pravih rešenja za Vaše svakodnevno poslovanje i komunikaciju.

Možete računati na našu punu posvećenost jer smo u svakom trenutku spremni da sve svoje kapacitete stavimo u službu Vašeg uspeha.

www.mts.rs

064/795

Zadovoljni investitori su najbolji partneri za razvoj

YANA MIKHAILOVA

Predsednica Saveta stranih investitora i regionalna direktorka Nestlé Adriatica

Savet stranih investitora (SSI) doprinosi poboljšanju poslovne klime u Srbiji i želi da u partnerstvu sa Vladom što efikasnije radi na postizanju zajedničkog cilja, a to je da Srbija postane optimalna destinacija za investicije, privlačna i novim i postojećim stranim investitorima

Savet stranih investitora se raduje nastavku dijaloga sa Vladom Srbije i, kroz kvalitetan dijalog, želi da ubrza reformski proces u korist svih učesnika, kaže Yana Mikhailova, predsednica Saveta stranih investitora i regionalna direktorka „Nestlé Adriatica“.

► **Koje korake Vlada treba da preuzme kako bi osigurala stabilan i snažan dugoročni privredni rast?**

– Naša očekivanja su usmerena na tri glavne oblasti: ubrzanje važnih strukturnih reformi, bolje sprovođenje zakona i usklađivanje sa propisima EU. Dopustite mi da kažem nešto više o svakoj od ove tri oblasti. Prvo, strukturne reforme čine tržište još konkurentnijim i podstiču ekonomski rast. Zato je

ubrzanje strukturnih reformi dobar znak za poslovnu zajednicu u zemlji, kao i za investitore koji tek planiraju da dođu.

Privatizacija i korporatizacija državnih preduzeća su važni koraci na tom putu. Drugo, videli smo nekoliko pozitivnih pomaka u razvoju regulatornog okvira. Sada postoji hitna potreba za daljim napretkom u usklađivanju zakona i podzakonskih akata, doslednoj primeni zakona na svim nivoima učesnika i unapređenje efikasnosti, kapaciteta i sposobnosti vladajućih struktura. Evo i nekoliko primera... Nakon Zakona o inspekcijском nadzoru trebalo bi da sledi formiranje potpuno funkcionalnog Koordinacionog tela i Saveta za analizu rizika. U domenu oporezivanja treba da postoji bolja koordinacija između Ministarstva finansija i Poreske uprave kao i sprovođenje

OČEKIVANJA

Naša očekivanja su usmerena na tri glavne oblasti: ubrzanje važnih strukturnih reformi, bolje sprovođenje zakona i usklađivanje sa propisima EU

RADNA GRUPA

Zajednička radna grupa, koja bi trebalo da se sastoji od članova Vlade i predstavnika Saveta, predstavljala bi odgovarajući mehanizam putem kojeg bi se postigli optimalni rezultati u reformskim procesima i istovremeno promovisala dobra saradnja i otvorenost u dijalogu između države i stranih investitora

SINERGIJA

Snaga Saveta stranih investitora leži u sinergiji iskustava, bogatstvu znanja i stručnosti koje ono donosi u zemlju

reformne poreske administracije. Radujemo se brzom sprovođenju novog Zakona o konverziji zemljišta koji će omogućiti uvođenje privatnog vlasništva nad zemljištem.

Treće, postoji jaz u harmonizaciji Zakona o deviznom poslovanju i Zakona o zaštiti podataka o ličnosti sa standardima EU koji mora da se prevaziđe. Očekujemo da nas Zakon o naknadama zaštiti od novih parafiskalnih nameta i da se reguliše pitanje iznajmljivanja radne snage.

► **Koja je uloga stranih investicija u postizanju boljih rezultata, većeg izvoza i zapošljavanja u zemlji i koliko članovi Saveta doprinose ostvarenju ovih ciljeva?**

– Strane kompanije donose nove investicije i otvaraju nova radna mesta, uvode moderne tehnologije, podstiču inovacije i angažuju lokalna mala i srednja preduzeća kao svoje snabdevače, te ih time integrišu u globalno tržište.

Savet, sam po sebi, pozitivno doprinosi srpskoj privredi jer nastavlja da se širi i trenutno okuplja oko 130 kompanija koje su ovde uložile više od 23,5 milijardi evra, koje generišu 18% nacionalnog BDP-a (u 2013. godini) i zapošljavaju više od 97.000 radnika u Srbiji.

Članovi Saveta promovišu etičko poslovno ponašanje i delovanje u skladu sa čvrstim principima korporativnog upravljanja i stoga podižu poslovnu i investicionu klimu na viši nivo.

Na kraju, Savet je multikulturalna i veoma iskusna zajednica koja, pored toga što ima 70% članova iz EU, okuplja i kompanije iz SAD-a, Rusije i Kine, koji počinju još više da investiraju u Srbiju. Savet je dobar spoj iskustava koja mogu da pomognu Srbiji da krene dalje i da ima još jaču tržišnu privredu.

► **Da li državne subvencije igraju ključnu ulogu u donošenju odluka investitora da ulažu u Srbiju i ostanu ovde da posluju?**

– Državne subvencije nisu loše rešenje, ali one su kratkoročna mera koja bi trebala da važi tokom ograničenog vremenskog perioda i koja bi trebalo da bude primenjena na vrlo transparentan način.

► **Koji su ključni izazovi za dalji razvoj povoljnog okruženja za investiranje?**

– Ključni izazov je svakako bolje sprovođenje zakona. Jasnoća regulatornog okvira, doslednost sprovođenja, kao i samo sprovođenje zakona ključni su preduslovi za pravnu sigurnost u Srbiji. Ako su ova pitanja regulisana kako treba, onda će oni investitori koji već posluju u Srbiji postati najbolji promotori potencijala Srbije. Do sada smo videli određeni napredak u ovoj oblasti, ali Vlada treba i dalje da radi na tome kako bi transparentno poboljšala propise, ojačala institucionalne kapacitete, smanjila administrativni teret i obezbedila efektivnu zaštitu investitora.

U tom smislu važno je da Vlada i dalje ima dosledan dijalog sa poslovnom zajednicom i da dobija povratne informacije.

► **Na koji način strane kompanije koje već posluju na ovom tržištu pomažu srpskoj privredi da poveća produktivnost i efikasnost i da primeni najnovija tehnološka dostignuća?**

– Strane kompanije donose inovacije, znanje i stručnost. Članovi Saveta su istinski promotori ekonomije zasnovane na znanju, jer baziraju svoje poslovne modele na savremenim praksama i inovacijama. Osim toga, poslovna etika, jasnoća poslovanja i usklađenost sa zakonima oblasti su u kojima članovi Saveta daju važan doprinos u ovoj zemlji.

► **U kojim oblastima Srbija mora da uloži dodatne institucionalne napore u procesu evropskih integracija?**

Vlada bi trebalo da nastavi napore koji bi vodili ka transparentnom poboljšanju propisa, ojačavanju institucionalnih kapaciteta, smanjivanju administrativnog tereta kako bi se obezbedila efektivna zaštita investitora

– Proces pristupanja EU će učiniti tržište Srbije još konkurentnijim zato što će postizanje funkcionalne tržišne ekonomije obezbediti iste uslove za sve, i to će povećati rast. Štaviše, kada se poboljšaju uslovi na domicilnom tržištu, ono postaje konkurentnije i unutar EU, što znači da će Srbija imati kapacitet da se nosi za konkurencijom i tržišnim snagama u EU. Da bi se to postiglo, Srbija mora da sprovede raznovrsne strukturalne i ekonomske reforme koje zahtevaju snažan politički konsenzus i podršku javnosti.

► **Kako vi pružate podršku evrointegracijama Srbije?**

– Savet ima ključnu važnost u ovom procesu jer poseduje duboko razumevanje evrop-

određenim oblastima kao što su rad inspekcija i suzbijanje nezakonite trgovine. Zatim, tu je i usvajanje Zakona o inspekcijskom nadzoru, ubrzanje postupka izdavanja građevinskih dozvola i izmene Zakona o zapošljavanju stranaca koje omogućavaju samozapošljavanje, ostvarivanje prava nezaposlenih i harmonizaciju nacionalnog zakonodavstva sa prvim tekuvinama EU.

Međutim, krajem prošle godine desile su se promene u smislu napuštanja ranije dobre prakse konsultovanja sa privatnim sektorom u vezi s novim zakonima, tako da su neki zakoni usvojeni bez javnog uvida i rasprave. Na primer, to je slučaj sa Zakonom o komorama, koji uvodi obavezno članstvo u Privrednoj komori Srbije (PKS) i obaveznu naknadu i to za sva preduzeća od januara 2017. Isto se desilo i sa određenim brojem poreskih zakona. Razumemo svrhu postojanja PKS-a, ali se pitamo zašto članstvo u ovoj organizaciji mora da bude obavezno imajući u vidu da većina naših članova vide naknadu za članstvo kao para-fiskalni namet.

► **U kojim oblastima bi trebalo pojačati dijalog između Vlade i poslovne zajednice kako bi zajedno učinili kvalitativni iskorak?**

– Savet doprinosi poboljšanju poslovne klime u Srbiji i za cilj ima da što efikasnije radi zajedno sa Vladom na postizanju zajedničkog cilja, a to je da Srbija postane optimalna destinacija za investicije, privlačna i novim i postojećim investitorima i da bude dobar ambasador Srbije u inostranstvu.

Kako bismo to postigli, predložili smo grupe tema za radna tela koje se nadovezuju na premijerov ekspozu u Skupštini kao što su: borba protiv nezaposlenosti kroz stvaranje predvidljivog poreskog okruženja, stimulisanje poljoprivrede uvođenjem standarda EU u segment bezbednosti hrane, suzbijanje sive ekonomije smanjenjem neloyalne konkurencije, uvođenje jakog inspekcijskog sistema, kreiranje sposobne i dobro obrazovane radne snage kroz uspostavljanje veza između škola / univerziteta i preduzeća, prenošenje znanja koje članovi Saveta imaju u stvaranju održivog i efikasnog zdravstvenog sektora i promocija interesa Srbije u Briselu koristeći činjenicu da 75% naših članova potiče iz EU, a u cilju postizanja brzog i stabilnog napretka.

Savet doprinosi poboljšanju poslovne klime u Srbiji i za cilj ima da što efikasnije radi zajedno sa Vladom na postizanju zajedničkog cilja, a to je da Srbija postane optimalna destinacija za investicije

skog i srpskog tržišta i može da pomogne da se olakša tranzicija srpskog tržišta u EU. Na koji način? Pre svega, pružajući povratne informacije i pomažući u oblikovanju regulatornog okvira. Već smo napravili značajne i konkretne korake u ovom pravcu organizujući zvanične posete Briselu u oktobru 2014. i septembru 2015. Treća poseta se planira za oktobar 2016.

► **Uopšteno govoreći, koje su glavne karakteristike trenutnog poslovnog ambijenta u Srbiji?**

– Postoje očigledne pozitivne promene u

► U tom kontekstu, na koji način Savet može da pruži dugoročan doprinos navedenim procesima?

– Verujemo da bi zajednička radna grupa, sastavljena od članova Vlade i predstavnika Saveta, a čije je stvaranje predložio premijer na predstavljanju „Bele knjige“ 2015. godine, predstavljala odgovarajući mehanizam putem kojeg bi se postigli optimalni rezultati u reformskim procesima, a koja bi istovremeno služila za promociju dobre saradnje i otvorenost u dijalogu između Vlade Srbije i stranih investitora. Po našem mišljenju, u radnu grupu bi trebalo da uđu najviši predstavnici Vlade i Upravnog odbora Saveta stranih investitora. Kroz redovne sastanke ovo telo bi pratilo postignuti napredak i postavljalo nove ciljeve.

► Što se tiče saradnje između Saveta i Vlade šta je, po vašem mišljenju, najveća snaga Saveta i koje su se prakse pokazale kao najefikasnije za postizanje opipljivog poboljšanja poslovnog i investicionog okruženja?

– Posle više od deset godina postojanja možemo reći da su sve srpske vlade do danas bile prijemčive i otvorene da čuju stavove stranih investitora vezane za poslovno

okruženje. Pozdravljamo sve prilike koje smo dobili da učestvujemo u konsultacijama oko izrade važnih zakona i amandmana na zakone.

Svake godine, kao što je navedeno u našoj „Beloj knjizi“, postiže se napredak u međusobnoj saradnji i u javno-privatnom dijalogu. Najveća snaga Saveta je da is-

Najveća snaga Saveta je da isključivo promovise stavove i sugestije koji su zajednički imenitelj većine njegovih članova. To je temelj snage našeg udruženja

ključivo promovise stavove i sugestije koji su zajednički imenitelj većine njegovih članova. To je temelj snage našeg udruženja koje ne zastupa mišljenja samo jednog ili grupe preduzeća već predstavlja jedinstven glas više od 100 kompanija čije poslovanje zavisi od razvoja i rasta celokupnog srpskog tržišta. Kroz

svoje međusektorske i sektorske odbore Savet pruža znanje i stručnost kroz komentare koje naše članice daju na nove nacрте zakona i izmene i dopune postojećih zakona i, na osnovu njih, formulišu konkretne preporuke koje su u najboljem interesu svih učesnika na tržištu. Na zahtev naših članova nedavno smo formirali i deveti odbor i to za elektronsko poslovanje. Uvereni smo da Savet može značajno da doprinese razvoju industrija.

Do kraja godine planiramo da osnujemo i deseti odbor. ■

MOJA INVESTICIJA

do 2,5% godišnje kamate
plus pripisana dobit

U trenutku kada su kamate na oročena sredstva u bankama sve niže, ulaganje u životno osiguranje postaje sve konkurentniji vid štednje, a svakako i sigurniji.

Samo za one koji žele da uz životno osiguranje sigurno štede i značajno uvećaju uložena sredstva, Wiener Städtische osiguranje kreiralo je proizvod **MOJA INVESTICIJA**.

Za razliku od ostalih životnih osiguranja na našem tržištu, osiguranje **MOJA INVESTICIJA** nudi:

1. mogućnost osiguranja i na period kraći od pet godina,
2. jednokratnu uplatu premije,
3. minimalni iznos uplate već od 1.000 evra.

Uz osiguranu sumu, koja se uvećava do **2,5%** na godišnjem nivou, klijentima se pripisuje i dobit za period na koji je sklopljen ugovor.

Polise životnih osiguranja većinom su zaključene u evrima jer ne nose veći inflatorni rizik, tako da nema bojazni da će vreme obezvređiti Vaš novac.

Ukoliko ste muškarac i imate 40 godina, i želite da uložite 10.000 evra na pet godina, nakon isteka ovog perioda dobićete osiguranu sumu od 10.887 evra uvećanu za pripisanu dobit.

Ukoliko već danas prenesete deo briga na Wiener Städtische osiguranje, dok drugi brinu, Vi ćete moći da radite ono što volite.

ŽIVOT BEZ BRIGE

CALL CENTAR: 0800 200 800*, TEL: 011 220 9800

*besplatni poziv, moguć samo sa fiksne telefonije

www.wiener.co.rs Wiener Städtische Osiguranje Srbija

**WIENER
STÄDTISCHE**
VIENNA INSURANCE GROUP

Spremni smo za izazove iz međunarodnog okruženja

JORGOVANKA TABAKOVIĆ

Guverner Narodne banke Srbije

Nestabilnost koja dolazi iz našeg okruženja zasad nije imala uticaj na priliv stranih investicija koje su na nivou prošlogodišnjih u istom periodu. Istovremeno, NBS preduzima sve mere iz svoje nadležnosti da očuva stabilnost i ublaži preterane oscilacije kursa dinara

Što je nacionalna ekonomija u boljem stanju, to je spremnija da se odupre negativnim uticajima koje dolaze iz okruženja, kaže Jorgovanka Tabaković, guverner Narodne banke Srbije.

► **Kako će prema procenama NBS nova dinamika u EU delovati na rast BDP i dinamiku izvoza u Srbiji i stabilnost domaće valute?**

– Kao što uvek podvlačimo, Srbija je mala i otvorena ekonomija koja je na evropskom putu, što znači da na naša ekonomska kretanja neminovno utiču i kretanja u EU. U ovom momentu je teško proceniti ne samo intenzitet već i smer uticaja Bregzita i na izvoz i na rast, a NBS je oprezna u svojim projekcijama. Neizvesnost iz međunarodnog okruženja je uključena u našu projekciju rasta BDP-a i izvoza, u meri u kojoj je to moguće sagledati iz ove perspektive. S obzi-

rom na to da se turbulencije iz međunarodnog okruženja prvo osele na deviznom tržištu, NBS je preduzela i preduzima adekvatne mere kako bi ublažila preterane oscilacije kursa dinara, očuvala stabilnost i ublažila preliivanja negativnih efekata. Prilika je da istaknem da smo ustanovili praksu da sa vrlo malo troškova i dobro promišljenim aktivnostima na deviznom tržištu postizemo rezultate.

► **Da li je kao u slučaju mogućnosti Grexit, NBS razvila mere delovanja u slučaju Bregzit i koliko smatrate najave nekih drugih EU članica da bi mogle razmotriti izlazak iz EU pretnjom za stabilnost domaće valute?**

– NBS i Vlada imaju na raspolaganju sve mere kojima mogu efikasno da odgovore na izazove iz međunarodnog okruženja sa kojima se može suočiti naša ekonomija. Uporedo sa očuvanjem finansijske stabilnosti odvija se i unapređenje investicionog okruženja, poboljšanje makroekonomskih osnova i samim tim smanjivanje osetljivosti domaće ekonomije na spoljne šokove. Tako se značajno ublažavaju posledice nepovoljnih kretanja na svetskim tržištima.

INVESTICIJE

Priliv stranih direktnih investicija u Srbiju prošle godine dostigao je 5,4% BDP-a, što je znatno više od priliva u drugim zemljama u okruženju

INFLACIJA

Inflacija u Srbiji je niska i stabilna i gotovo tri godine zaredom u proseku iznosi oko 2 odsto

STABILNOST

NBS ulaže u stabilnost finansijskog sistema sve svoje resurse, pa i kredibilitet i devizne rezerve

► Do koje mere su ove okolnosti imale uticaja na priliv FDI u Srbiji?

– Priliv stranih direktnih investicija u Srbiju prošle godine dostigao je 5,5% BDP-a, što je znatno više od priliva u drugim zemljama u okruženju. Prema preliminarnim procenama za prvih sedam meseci 2016, ostvareni priliv je za oko 13 odsto veći u odnosu na isti period prošle godine, što potvrđuje da su SDI i dalje značajne. Podjednako važna, kao i nivo SDI, jeste i njihova struktura, odnosno projektna i geografska raznovrsnost. Za razliku od prethodnih godina u kojima su dominirala ulaganja u manji broj većih preduzeća, u poslednje dve-tri godine primetno je da strani investitori ulažu u veći broj manjih projekata u Srbiji, pre svega izvoznog orijentisanih preduzeća.

► U poslednje vreme beležimo odliv stranih kredita i portfolio investicija. Da li su ovi trendovi nastavljaču i kako ih vi objašnjavate?

– Dva su nesporna dokaza globalizacije: informacije i novac. A to nosi i prednosti

i neizvesnosti, ali zahteva i sposobnost prilagodjavanja. Kretanja na domaćem tržištu hartija od vrednosti u zemljama u razvoju neretko su pod uticajem kretanja na globalnim tržištima. Kraj prošle i početak ove godine obeležile su neizvesnosti u pogledu odluka FED-a o obimu i tempu promene referentne kamatne stope. Neizvesnosti iz međunarodnog okruženja su pojačane i najavom i održavanjem referenduma u Velikoj Britaniji. To je sve opredelilo povlačenje nerezidenata iz hartija od vrednosti, kako u Srbiji, tako i u gotovo svim zemljama u razvoju. Sudeći po poboljšanim makroekonomskim pokazateljima Srbije, prinosu koji portfolio investitori ostvaruju u Srbiji, uz političku i makroeko-

nomsku stabilnost, realno je očekivati da se portfolio investicije polako obnove.

► Krajem prošle godine beležili smo rast kredita prema privredi i pad NPL da bi se ovi pozitivni trendovi preokrenuli u prvo tromesečju 2016. Molim vas da nam kažete nešto o aktuelnim trendovima i razlozima za ovakvu dinamiku?

– Najpre treba istaći da nije došlo do preokreta u kretanju pomenutih serija. Nivo NPL-a privrede je u kontinuiranom padu i sa 198 milijardi dinara na kraju 2015. godine smanjen je na 171 milijardu krajem maja ove godine. Pošto je nivo NPL-a u značajnoj meri smanjen usled prodaje problematičnih potraživanja van bankarskog sektora, samim tim došlo je i do smanjenja nivoa ukupnih kredita privredi. Posmatrajući nominalne iznose, od kraja 2015. do 31. maja ove godine van bankarskog sektora prodato je 22 milijarde dinara kredita privrednim društvima, dok je nivo ukupnih kredita privredi manji za oko 17,8 milijardi. Procena NBS je

da će 2016. godine realni rast kredita privredi biti na nivou od oko 3%.

da će 2016. godine realni rast kredita privredi biti na nivou od oko 3%.

► Nedavno ste predstavili studiju pod nazivom „Analiza postojećih prepreka za prodaju problematičnih kredita u Srbiji“. Šta su dalji koraci?

– NBS je u izradi te studije učestvovala isključivo savetodavno. Konsultante za izradu studije je angažovalo Ministarstvo finansija, posredstvom EBRD. Zaključci studije predstavljaju samo jednu od mogućnosti u pogledu daljih aktivnosti na rešavanju pitanja problematičnih kredita. NBS je zaključno sa poslednjim izmenama regulatornog okvira za banke ispunila sve aktivnosti ►►

Do kraja godine trebalo bi da budu pripremljena nova zakonska rešenja kojima bi se uredila sredstva finansijskog obezbeđenja i prava korisnika finansijskih usluga kod ugovaranja putem interneta, mobilnih telefona i drugih savremenih sredstava komunikacije

predviđene Akcionim planom usvojenim u avgustu 2015. godine. Nastavićemo da pratimo i ocenjujemo efekte aktivnosti koje su do sada preduzete, a činićemo i dodatne napore na sprovođenju mera u cilju rešavanja NPL-a, i kao član radne grupe, i samostalno kao supervizor i regulator bankarskog sistema.

► **Inflacija je ispod ciljanog nivoa već duže od dve godine. Nedavno ste najavili da očekujete blagi rast inflacije, ali će on i dalje biti ispod očekivanog nivoa. Da li je vreme za veću inflaciju ili za reviziju ovog targeta?**

– Inflacija u Srbiji je niska i stabilna i gotovo tri godine zaredom u proseku iznosi oko 2 odsto. Dezinflatorni

pritisici u ovom periodu očekivano su bili prisutni po osnovu većine domaćih faktora, ali i neočekivano snažni po osnovu kretanja cena u međunarodnom okruženju. Postepeno iscrpljivane dezinflatornog uticaja ovih cena bi, uz očekivano povećanje inflacije u zoni evra i ubrzaniji oporavak ekonomske aktivnosti u Srbiji, trebalo da doprinese i postepenom rastu međugodišnje inflacije i njenom povratku u granice cilja. Kretanje inflacije ispod donje granice cilja nije dovoljan argument za snižavanje inflacionog cilja, jer je to delom posledica faktora čiji dezinflatorni uticaj nije trajan. S druge strane, činjenica da smo na dobrom putu da postignemo trajnu stabilizaciju inflacije na niskom nivou, da su inflaciona očekivanja usidrena u granicama cilja, kao i da su makroekonomski pokazatelji značajno popravljani, svakako su validni argumenti za snižavanje cilja. Ipak, u svim zemljama koje su u režimu ciljanja inflacije donošenje odluke o revidiranju cilja, podrazumeva sveobuhvatne analize i pažljivo odmeravanje argumenata za i protiv.

► **NBS troši relativno značajne sume novca da bi zadržala dinar relativno stabilnim iako ima ekonomista, a sa njima se slaže i MMF da bi blaga depresijacija bila pozitivna. Kakav je vaš stav o ovom pitanju?**

– NBS ulaže u stabilnost finansijskog sistema sve svoje resurse, pa i kredibilitet i devizne rezerve. NBS sprovodi režim rukovođeno plivajućeg deviznog kursa koji je kompatibilan sa režimom ciljanja inflacije. Ovaj režim kursa ostavlja mogućnost centralnoj banci da interveniše na deviznom tržištu u slučaju znatnih oscilacija u kretanju nacionalne valute, ugroženosti finansijske stabilnosti i zaštite adekvatnog nivoa deviznih rezervi. Ne sme se gubiti

iz vida da je Srbija kao mala i otvorena ekonomija sa još uvek visokim stepenom evroizolovanosti značajno izložena uticajima iz međunarodnog okruženja. U prilog većem oprezu govore i negativna iskustva ne malog broja država koje su dozvolile značajnija slabljenja svojih valuta od početka krize. Važno je istaći da NBS ne cilja nijedan nivo deviznog kursa, međutim, upravo je smirivanje nepoželjnih kratkoročnih oscilacija dinara podstaklo niz poboljšanja u makroekonomskom okruženju. NBS će u budućnosti nastojati da ide ka manjem učešću na deviznom tržištu, ali će to činiti postepeno jer je neophodno da finansijski sistem bude spreman za sprovođenje ovih procesa.

► **Šta su najvažniji zadaci NBS u vezi sa nastavkom primene programa sa MMF?**

– MMF je u više navrata pozitivno ocenio monetarnu politiku, navodeći da je postojeći režim ciljanja inflacije adekvatan okvir za očuvanje stabilne inflacije i da uz sprovođenje rukovođeno plivajućeg režima kursa dinara omogućava zaštitu ekonomije od spoljnih šokova. Najvažniji zadaci NBS u nastavku realizacije programa sa MMF-om se odnose na unapređenje sposobnosti bankarskog sektora za suočavanje s potencijalnim poremećajima.

► **Koje biste zakonodavne aktivnosti iz oblasti NBS mogli da najavite u narednom periodu?**

– Već do kraja godine trebalo bi da budu pripremljena nova zakonska rešenja kojima bi se uredila sredstva finansijskog obezbeđenja i prava korisnika finansijskih usluga kod ugovaranja putem interneta, mobilnih telefona i drugih savremenih sredstava komunikacije, a pažljivo će se razmotriti i mogućnosti ograničenja međubankarskih naknada kod plaćanja platnim karticama. Ne treba zaboraviti da NBS planira u narednom periodu i da prilagodi podzakonske akte standardima tzv. Bazela III u oblasti bankarstva.

Najvažniji zadaci NBS u nastavku realizacije programa sa MMF-om se odnose na unapređenje sposobnosti bankarskog sektora za suočavanje s potencijalnim poremećajima

► **Na koji način se NBS prilagođava zahtevima evro-integracija?**

– NBS aktivno učestvuje u svim etapama procesa evropskih integracija i kontinuirano prilagođava svoje poslovanje standardima i najboljoj praksi centralnog bankarstva EU. U toku pregovaračkog procesa najznačajniju ulogu NBS ima u dve pregovaračke oblasti: Finansijske usluge i Ekonomska i monetarna politika, gde je vodeća institucija, i u poglavlju Slobodno kretanje kapitala kao druga nadležna institucija. ■

GENERALI

For years we have been recognizing one another since we look at the world from the same perspective. Your most precious is the most important to us and the reason to look at life as a constant change for the better. We are proud of over 1,7 million clients and about 2000 employees in Serbia.

Generali Osiguranje Srbija. Part of Generali group.

general.rs Contact center: 011 222 0 555

Zajedničkim snagama do boljeg poslovnog ambijenta

MARKO ČADEŽ

Predsednik Privredne komore Srbije (PKS)

Cilj Privredne komore Srbije i Saveta stranih investitora je povećanje konkurentnosti Srbije kao poslovne i investicione destinacije

Održivi razvoj srpske privrede, povećanje investicija i izvoza i razvoj privatnog sektora nema alternativu, kaže Marko Čadež, predsednik PKS.

► Kako vidite ulogu stranih investitora u Srbiji i njihov doprinos razvoju domaćeg tržišta?

– Strani investitori su posebno važni za srpsku ekonomiju, ne samo zbog kapitala koji ovde ulažu već i zbog toga što zapošljavaju naše ljude, za svoje dobavljače angažuju naše kompanije, izvoze sa oznakom Made in Serbia, prenose svoje tehnologije, standarde i poslovne modele iz razvijenog sveta. Prema podacima Saveta stranih investitora, samo njegove članice do sada su u Srbiju investirale 23,5 milijardi dolara, a od 15 najvećih izvoznika iz Srbije u prvom polugodištu ove godine – polovina su članice FIC-a.

Međutim, bitno je i da paralelno sa privlačenjem stranih investitora jačamo lokalne kompanije, jer strani investitori vrednuju njihov kvalitet i sposobnost da im postanu partneri i uključe ih u svoje dobavljačke lance.

► Iz nekih krugova se čuju stavovi da su strane kompanije prisutne samo da bi prigrabile profit i iznele ga iz zemlje. Koji je vaš stav?

– Nema te kompanije kojoj cilj nisu uspešno poslovanje i profit. Poslovna je odluka svake firme da li će stečenu dobit reinvestirati ovde, transferisati u svoju zemlju ili uložiti na drugom mestu. Nijednoj zemlji koja želi da bude deo međunarodnih ekonomskih tokova nije u interesu da ograniči slobodno kretanje kapitala, uključujući i mogućnost repatrijacije.

Podatak NBS da je reinvestirana dobit stranih kompanija u srpsku privredu prošle godine iznosila 835 miliona evra i bila veća čak 84 odsto nego u 2014, dovoljno govori o njihovom interesu da šire poslovanje i dugoročno ostanu na ovom tržištu. To je još jedan dokaz da je Srbija postala jedna od najpoželjnijih destinacija za investiranje u Evropi.

► Kako vidite ulogu udruženja stranih investitora, pre svega Saveta stranih investitora?

– Aktivnosti asocijacija stranih kompanija kao što je Savet stranih investitora posebno su značajne jer kreatorima ekonomske politike i regulative daju preporuke za unapređenje poslovnog ambijenta iz ugla poslovnih ljudi koji su u Srbiju došli sa praksom iz uređenih i razvijenih ekonomija. U tom smislu, „Bela knjiga“ Saveta stranih investitora dragocena je ne samo zbog preporu-

ka već i zbog kontinuiranog praćenja napretka u primeni.

► **Na koji način sarađuju i koje zajedničke ciljeve dele Privredna komora Srbije i Savet stranih investitora?**

– Naš zajednički cilj je povećanje konkurentnosti i Srbije kao poslovne i investicione destinacije i kompanija koje ovde posluju. Za što efikasnije ostvarivanje takvih ciljeva potrebna je sinergija aktivnosti i resursa da bismo kroz zajednički nastup u rešavanju pitanja bitnih za privredu, u dijalogu sa državnim institucijama i na međunarodnom nivou, došli do najboljih rešenja za naše članice.

► **Kako će, po vašem mišljenju, ova saradnja u narednom periodu biti operacionalizovana?**

– Privredna komora je poslovnim asocijacijama koje okupljaju strane investitore i bilateralnim komorama ponudila stalnu platformu za otvoreni, konstruktivan i kvalitetan dijalog sa Vladom i državnim institucijama kako bismo zajednički i redovno razmatrali i rešavali probleme i inicijative privrednika. Sporazum o osnivanju Saveta mešovitenih komora već je potpisalo devet poslovnih asocijacija, a verujem da će to vrlo brzo učiniti i FIC.

► **Koje će teme PKS predložiti da se nađu u zajedničkom fokusu dve organizacije?**

– Zajednički interes naših kompanija je uvođenje dualnog obrazovanja kako bi se školski sistem prilagodio potrebama pri-

Visoko cenimo dosadašnji doprinos Saveta stranih investitora poboljšanju poslovnog ambijenta u Srbiji i razvoju dijaloga privrede sa državom

vrede. Obostrano korisno i za članice FIC i za srpska preduzeća jeste njihovo umrežavanje kroz koje će jedni dobiti dobre i pouzdane dobavljače na lokalnom tržištu, a drugi poslove i sve druge prednosti ulaska u lance dobavljača velikih sistema.

Naše poslovne asocijacije imaju značajnu ulogu i u procesu evropskih integracija – kroz podršku i državi i privredi. U tome će biti značajna pomoć članica FIC-a, od kojih 70 odsto dolazi iz EU.

► **Kako vidite da se ova saradnja može dugoročno razvijati?**

– I PKS i FIC i mešovite komore imaju i imaju svoje mesto i ulogu u korpusu poslovnih asocijacija Srbije. Mnoge članice FIC-a već su članice PKS, a od 1. januara 2017. sve će to biti. To otvara novi prostor i velike mogućnosti da zajedno radimo i da se u punoj meri stavimo u funkciju našeg članstva zbog koga kao poslovne asocijacije i postojimo.

► **Šta je PKS prepoznala kao ključne potencijale FIC na koje može da se osloni?**

– Kvalitet FIC-a je, pre svega, u snazi i kvalitetu kompanija koje okuplja, kao i u izgrađenom mehanizmu usaglašavanja stavova unutar organizacije i razvijenom dijalogu sa državom i stejkholderima. ■

YOU KNOW WHAT YOU'RE BUYING

QUALITY CONTROLLED ✓
ORIGIN CONTROLLED ✓
SAFE & TRACEABLE ✓

Uvek sveže. Uvek blizu. Uvek MAXI.

Nadamo se još većem napretku u reformama

NJ. E. MICHAEL DAVENPORT

Šef Delegacije EU u Srbiji

Veoma je važno da tekuće ekonomske reforme budu uspešne i da se stvori poslovno okruženje koje pospešuje preduzetništvo i investicije. Ovo bi bilo dobro ne samo za Srbiju već i za EU, kojoj je u interesu da Srbija bude što snažnija i prosperitetnija

Nakon osnivanja nove srpske Vlade razgovaramo sa šefom Delegacije EU ambasadorom Majklom Davenportom o tome šta Srbiju dalje čeka u procesu pridruživanja Evropskoj uniji, a pogotovo o ekonomskim reformama koje čekaju Vladu i načinu na koji ih Evropska unija podržava.

► **Da li će izlazak Ujedinjenog Kraljevstva iz Evropske unije uticati na dinamiku pridruživanja zemalja kandidata Evropskoj uniji?**

– Mislim da neće. Sve zemlje EU podržavaju proširenje.

Dinamika pridruživanja uglavnom zavisi od uspeha reformi u zemljama kandidatima i njihovoj sposobnosti da dostignu standarde Evropske unije. EU pruža

Verujem da se dodatni napredak u procesu pridruživanja može postići u sledećih nekoliko meseci, pogotovo sada kada je formirana nova Vlada koja može da počne sa predlaganjem novih zakona. Međutim, krajnju odluku o otvaranju poglavlja donose zemlje članice kao odgovor na preporuke Evropske komisije nakon što je postignut dovoljan napredak

snažnu podršku, pogotovo putem pretpripravnih fondova, kako bi pomogla zemljama kandidatima da postignu napredak u mnogim sferama. Srbija ima na raspolaganju najveće pretpripravne fondove od svih zemalja na Zapadnom Balkanu, odnosno nekih 200 miliona evra godišnje. Ujedinjeno Kraljevstvo tek treba da započne pregovore o napuštanju EU, te, kao član EU, ono i dalje doprinosi evropskom budžetu, što je proces koji EU snažno podržava – politički, tehnički i finansijski.

► **Početkom godine je najavljeno da bi, pored poglavlja 23 i 24, neka druga poglavlja, kao što su 5, 15, 25 i 26, mogla da budu otvorena. Koliko su ova očekivanja realna?**

– Do sada su otvorena četiri

poglavlja i trenutno se spremamo za otvaranje novih poglavlja. Međutim, ne želim da spekuliram o tome koja će sledeća poglavlja biti otvorena ili kada će se

REFORME

Dinamika pridruživanja uglavnom zavisi od uspeha reformi u zemljama kandidatima i njihovoj sposobnosti da dostignu standarde Evropske unije

STABILNOST

Fiskalna konsolidacija i finansijska stabilnost veoma su naglašene u ovogodišnjim preporukama. Obe su od ključnog značaja za ukupnu makroekonomsku stabilnost

INVESTITORI

Kompanije iz EU su najveći investitori i značajni poslodavci u Srbiji. Oko 70% roba i usluga koje Srbija izvozi završe na tržištu EU

to desiti. Poglavlja se otvaraju onda kada Srbija završi svoj deo posla na usvajanju zakona, podzakona, neophodnih strategija i akcionih planova i kada se sve naše članice slože u vezi zajedničkog mišljenja o određenom poglavlju. Poglavlja koje ste pomenuli će najverovatnije biti sledeća otvorena. Verujem da se dodatni napredak u procesu pridruživanja može postići u sledećih nekoliko meseci pogotovo sada kada je formirana nova Vlada koja može da počne sa predlaganjem novih zakona. Međutim, krajnju odluku o otvaranju poglavlja donose zemlje članice kao odgovor na preporuke Evropske komisije nakon što je postignut dovoljan napredak.

► **Kada se osvrnemo na poslednjih 15 godina partnerstva između Srbije i EU, u kojoj meri je Srbija postala više evropska u smislu svakodnevnog funkcionisanja?**

– Ukoliko poredite Srbiju iz 90-ih godina prošlog veka i današnju Srbiju možete da primetite ogromnu razliku. Srpski gradovi se u mnogo čemu uopšte ne razlikuju od evropskih. Građani Srbije slobodno putuju u EU i obrnuto, tranzitni saobraćaj kroz Srbiju raste svake godine, a putna infrastruktura ovde se postepeno poboljšava. Sve više turista iz Evrope dolazi u Srbiju, što se vidi iz, na primer, dolaska velikih turističkih brodova na Dunavu. Beograd postaje sve atraktivnija i popularnija destinacija za turiste.

Kompanije iz EU su najveći investitori i značajni poslodavci u Srbiji. Oko 70% roba i usluga koje Srbija izvozi završe na tržištu EU. Sve više kompanija iz EU osnivaju svoja regionalna predstavništva u Srbiji. Politika pridruživanja Srbije EU nudi sigurnost investitorima iz EU, a i iz drugih zemalja, da će reforme biti nastavljene i da će u Srbiji poslovni ambijent biti sve predvidljiviji. Strane kompanije znaju sa kakvim će se tržišnim i investicionim pravilima i uslovima ovde susresti budući da će ista pravila koja važe u EU važiti i u Srbiji. To je dobro za Srbiju, a takođe je dobro i za EU, kojoj je u interesu da Srbija bude što snažnija i prosperitetnija.

► **Neke političke partije koje se protive nastavku ev-**

Politika pridruživanja Srbije EU nudi sigurnost investitorima iz EU, a i iz drugih zemalja, da će reforme biti nastavljene i da će u Srbiji poslovni ambijent biti sve predvidljiviji

ropskih integracija sada su ušle u Narodnu skupštinu i neke od njih su i deo su vladajuće koalicije. Na koliko ste podršku za ulazak Srbije u EU nailazili tokom vaših poseta raznim delovima Srbije?

– I u Evropi je uobičajeno da imate političke partije koje su protiv EU u parlamentu. Dijalog između onih koji zastupaju suprotstavljene stavove sastavni je deo demokratskog društva. I parlament i mediji su prirodna mesta za takav dijalog. Putujem po Srbiji, upoznajem mnoge ljude i slušam njihove stavove. Uglavnom sam čuo da ljudi žele da vide napredak u svakodnevnom životu. Žele da vide efikasne sudove, škole koje pružaju dobro obrazovanje njihovoj deci i bolnice koje ispunjavaju njihova očekivanja.

Mnogi mladi ljudi su mi rekli da su zabrinuti u vezi s pronalaženjem posla i traže mogućnosti da potraže bolji život negde drugde. Ovo samo potvrđuje koliko je bitno da tekuće ekonomske reforme budu uspešne i da se stvori poslovno okruženje koje pogoduje preduzetništvu i investicijama. Mnogi ljudi koje srećem žele da saznaju više o EU i šta EU radi u Srbiji. Retko se srećem sa ljudima koji se ne slažu sa evropskim integracijama Srbije ili su oni možda suviše ljubazni da bi to rekli.

Mislim da mora još dosta toga da se uradi da bi se objasnile prednosti evropskih integracija. Delegacija EU i naši info centri u Beogradu, Novom Sadu i Nišu su tu da podrže Srbiju na svakom koraku, uključujući i kroz pružanje informacija o EU i evropskim integracijama. Ali glavna odgovornost

leži na srpskoj vlasti, i to na svim njenim nivoima.

► **Da li mislite da je ekonomski program nove srpske Vlade, pogotovo u domenu ekonomskih reformi, u skladu sa preporukama EU?**

– Vlada je tek nedavno zvanično preuzela dužnost i tek je čeka sprovođenje ekonomskih i drugih reformi. Međutim, u svom ekspezeu u Skupštini premijer je govorio o pitanjima o kojima se govorilo u preporukama EU, tako da je jasno da je stalni rad na usvajanju ovih preporuka jedan od ciljeva Vlade. ►►

Mi, naravno, pozdravljamo ovaj stav. Usvajanje preporuka ima smisla za Srbiju, ali će takođe i pomoći u pripremi Srbije za pridruživanje Evropskoj uniji. Treba imati na umu da se ekonomske preporuke o kojima govorite odnose na širi proces koji uključuje i da Vlada podnese Godišnji program ekonomskih reformi.

U ovogodišnjim preporukama, objavljenim u maju, skrenuta je pažnja na neka pitanja iz prošlogodišnjih preporuka koja nisu rešena. Nadamo se da ćemo videti veći napredak u primeni preporuka za sledeću godinu. Važno je da se shvati da od ovde govorimo o razvoju kojem je potrebno vreme i posvećenost u cilju dobijanja željenih rezultata. Jedna ili dve godine često nisu dovoljne. Važno je da je Vlada posvećena ostvarivanju ovih ciljeva i da je na ispravnom kursu. Ja zaista mislim da je to ovde slučaj.

► **U kojim segmentima očekujete da Vlada uradi najviše u smislu stvaranja pozitivne poslovne i investicione klime?**

Fiskalna konsolidacija i finansijska stabilnost veoma su naglašene u ovogodišnjim preporukama. Obe su od ključnog značaja za ukupnu makroekonomsku stabilnost. Kada je reč o poslovnom okruženju, očekujemo da će Vlada rešiti pitanje parafiskalnih nameta, što je nešto na šta se poslovna zajednica žali već godinama. Još jedno pitanje koje treba razmotriti je omogućavanje pristupa finansiranju, što je od posebnog značaja za mala i srednja preduzeća. Tekuća 2016. godina je godina preduzetništva, i to će, siguran sam, biti jedna od bitnih tačaka u dnevnom redu nove Vlade. Zajedno radimo na podstrekivanju kompanija da ulažu i da se razvijaju u Srbiji.

► **Nedavno je objavljeno da će EU preći na nov način finansiranja koji će se manje oslanjati na bespovratnu pomoć, a više na kredite. Šta će ova promena doneti zemljama kandidatima?**

– Pomoć koju Delegacija EU pruža u ime Evropske komisije je bespovratna i takva će i ostati. Međutim, u dogovoru sa Vladom, a posebno u slučaju malih i srednjih preduzeća u Srbiji, mi ćemo koristiti fondove sa bespovratnim sredstvima za podršku finansijskim instrumentima koji će SMR omogućiti pristup finansiranju. Na primer, uz pomoć sredstava iz fondova IPA 2016, mi ćemo podržati osnivanje garantnog fonda koji će omogućiti malim i srednjim preduzećima, koji nemaju dovoljno velik zalog, da imaju pristup bankarskim kreditima. Dozvolite mi da pomenem i još jedan instrument koji se sve više koristi – sektorsku budžetsku podršku. Ovde sa Vladom

dogovara reformske ciljeve, a zatim Vladi odobrava sredstva za finansiranje ovih reformi. Ovo nije projektno finansiranje, već se sredstva uplaćuju u opšti budžet Srbije nakon što je postignut dogovor o ciljevima reformi. Na primer, kroz instrument sektorske budžetske podrške Srbija finansira reformu javne administracije.

Kada su u pitanju krediti, hteo bih da pomenem veoma povoljne kredite koje Evropska investiciona banka nudi Srbiji sa povoljnim uslovima otplaćivanja koji su bez premca.

► **Koliko je Srbija poboljšala upravljanje javnim fondovima, uključujući i fondovima EU, u proteklom periodu?**

– Srbija je uložila značajne napore u sprovođenju reformi u svom sistemu upravljanja javnim finansijama u proteklih nekoliko godina. Negde su ostvareni bolji, a negde ne tako

dobri rezultati, a u različitim podsystemima ostvaren je nejednak napredak. Izgleda da je glavna prepreka bio nedostatak sveobuhvatnog programa reforme kojim bi se obezbedilo odgovarajuće planiranje i koordinacija.

Drago mi je što mogu da kažem da je srpska Vlada jasno prepoznala ovaj problem. Nakon njegove identifikacije, Srbija je u novembru 2015. usvojila sveobuhvatni Program reforme upravljanja javnim finansijama za period od 2016. do 2020. koji pokriva sve relevantne podsysteme. Mere definisane u programu imaju za cilj da poboljšaju efikasnost i efektivnost u raspodeli i korišćenju javnih resursa, uvođenje odgovornosti, poboljšanje transparentnosti, nadzor nad javnim fondovima i jačanje saradnje između Ministarstva finansija, resornih ministarstava i svih drugih relevantnih aktera.

Imajući u vidu kompleksnost budućih zadataka, Ministarstvo finansija sprovodi funkcionalnu reviziju koja će dodatno pojašniti kapacitet i organizaciju rada u Ministarstvu kako bi ono pravilno odgovorilo na trenutne izazove.

Neki od ključnih kratkoročnih prioriteta reformi su poboljšanje makroekonomskih prognoza u cilju usklađivanja kratkoročnog budžetskog okvira i godišnjih budžetskih procesa sa strateškim planiranjem, poboljšanje

programskog budžetiranja, poboljšanje naplate poreza i discipline u ispunjavanju poreskih obaveza, poboljšanje upravljanja dugovima, jačanje javnih investicija i planiranje kapitalnih projekata i veća unutrašnja kontrola.

Kada govorimo o upravljanju fondovima EU, srpske vlasti dobile su saglasnost Evropske komisije da upravljaju programom IPA 2013, kao i delom programa IPA 2014. Po preporukama revizora iz Evropske komisije, srpske vlasti svakodnevno rade na poboljšanju svog rada kako bi upravljanje i kontrolu IPA fondova bilo u skladu sa standardima Komisije. ■

Jedna ili dve godine često nisu dovoljne za postizanje željenih rezultata u procesu reformi. Važno je da je Vlada posvećena ostvarivanju ovih ciljeva i da je na ispravnom kursu. Zaista mislim da to ovde slučaj

WorldClass.WorldWide.

Dufry proudly celebrates 10 years of successful business in Serbia!

10
DUFRY

Our Brand Mission & Values:

To sustain our position as the world's most solid and expert travel retail partner with the unparalleled power to deliver.

SOLID

We consistently perform and excel in everything we do.

DELIVERY

We execute our mission to achieve solid financial performance through operational excellence.

GLOBAL

We are unequalled in international scope and reach.

FOCUSED

We place customer at the heart of everything we do.

Raste tražnja za kreditima, ali su bankarski profiti skromni

MARIA ROUSSEVA

Predsednica izvršnog odbora Societe Generale Banka Srbija AD

Oporavak privrede rezultirao je rastom tražnje za kreditima banaka i kod stanovništva i kod privrede, ali niske provizije i rekordno niske kamatne stope negativno utiču na profitabilnost sektora

Sa Mariom Roussevom, predsednicom izvršnog odbora Societe Generale Banka Srbija AD razgovarali smo o aktuelnom ekonomskom trenutku, poslovanju banaka i novim uslugama koje ova banka nudi svojim klijentima.

► **Koji su najveći izazovi za banke na našem tržištu?**

– Postoji nekoliko signala koji ukazuju na rast srpske privrede. Pozitivne projekcije rasta BDP-a, sa prognoziranom stopom od 2,5 odsto do kraja godine i bolja makroekonomska pozicija jesu dobri preduslovi za razvoj bankarstva, kako u radu sa privredom tako i sa stanovništvom. Iz tog razloga vidimo rast tražnje za kreditima stanovništvu i privredi u odnosu na prethodnu godinu, što je dodatno uzrokovano snižavanjem kamatnih stopa, usled niske inflacije i umanjenog deficita.

Sa druge strane, niske provizije i rekordno niske kamatne stope globalno negativno utiču na profitabilnost banaka, što je i kod nas slučaj. Domaće banke

takođe očekuje nastavak rada na usklađivanju regulatornih okvira sa lokalnim i sa propisima Evropske unije, kao i rad na rešenjima za oporavak od problematičnih kredita.

► **Do koje mere domaći bankarski sektor prati tehnološke promene?**

– Razvoj tehnologije je doveo do toga da mnogi klijenti žele da komuniciraju sa bankom na digitalni način i mi smo svesni da je potrebno ne samo da odgovorimo na nove zahteve klijenata, nego i da predvidimo buduća kretanja i budemo što inovativniji. Među prvima smo krenuli u susret budućnosti – otvorili smo prvu onlajn ekspozituru u Srbiji koja našim klijentima omogućava da i neke složenije usluge, kao što je proces dobijanja keš kredita, u celini realizuju onlajn, bez ijednog dolaska u banku, uz podršku naših bankara putem video poziva. Započeli smo saradnju sa Centrom za razvoj tehnološkog preduzetništva (ICT Hub), podržavamo startupove i verujemo da zajedno možemo stvoriti prilike da međusobno raz-

vali, kada su timovi razvili mnoga inovativna rešenja koja mogu da unaprede iskustvo bankarskih klijenata.

► **Promene ponašanja i novi zahtevi klijenata prevazilaze okvire tradicionalne ponude usluga banaka. Na koji način se vaše poslovanje izdvaja na tržištu?**

– Banka je konstatno u potrazi za novim rešenjima da bi se što više približila potrebama svojih klijenata, a to podrazumeva i promenu sopstvenog poslovnog modela. Zato u slučaju Societe Generale banke, danas razgovaramo o partnerstvima koja imaju za cilj da pruže dodatnu vrednost klijentima i celokupnu uslugu na jednom mestu. U sektoru privrede, razvili

smo poseban koncept finansiranja lanaca dobavljača koji uspešno primenjujemo sa našim partnerom, kompanijom Delez Srbija. Koncept omogućava pristup svim učesnicima – dobavljačima, kupcu i banci i realizovanje finansiranja putem inovativne elektronske platforme, jedinstvene na tržištu. U tom odnosu, naša banka je svojevrsan „agent za plaćanje“ dobavljačima Deleza, obavljajući administrativni posao i plaća obaveze.

U planu je partnerstvo sa još jednom internacionalnom kompanijom sa velikim tržišnim učešćem, zahvaljujući kojem ćemo našim klijentima u sektoru rada sa stanovništvom ponuditi dodatne usluge. U budućnosti imamo ambicije da u saradnji sa partnerima razvijamo servise koji nisu isključivo u vezi sa finansijskim uslugama. ■

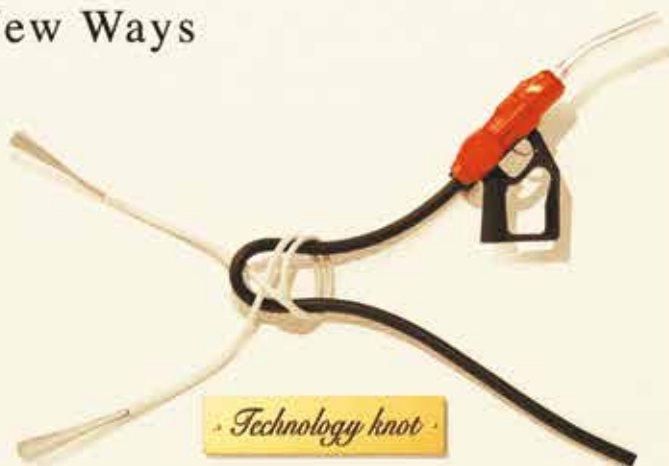
Želimo da poboljšamo svaki vid komunikacije klijenta sa našom bankom, bilo da je to onlajn ili fizička ekspozitura, mobilna aplikacija, bankomat ili neka od društvenih mreža

menjujemo znanja i unapredimo naše usluge. Želimo da poboljšamo svaki vid komunikacije klijenta sa našom bankom, bilo da je to onlajn ili fizička ekspozitura, mobilna aplikacija, bankomat ili neka od društvenih mreža. U tome su nam ideje startup zajednice od velike pomoći, što se može videti i na primeru prvog Fintech hakatona u Srbiji koji smo nedavno organizo-

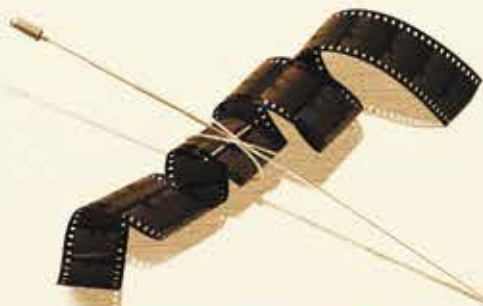
Tying Things Together in New Ways

· *Energy knot* ·

· *Technology knot* ·

· *Entertainment knot* ·

· *Design knot* ·

· *Fresh knot* ·

By tying together people and all aspects of business from basic logistics to product development to distribution and sales, Mitsubishi Corporation helps bring the world together in better ways.

In the process, we help create new value and new ways of looking at our world.

www.mitsubishicorp.com

HEAD OFFICE

3-1, Marunouchi 2-chome, Chiyoda-ku, Tokyo, Japan
Mail Address : C.P.O.Box 22, Tokyo 100-8086 Japan
Telephone : +81 3 3210 2121

BELGRADE LIAISON OFFICE

Milentija Popovica 5A, 11070 Belgrade, Serbia
Telephone : +381 11 635 0100

Pomažemo Srbiji da izgradi jaku privredu

DANIEL BERG

Direktor kancelarije Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) u Srbiji

Smanjenje fiskalnog deficita i sprovođenje strukturnih reformi će smanjiti osetljivost Srbije na spoljašnje šokove kao što je Brexit i povećaće atraktivnost zemlje kao investicione destinacije. Mere koje se sprovode u okviru EBRD- Inicijative za unapređenje investicione klime i korporativnog upravljanja pružaju podršku ovom procesu u mnogim oblastima

„Vlada Srbije je sprovela mnoge važne reforme, ali dodatni napor je potreban kako bi se kreirala jaka privreda“, kaže Danijel Berg, direktor kancelarije Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) u Srbiji.

► **Po vašem mišljenju, da li će situacija nakon Breksita uticati na ekonomski razvoj i raspoloženje investitora u vezi s investiranjem u Srbiju?**

– Srbija je, do sada, bila relativno izolovana od uticaja Breksita. Direktni efekti su manji budući da su trgovinska razmena i ostale veze sa Velikom Britanijom prilično ograničene. Manje od 2% direktnih stranih investicija dolazi iz Velike Britanije, dok je manje od 1% izvoza Srbije namenjeno britanskom tržištu.

Indirektni efekti, preko drugih zemalja Evropske unije, mnogo su relevantniji. Ukoliko Breksit prouzrokuje veći pad ekonomskog rasta Evropske unije, to će takođe negativno uticati na Srbiju usled smanjenog izvoza i priliva stranih direktnih investicija. Percepcija rizika investitora bi mogla da se promeni, što bi vodilo povećanju premije rizika. Moram da napomenem da je Srbija posti-

gla dobre rezultate u smanjenju osetljivosti na spoljne šokove u okviru MMF-ovog programa. Iz toga sledi da će odluke investitora o ulaganju u Srbiju verovatno biti uslovljenije daljim reformama poslovnog okruženja koje mogu da povećaju privlačnost Srbije kao investicione destinacije.

► **U kojoj meri ovi događaji mogu da dovedu do promena u procesu evropskih integracija Srbije?**

– To je teško reći, ali smatram da je preuranjeno da donesemo zaključak da će odlazak Velike Britanije iz EU direktno uticati na tempo pregovora o pristupanju EU. Trenutno ima mnogo neizvesnosti oko čitavog procesa, kako u Velikoj Britaniji, tako i EU. Breksit vrlo verovatno neće uticati na proevropsko raspoloženje u Srbiji. Privlačnost članstva u Evropskoj uniji je i dalje veoma izražena najverovatnije zbog dugogodišnje veze stanovništva u Srbiji sa njegovim evropskim komšijama i očekivanja da će članstvo u Uniji doneti praktične koristi. Istraživanja pokazuju da promene u podršci članstvu u EU relativno malo zavise od samih dešavanja u EU. Izgledi za napredovanje u procesu evropskih integracija su daleko važniji – podrška Evropskoj uniji opada sa usporavanjem procesa pridruživanja i ponovo raste kada građani vide da njihova zemlja napreduje u procesu pristupanja.

BREXIT

Ukoliko Brexit prouzrokuje veći pad ekonomskog rasta Evropske unije, to će takođe imati negativan uticaj na Srbiju usled smanjenog izvoza i priliva stranih direktnih investicija

EFIKASNOST

Vlada još uvek ima dosta posla na restrukturiranju javnih preduzeća, poboljšanju rukovođenja ovim preduzećima i povećanju njihove efikasnosti

PODRŠKA

EBRD ne dodeljuje svake godine odgovarajući iznos nekoj zemlji. Prvo procenimo naše mogućnosti za pružanje podrške privatnom i javnom sektoru

► Šta Srbija može da učini kako bi se smanjio uticaj mogućih negativnih trendova i da li Inicijativa za unapređenje investicione klime i korporativnog upravljanja, koja je potpisana prošle godine, nudi odgovor na ovu dilemu?

– Srbija treba da nastavi sa reformama koje su započete 2014. godine, a koje podržava program MMF-a potpisan 2015. Smanjenje fiskalnog deficita i sprovođenje strukturnih reformi smanjiće osetljivost Srbije na spoljne šokove kao što je Brexkit i povećaće atraktivnost zemlje kao investicione destinacije. Mere koje predviđa EBRD-ova Inicijativa za unapređenje investicione klime i korporativnog upravljanja pružaju podršku ovom procesu u mnogim oblastima. One, između ostalog, uključuju podršku rešavanju pitanja problematičnih dugova, reformu inspekcijiskih poslova korporativnog upravljanja, kao i podršku alternativnim načinima za rešavanje sporova, jačanje konkurencije i unapređenje procesa javnih nabavki. To su oblasti koje najviše brinu investitore i u kojima su neophodna dalja unapređenja koja će voditi ka boljem i predvidivom poslovnom okruženju.

► Mislite li da je dobra ideja da se Srbija još više ekonomski poveže sa Kinom?

– Kina ima drugu najveću privredu na svetu i njen rast, uprkos skorajšnjem usporavanju, i dalje je impresivan. Razvijanje jakih ekonomskih veza sa jednim od najznačajnijih ekonomskih centara u svetu pomoći će Srbiji da poveća izvoz

i pronade nove izvore stranih direktnih investicija. Izgleda da je Kina takođe zainteresovana za razvijanje dobre saradnje sa Srbijom budući da je Srbija proizvodni centar koji ima lakši pristup tržištu EU. Kada su u pitanju odnosi sa EBRD-om, Kina je nedavno postala akcionar i naša banka je spremna da saraduje sa onim kineskim investitorima koji ispunjavaju naše pravne, tehničke i finansijske standarde.

► S obzirom na to da se veliki broj projekata koji se trenutno realizuju sa Kinom odnose na kredite, a ne na investicije, neki ekonomisti upozoravaju da bi to moglo dovesti do pritiska na javne finansije, što ne bi bilo dobro za Srbiju. Kakvo je vaše mišljenje?

– Srbija treba pažljivo da prati svoj ukupan dug kako bi se svaki

dinar / evro / dolar / juan efikasno investirao. Krediti iz Kine su do sada bili povezani sa velikim projektima kao što su projekti transportne infrastrukture (most Zemun–Borča) ili energetske infrastrukture (predloženi projekat elektrane Kostolac). Svaki projekat bi trebalo da se individualno proceni sa stanovišta njegove ekonomske ili društvene isplativosti, a Vlada bi trebalo da obezbedi njihovu efikasnu realizaciju. EBRD takođe kreditira državne projekte, na primer, u železničkom sektoru i energetici.

Aktivnosti EBRD-a u Srbiji uključuju pomoć državnoj administraciji u poboljšanju poslovnih procedura i poslovne klime, pomoć u rešavanju problema nenaplativih kredita, poboljšanje korporativnog rukovođenja i pomaganje malim i srednjim preduzećima

U stvari, prioritet bi trebalo da se da efikasnoj realizaciji postojećih projekata za koje su sredstva već odobrena, a ne novom finansiranju. Predložimo Vladi da razmotri inovativne finansijske strukture, kao što su javno-privatna partnerstva, koja smanjuju pritisak na javne finansije, a omogućavaju Vladi da i dalje učestvuje u podeli profita sa privatnim investitorima. Ukoliko su dobro strukturirani, javno-privatna partnerstva i koncesije mogu takođe da doprinesu jačanju konkurencije među ponuđačima, a time i obezbede bolje rezultate.

► Da li očekujete neke veće strane investicije u Srbiji?

– U protekle dve do tri godine priliv stranih investicija bio je stabilan između 4% i 5% BDP-a. Za razliku od velikih investicija poput ulaganja FIAT-a u Kragujevcu 2011. godine, ovo su uglavnom bile manje investicije. Veliki broj manjih investicija doprinosi diversifikaciji strukture ulaganja i smanjuje zavisnost čitave privrede od jedne industrijske

grane (npr. FIAT-ov ideo u izvozu je oko 10%, što umanjuje osetljivost na negativne šokove). Pored manjih investicija, svdoci smo dolaska i finansijskih investitora kao što su „Mid-Europa Partners“ (Moji Brendovi) i KKR (SBB). EBRD je u kontaktu sa brojnim finansijskim i strateškim investitorima i spremni smo da saradujemo sa onima koji su zainteresovani za finansiranje pod uslovom da ispunjavaju naše poslovne kriterijume.

► Da li je, po vašem mišljenju, nova srpska Vlada uzela u razmatranje molbe MMF-a, Svetske banke i stručne javnosti da se ubrzaju strukturne reforme?

– Vlada je preduzela mnoge važne korake na smanjenju deficita i poboljšanju poslovne klime, uključujući i važne reforme na tržištu rada, izdavanja građevinskih dozvola, te otpočela restruk- ►►

tuiranje državnih preduzeća. Takođe je postignut napredak u registraciji imovine koji omogućava konverziju zemljišta iz zakupa u vlasništvo. Rad na optimizaciji broja državnih službenika je počeo, ali dalji koraci moraju da se preduzmu kako bi državne institucije bile u mogućnosti da pružaju kvalitetnije usluge sa manjim brojem zaposlenih. Još uvek ima dosta posla na restrukturiranju javnih preduzeća, poboljšanju rukovođenja ovim preduzećima i povećanju njihove efikasnosti. Međunarodne finansijske institucije su spremne da pomognu taj proces, ali, u isto vreme, Vlada mora da definiše svoju dugoročnu strategiju reformi.

► **Na koji način će EBRD pomoći Vladi da sprovede reforme u državnoj upravi i javnim preduzećima?**

– Pružamo konkretnu podršku državnoj upravi na poboljšanju poslovnih procedura i poslovne klime kroz gore navedenu Inicijativu za unapređenje investicione klime i korporativnog upravljanja.

Kroz učešće u radnoj grupi za rešavanje problema nenaplativih kredita EBRD je doprinosi rešavanju ovog veoma značajnog problema koji je doveo do usporavanja kreditne aktivnosti. Pomogli smo pripremu izveštaja kojim identifikuje ključne prepreke za rešavanje problema nenaplativih kredita na čijem eliminisanju ćemo raditi zajedno sa državnim institucijama i ostalim članovima radne grupe.

Imamo nekoliko projekata (uključujući i one koji se realizuju u EPS-u) koji imaju komponentu poboljšanja korporativnog upravljanja. U privatnom sektoru, kada EBRD kupi vlasnički udeo u preduzeću, sprovodi i detaljnu analizu korporativnog upravljanja, a po potrebi pruža tehničku pomoć kako bi upravljanje bilo poboljšano. EBRD takođe delegira stručne članove odbora koji će pružiti podršku donošenju kvalitetnih poslovnih odluka. Na primer, to je slučaj sa Komercijalnom bankom gde smo predložili dva nezavisna direktora sa višegodišnjim iskustvom.

► **Koji su drugi prioriteti EBRD-a u 2016. vezano za 300 miliona evra koji su predviđeni za Srbiju?**

– EBRD ne dodeljuje svake godine odgovarajući iznos nekoj zemlji. Prvo procenimo naše mogućnosti za pružanje podrške privatnom i javnom sektoru. Iznos od 300 miliona evra nije cilj, već mogući ishod u 2016. godini. Krajnja suma može biti veća ili manja od toga. Kada je u pitanju javni sektor, mi i dalje nastavljamo da sarađujemo sa Vladom i opštinama na realizaciji velikog broja projekata. Veliki projekti, između ostalog, uključuju poboljšanje železničke infrastrukture, a nastavljamo da razgovaramo i o projektima u sektoru proizvodnje električne energije i gasa iako

će oni najverovatnije biti realizovani 2017. Što se tiče saradnje sa opštinama, imamo aktivan dijalog sa skoro svim većim opštinama uključujući Beograd, Novi Sad, Niš, Suboticu i Kragujevac. U privatnom sektoru trenutno pregovaramo sa najmanje jednim velikim investitorom i nekoliko manjih lokalnih i stranih investitora. Pored toga, nastavljamo da sarađujemo sa partnerima u bankarskom sektoru koje podržavamo kroz odobravanje

kredita za mala i srednja preduzeća. Na kraju očekujemo nekoliko investitora u sektoru obnovljive energije i radićemo sa partnerima kako bi udruženim snagama obezbedili neophodne dugoročne kredite.

► **Podržavate razvoj malih i srednjih preduzeća još od 2001. godine. Da li su neka od tih preduzeća u međuvremenu postali ozbiljni tržišni igrači?**

– U okviru našeg programa „Saveti za mala preduzeća“ uradili smo analizu koja je pokazala da su ona preduzeća koja su radila sa konsultantima EBRD-a privukla više investicija, zabeležila su veći rast proizvodnje i prodaje i povećala broj zaposlenih. Naše konsultantske usluge često imaju za cilj da olakšaju pristup finansiranju našim klijentima. Na primer, ponosni smo što možemo da istaknemo da smo obezbedili donatorska sredstva za podršku programu „Žene u biznisu“ koji obuhvata kako poslovne savete namenjene firmama koje vode žene, tako i podsticaj njihovom finansiranju. Proteklih godina preduzeća koja su primila finansijska sredstva direktno od EBRD-a izrasla su u nacionalne šampione kao na primer „Forma Ideale“ i SBB (u koje smo investirali na samom početku). „Desing“, „Ivković“, „Silbo“, „Algotech“, PONS, „Delmax“ i „Gomma Line“ samo su neki od

lokalnih lidera koje su savetovali konsultanti EBRD-a.

► **Šta uključuje regionalni program pod nazivom „Program za inovacije i razvoj preduzeća na Zapadnom Balkanu“ koji priprema mala i srednja preduzeća za ulazak u Evropu?**

– Program za inovacije i razvoj preduzeća na Zapadnom Balkanu (WB EDIF) finansijski je instrument Evropske unije kojim se poboljšava pristup finansiranju za mala i srednja preduzeća. Mi smo uglavnom angažovani na vođenju Fonda za podršku daljeg rasta preduzeća (ENEF) koji obezbeđuje vlasnički kapital, tzv. kvazivlasnički kapital i kredite preduzećima u cilju poboljšanja njihovih bilansa i podrške njihovom rastu. U okviru EDIF-a EBRD takođe pruža savete putem programa „Saveti za mala preduzeća“. Bliske saradnje i podrška koju dajemo malim i srednjim preduzećima nam služe kao osnov za razvoj finansijskih odnosa u budućnosti. ■

Proteklih nekoliko godina preduzeća koja su primila finansijska sredstva direktno od EBRD-a postala su nacionalni šampioni kao na primer „Forma Ideale“ i SBB. „Desing“, „Ivković“, „Silbo“, „Algotech“, PONS, „Delmax“ i „Gomma Line“ samo su neke od kompanija / lokalnih lidera koje su savetovali konsultanti EBRD-a

ISTINA JE NA ETIKETI

GARANCIA KVALITETA OD DAVNE 1892. GODINE

LAV

ILI JESI ILI NISI

DOMAĆE SVETLO PIVO

ILI JESI ILI NISI

Fokusirane reforme doneće rezultate

JOHN KYRITSIS

Potpredsednik Saveta stranih investitora
i generalni direktor Delez Srbija

Za Srbiju je od ključne važnosti da održi makroekonomsku i finansijsku stabilnost, ali i da poboljša životni standard time što će jačati privredni rast i konkurentnost zemlje kroz ubrzanje strukturnih reformi, bolju primenu zakona i kontinuirano usaglašavanje sa pravnim tekovinama EU

Kroz podsticanje reformskih napora, naročito u procesu poboljšanja poslovne klime, Srbija je značajno povećala svoju atraktivnost. Ipak, postoje neki elementi koji i dalje ometaju napredak reformi i kojima se treba pozabaviti, kaže John Kyritsis, potpredsednik Saveta stranih investitora i generalni direktor Delez Srbija.

► **Kako biste ocenili ukupan napredak u sprovođenju reformi u Srbiji, pogotovo u svetlu glavnih preporuka Saveta stranih investitora za prethodni period?**

– U poslednje dve godine Savet je bio usredsređen na prioritete koje su postavili naši članovi kao što su npr. dosledniji i predvidljiviji poreski sistem, fleksibilni propisi o radu, efikasniji stečajni postupak,

pojednostavljeno izdavanje građevinskih dozvola i konverzija zemljišta i efikasniji inspeksijski sistem u borbi protiv nedozvoljene trgovine. Napredak je postignut u če-

Srbija je značajno poboljšala svoju atraktivnost. U protekle dve godine bili smo svedoci obnovljenih reformskih napora pogotovo na poboljšanju poslovnog okruženja. Međutim, još uvek postoje elementi koji usporavaju i ometaju proces reformi

PODRŠKA

Podrška međunarodnih finansijskih institucija je od ključnog značaja za Srbiju u cilju držanja njenog makroekonomskog okvira pod kontrolom. Posebno je značajna čvrsta saradnja sa MMF-om

FOKUS

Veći napori su neophodni za završetak privatizacije i korporatizaciju državnih preduzeća

DOSLEDNOST

Potrebno je fokusiranje na dosledniju primenu poreskih propisa, kao i na efikasniju primenu novih zakona o konverziji zemljišta i inspekciji

tiri od ovih pet tema i on nije mali. Oko 60% preporuka Saveta je usvojeno i implementirano. U 2016. smo se više fokusirali na poreski sistem.

► Uzimajući u obzir postignuti napredak, koji njegovi aspekti mogu da se nazovu značajnim, a u kojim aspektima je postignut delimičan napredak i zašto?

– Smatramo da su amandmani na Zakon o radu iz 2014. godine doneli značajan napredak. Amandmani uključuju 70% preporuka datih u „Beloj knjizi“ iz 2014. godine. Neki od pozitivnih pomaka su produženo maksimalno trajanje radnog odnosa na određeno vreme od 24 meseca, ukidanje obave-

ze isplate uvećane zarade za rad u smenama, nova osnovica za obračun naknade zarada, otpremnine samo za staž odrađen kod trenutnog poslodavca i ograničavanje proširene primene granskih kolektivnih ugovora. Ipak, postoje još neka otvorena pi-

tanja kao što su lizing radnika, koji je još neregulisan, zakonski rok od 24 meseca za ugovor o radu na određeno vreme nije još produžen na 36 meseci, a proširena primena kolektivnih ugovora još uvek nije ukinuta u potpunosti.

Takođe, izmene i dopune Zakona o planiranju i izgradnji su donele pozitivne promene kao što su ubrzanje procedure za izdavanje građevinskih dozvola. Značajan napredak je postignut u inspekcijom nadzoru i borbi protiv nedozvoljene trgovine, pogotovo sa usvajanjem Zakona o inspekcijom nadzoru. Puna primena ovog zakona se tek očekuje.

► U kojoj meri aktuelna evropska i reformaska agencija srpske Vlade podržava dalje poboljšanje poslovne i investicione klime?

– Srbija je značajno poboljšala svoju atraktivnost. U protekle dve godine bili smo svedoci obnovljenih reformskih napora pogotovo na poboljšanju poslovnog okruženja. Međutim, još uvek postoje elementi koji usporavaju i ometaju proces reformi kao što su: složenost osmišljavanja i sprovođenja strukturnih reformi i društvena osetljivost vezana za njihovu primenu. Potrebni su vreme i finansijska sredstva kako bi se stvorili administrativni i institucionalni kapaciteti za sprovođenje

novih zakona, kao i ojačali postojeći institucionalni kapaciteti.

► Koji su ključni institucionalni izazovi na ovom putu?

– Za Srbiju je od ključne važnosti da održi makro-

ekonomsku i finansijsku stabilnost, ali i da poboljša životni standard time što će jačati privredni rast i konkurentnost zemlje.

Srbija je duboko povezana sa tržištem EU, najveće investicije dolaze iz zemalja EU i više od polovine izvoza Srbije je u EU. Moguće ubrzanje krize u evrozoni bi svakako imalo negativan uticaj na ovom tržištu. Imajući to u vidu, podrška međunarodnih finansijskih institucija je od ključnog značaja kako bi Srbija držala svoj makroekonomski okvir pod kontrolom. Od posebnog značaja je čvrsta saradnja sa MMF-om. ►►

Značajan napredak je postignut u inspekcijom nadzoru i borbi protiv nedozvoljene trgovine, pogotovo nakon usvajanja Zakona o inspekcijom nadzoru. Puna primena ovog zakona se tek očekuje

A little time just for the two of you.
Make the most of being away.

Provedite **opušajući vikend za dvoje** u hotelu Hyatt Regency Beograd po specijalnoj ceni od 99 EUR.

Cena uključuje doručak za dvoje i 10% PDV-a, turistička taksa u iznosu od 151 RSD po osobi po noćenju nije uključena u cenu.

Ponuda dostupna petkom, subotom i nedeljom.

Za sve informacije pozovite +381 11 301 1234.

 HYATT REGENCY
RELIABLE

► **Koji su najveći izazovi u praktičnoj implementaciji propisa?**

– Bolje sprovođenje zakona, sa posebnim osvrtom na zakone u nadležnosti Poreske uprave i one koji se tiču rada inspekcija, samo je po sebi velik izazov. Fokus treba staviti na značajno ubrzanje procesa privatizacije koji treba biti sproveden na transparentan način. Potrebno nam je potpuno funkcionalno Koordinaciono telo i osnivanje Saveta za analizu

Savet ima interna pravila o konkurenciji kojima se regulišu pitanja kao što su zaštita konkurencije i obezbeđuju smernice za sve aktivnosti koje se sprovode pod okriljem Saveta i u svim telima Saveta

rizika u cilju jačanja saradnje između ministarstava i inspekcija, a kako bi se osiguralo sprovođenje Zakona o inspekcijama.

► **Koje biste pojedinačne inicijative Saveta stranih investitora iz proteklog perioda izdvojili kao one koje su dale najveći doprinos rešavanju problema koji su pogadali poslovnu zajednicu?**

– Savet stalno pokreće različite inicijative za poboljšanje uslova poslovanja. Ovo je rezultat činjenice da imamo devet odbora koji se bave različitim temama. Fleksibilniji propisi o radu

i pojednostavljeno izdavanje građevinskih dozvola rezultirali su u ključnom poboljšanju rešavanja problema koji su godinama opterećivali poslovnu zajednicu.

► **Koje biste primere na nivou sektora izdvojili kao primere gde su dobri zakoni i praksa dali podsticaj uspešnim kompanijama i doneli nove investicije? Da li postoji prostor za sprovođenje konkretnih mera za poboljšanje uslova poslovanja?**

– Što se tiče novih stranih direktnih investicija, promene su došle sa izmenama Zakona o planiranju i izgradnji, odnosno uvođenjem efikasnije procedure za izdavanje građevinskih dozvola, i izmenama Zakona o inspekcijama. Dalji napredak se može postići ubrzanjem strukturnih reformi, poboljšanjem primene zakona i nastavljanjem usaglašavanja sa pravnim tekovinama EU. Što se tiče strukturnih reformi, Vlada bi trebalo da uloži više napora u završetak procesa privatizacije i u korporatizaciju državnih preduzeća. Što se tiče implementacije, fokus bi trebalo da bude na dosledniju primenu poreskih propisa, kao i efikasniju primenu novih zakona o konverziji zemljišta i inspekcijama. Takođe, u usklađivanju sa pravnim tekovinama EU treba se fokusirati na izmene zakona o deviznom poslovanju i zaštiti podataka.

► **Kako Savet rešava suprotstavljene interese svojih članova na unutrašnjem planu kada su u pitanju specifične sektorske mere?**

– Savet isključivo promovise stavove i sugestije koji su zajednički imenitelj većine njegovih članova. Savet ima devet odbora i neki od njih su sektorski, kao što je Odbor za hranu i poljoprivredu ili Odbor za telekomunikacije i informacionu tehnologiju. Ovi odbori zajedno rade na identifikovanju specifičnih prepreka za investiranje i pružaju savete kako da se ove prepreke prevaziđu. Na sastancima odbora one kompanije koje su direktni konkurenti jedni drugima moraju da se slože sa zajedničkim stavovima, inače Savet neće moći da zagovara njihove interese. Savet ima interna pravila o konkurenciji kojima se regulišu pitanja kao što su zaštita konkurencije i obezbeđuju smernice za sve aktivnosti koje se sprovode pod okriljem Saveta i u svim telima Saveta, pogotovo na sastancima njegovih specijalizovanih radnih odbora. ■

DELTA
HOLDING

VIZIJA TRAJE

25
GODINA

REZULTATI

jan-jun 2016

EBITDA

2,31

mlrd. dinara

PRIHOD

+4%

IZVOZ

37

miliona EUR

UPLATE
U BUDŽET

5,28

mlrd. dinara

INVESTICIJE

HOTEL INTERCONTINENTAL LJUBLJANA

GRADNJA U TOKU

Otvaranje 2017. / 5* / 21 sprat

ŠOPING MOL BANJALUKA 2017

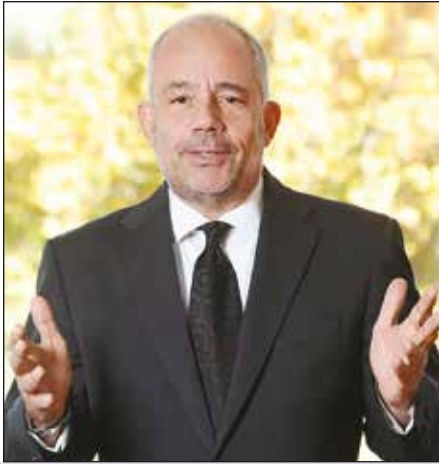
60.000m² / 60 miliona EUR /
2500 radnih mesta

ZAVRŠENA DRUGA ZADUŽBINA
DELTA HOLDINGA

"Iskra"

Kragujevac

Prvi znaci oporavka privrede se primećuju

MARINOS VATHIS

Predsednik IO Vojvođanske banke

Obnovljeno interesovanje velikih i, što je još važnije, malih kompanija koje primećujemo u našem poslovanju govori nam da je ekonomija na dobrom putu. Ipak, situacija je i dalje složena i banke s pravom vode opreznu politiku

Zahvaljujući stručnom timu koji razume i temeljno analizira poslovanje bančinih klijenata, Vojvođanska banka beleži uspon kreditne aktivnosti i nagrade u segmentu komercijalnih plaćanja i finansijskih transfera, kaže Marinos Vathis, predsednik IO Vojvođanske banke.

► **Koliko se donekle poboljšana makroekonomska kretanja odražavaju na aktivnosti bankarskog sektora i koji preduslovi moraju biti ispunjeni kako bi se sektor korporativnih kredita razvijao?**

– Makroekonomska i politička stabilnost su preduslovi za tržišno orijentisanu privredu, a oba postoje u Srbiji. Na tržištu smo svedoci rasta domaćih kredita privredi i istovremeno smanjenja nivoa problematičnih kredita. Mogu vam to detaljnije obrazložiti na primeru Vojvođanske banke. Posle nekoliko godina dobijamo zahteve naših velikih korporativnih klijenata za projektno finansiranje, uključujući i finansiranje jednog tržnog centra i velikog hotela u Beogradu. Sa druge strane, naši klijenti iz segmenta malih i srednjih preduzeća traže više dugoročnih investicionih kredita i revolving kredita. Takođe smo veoma zadovoljni našim rezultatima u segmentu malog biznisa; u prošloj godini ostvarili smo rast kredita odobrenih malim poslovnim klijentima za 90 odsto. Ovo je veoma važno, jer ukazuje da je ekonomija na dobrom putu.

► **Koji su najveći izazovi u bankarskom sektoru i kako Vojvođanska banka odgovara na njih?**

– Po mom mišljenju, glavni izazovi su nizak rast, problematični krediti i niske kamatne stope. Zbog visokog nivoa problematičnih kredita na tržištu sve banke su postale opreznije prilikom odobravanja plasmana, što je usporilo brzinu kreditne ekspanzije. Ovo je dovelo do viška likvidnosti, što dalje kao rezultat ima posledicu niskih kamatnih stopa. Mogu vam reći da Vojvođanska banka ima strogu kreditnu politiku, kao i jak tim koji analizira i razume

– Komerčbank nas je četvrtu godinu zaredom nagradila za izuzetan kvalitet, visoke standarde i izuzetnu efikasnost u izvršavanju komercijalnih plaćanja i finansijskih transfera. Ova takozvana STP nagrada predstavlja potvrdu naše posvećenosti da uvek obezbedimo visok kvalitet usluga našim klijentima. A naši klijenti znaju najbolje. Za njih je važno da znaju da za partnera imaju prvoklasnu banku u izvršavanju platnih transakcija.

► **Koje prednosti će studenti imati od saradnje Vojvođanske banke i Ekonomskih fakulteta Univerziteta u Novom Sadu i Univerziteta u Beogradu?**

– Do sada smo potpisali Protokole o saradnji sa Ekonomskim fakultetom Univerziteta u Beogradu i Univerziteta u Novom Sadu i planiramo potpisivanje istih i sa drugim univerzitetima. Ovi protokoli predviđaju stručne prakse za studente uz mogućnost zapošljavanja, stipendiranje studenata, mentorske programe, sponzorstva i podršku

Nagrada Komerčbank predstavlja potvrdu naše posvećenosti da uvek obezbedimo visok kvalitet usluga našim klijentima. Za njih je važno da znaju da za partnera imaju prvoklasnu banku u izvršavanju platnih transakcija

poslovanje naših različitih klijenata, kako bi se izbegli problemi ili kako se ne bi opteretio klijent zbog nemogućnosti da otplati kredit.

► **Vodeća međunarodna bankarska i finansijska institucija Komerčbank (Commerzbank) još je jednom proglasila Vojvođansku banku za najbolju banku u segmentu komercijalnih plaćanja i finansijskih transfera. Koje pogodnosti vaši klijenti imaju u praksi?**

programima fakulteta, stručna predavanja stručnjaka iz Vojvođanske banke, učešće studenata u studijama slučaja, organizaciju radionica i mnoge druge aktivnosti. Mi želimo da budemo aktivan partner našoj akademskoj zajednici i da pomognemo studentima da razumeju ekonomske i finansijske procese, kao i da steknu bankarsko iskustvo. Ovo je savršen primer saradnje biznisa i obrazovnih i naučnih institucija. ■

CEMENT. AGREGATI. BETON.

Kompanija CRH je vodeći diversifikovani proizvođač građevinskih materijala na svetu. CRH u Srbiji proizvodi cement, agregate i beton. CRH je posvećen unapređivanju građevinske delatnosti kroz isporuku vrhunskih materijala i proizvoda za sprovođenje i održavanje infrastrukturnih, stambenih i komercijalnih projekata. Naša kompanija za ekološka rešenja Ecorec nudi usluge odgovornog upravljanja otpadom.

www.crhserbia.com

Nastavljeno investiranje u Srbiju

ANDREI CUCU

Generalni direktor LUKOIL SRBIJA i rukovodilac Balkanskog MRO

Danas je LUKOIL ruska transnacionalna kompanija koja poseduje jedinstvene tehnologije. I to je najveće dostignuće za svih 25 godina

Povodom obeležavanja velikog jubileja kompanije „Lukoil Srbija“, sa generalnim direktorom Andrejom Kuku razgovarali smo o planovima kompanije u Rusiji i inostranstvu i aktivnostima u Srbiji.

► **Kompanija LUKOIL obeležava 25 godina i više od jedne decenije rada u Srbiji. Koje momente biste mogli da izdvojite kao ključne u razvoju kompanije i Društva LUKOIL SRBIJA?**

– Svoju 25-godišnjicu LUKOIL dočekuje u rangu najvećih naftnih kompanija sveta. Njegovi aktivni su ogromne istražene zalihe nafte i gasa, moćna preduzeća u Rusiji i inostranstvu, kolektiv koji se meri desetinama hiljada profesionalaca visoke klase. Kompanija obezbeđuje proizvodnju i preradu nafte i gasa, promet naftnih derivata, proizvodnju i plasman električne i toplotne energije. U celom svetu LUKOIL se s pravom smatra pouzdanim partnerom i savešnim poreskim obveznikom.

LUKOIL je novembra 1991. godine

nastao iz naftnog koncerna „Langepas-Uraj-Kogalimneft“. Četvrt veka svaki dan je bio ispunjen kretanjem napred. Nije izuzetak ni 2016. godina, u kojoj je LUKOIL završio čitav niz krupnih investicionih projekata, kako u Rusiji, tako i van njenih granica, čak i u periodu ekonomske krize.

U narednih 10 godina LUKOIL name-rava da u značajnoj meri poveća zalihe i proizvodnju nafte i gasa, modernizuje sve rafinerije, obezbedi rast dividendi u dugoročnoj perspektivi i pritom ne namerava da poveća obim dugovanja.

Na srpskom tržištu naftnih derivata LUKOIL SRBIJA AD radi od 2003. godine. Za ovo vreme prošli smo etape od privatizacije, investicionog perioda, do stabilnog razvoja preduzeća. Imamo kreativan tim profesionalaca koji znalacki reaguje na konjunkturu svetskog i lokalnog tržišta.

U poslednje dve godine realizovali smo investicioni program u vrednosti preko 16 miliona dolara na modernizaciji, povećanju privlačnosti naših aktiva, benzinskih stanica, te usmerenosti na klijenta. Praktično smo u potpunosti automatizovali biznis-procese,

poboljšali kulturu usluživanja klijenata. Ovo je dalo svoje rezultate. I što je najvažnije, to su primetili i nagradili naši kupci.

► **S kojim izazovima, a kakvim prednostima se preduzeće sreće na srpskom tržištu?**

– Dvadeset prvi vek rapidno ubrzava procese, diktira svoja pravila igre, svoje izazove. Potrebno je više energije i snage, ali se pooštavaju ekološki zahtevi, što uslovljava neophodnost proizvodnje i primene goriva nove generacije.

Rešavajući ove probleme, kompanija LUKOIL je na motornim gorivima Evro 5 standarda, primenjujući mnogofunkcionalne pakete komponenti, proizvela i plasira brendirano motorno gorivo ECTO s poboljšanim eksploatacionim i ekološkim karakteristikama, koje omogućava povećanje snage motora automobila sa istovremenim značajnim smanjenjem potrošnje goriva. Pritom se smanjuje sadržaj štetnih materija u izdvnim gasovima. To su automobilski benzini ECTO Plus i ECTO Sport, kao i ECTO Diesel.

Vozačima nudimo organsko jedinjenje besprekornog kvaliteta u sprezi sa štedlji-

vošču. Naše brendirano gorivo su svojim poverenjem nagradili mnogi koncerni, proizvođači automobila, kao što su BMW i „Porsche“. Udeo prodaje brendiranih motornih goriva iznosi 34% i raste iz godine u godinu.

► Vaše viđenje segmenta energetike u Srbiji...

– Energetika je jedan od globalnih problema razvoja čovečanstva, budući da je energija neizostavan uslov bilo koje sfere delovanja, pa i bivstvovanja čovečanstva. Stoga su energetski problemi u centru pažnje Vlade Republike Srbije.

Želeo bih da istaknem da se Srbija trudi da stvori povoljne uslove za potencijalne investitore. Poreski sistem zemlje odlikuje nizak nivo poreza na dobit, postojanje perioda oslobađanja od poreza, niska stopa na prihod građana.

Tržište naftnih derivata je liberalizovano. Po nama je perspektivno i LUKOIL će nastaviti da investira u razvoj svoje maloprodajne mreže, tim pre što je očigledna sinergija sa rafinerijama kompanije, koje se nalaze u Bugarskoj i Rumuniji.

► Koje projekte društveno odgovornog poslovanja LUKOIL SRBIJA AD smatrate najznačajnijima?

– Socijalna politika kompanije usmerena je na povećanje efikasnosti rada i stvaranje uslova socijalne zaštite zaposlenih i stabil-

Srbija se trudi da stvori povoljne uslove za potencijalne investitore, tako da će LUKOIL nastaviti da investira u razvoj svoje maloprodajne mreže, ali i da finansira projekte socijalnog i humanitarnog karaktera

nosti u radnim kolektivima. Glavni dokument na kome se bazira sistem olakšica i garancija za zaposlene je Kolektivni ugovor.

LUKOIL SRBIJA AD je u potpunosti socijalno orijentisano preduzeće koje pruža značajnu podršku organizacijama u regionu u kome posluje. Svoju politiku socijalne odgovornosti realizujemo u tri osnovna pravca: zaključivanje i ispunjenje

sporazuma s organima lokalne uprave, realizacija humanitarnih projekata, kao i pružanje pomoći po molbama fizičkih i pravnih lica.

Kao primer naveo bih učešće Društva u finansiranju rekonstrukcije Avalskog tornja, srušenog u NATO bombardovanju. U maju 2014. Društvo je pomoglo saniranje posledica poplava. Za ustanovu za stare u Leskovcu i dečju ustanovu „Hristina Markišić“ iz Aleksinca u maju 2015. takođe je izdvojena pomoć. Ili još jedan primer – sporazum o saradnji s gradom Beogradom. U cilju razvoja dugoročne saradnje Društvo je preuzelo obavezu da finansira projekte iz oblasti kulture, ekologije, nauke, kao i projekte socijalnog i humanitarnog karaktera. Na taj način u toku 2016. godine ukupno će biti investirano 20 miliona dinara u projekte: 44. Međunarodni filmski festival FEST, 63. Beogradski festival dokumentarnog i kratkometražnog filma, manifestacija „Dani Beograda“, rekonstrukcija Dečjeg kulturnog centra Beograd, program „Negujmo srpski jezik“.

Uvek pruža više od sebe.

Do 6 dinara popusta na premium ECTO gorivo

Štedi-Nagrađuje-Iznenaduje

Bolji uslovi za izvoznike

DEJAN VUKOTIĆ

Direktor Agencije za osiguranje i finansiranje izvoza Republike Srbije

Prepoznajući važnost izvoza, a samim tim i svoj značaj, 2015. godine Agencija je započela sa primenom sniženog minimalnog iznosa izvoza, čime je velikom broju novih izvoznika omogućeno da apliciraju za proizvode i usluge kod Agencije

Zahvaljujući dobrom poslovanju i širenju kruga klijenata, Agencija za osiguranje i finansiranje izvoza doprinela je jačanju izvoznog potencijala zemlje, a transferom dela dobiti u budžet Srbije i fiskalnoj stabilizaciji. Sa direktorom Agencije, Dejanom Vukotićem, razgovarali smo o ovoj temi i drugim temama vezanim za rad AOFI.

► **Koliko klijenata AOFI danas ima u kreditnom segmentu, osiguranju i faktoringu i koliko danas srpske firme prepoznaju prednosti rada sa AOFI?**

– Važnost AOFI kao zvanične izvozno-kreditne Agencije Republike Srbije sve je prepoznatljivija kod domaćih izvoznika, što se ogleda u konstantnom rastu broja zahteva klijenata koji koriste naše proizvode i usluge. Odluka Vlade Republike Srbije da 2016. godinu proglasi godinom preduzetništva dodatno je ojačala poziciju Agencije na domaćem finansijskom tržištu.

► **Da li je snižavanje praga za obim godišnjeg izvoza povećalo broj vaših klijenata iz malih firmi?**

– Kao prvo, želeo bih da kažem da podsticanje izvoza dovodi do povećanja nivoa zaposlenosti, povećanja produktivnosti,

a samim tim i do privrednog rasta. Povećanje izvoza utiče na smanjenje spoljnotrgovinskog deficita. Izvoz treba podsticati, osim direktnim finansiranjem, promenom poslovnog ambijenta, pronalaženjem novih tržišta, što je ujedno i okosnica strategije Vlade. Neophodno je podstaći izvoz koji stvara novododatnu vrednost i kreirati ambijent u kojem će u izvoznim proizvodima naših proizvođača dominirati udeo domaće sirovine. Prepoznavajući važnost izvoza, a samim tim i svoj značaj, tokom 2015. godine Agencija je započela sa primenom novih uslova, tj. sa sniženim

– Dobri rezultati poslovanja Agencije u poslednje tri godine stvorili su uslove za dodatnom dokapitalizacijom iz sopstvene dobiti Agencije, što je uzrokovalo usporavanje započetih pregovora sa međunarodnim finansijskim institucijama za obezbeđivanje dodatnih izvora finansiranja.

► **Jedno ste od retkih privrednih društava koje nije budžetski korisnik, a značajno doprinosite budžetu. Koliki će, prema vašim procenama, biti doprinos AOFI državnoj kasi ove godine?**

– U poslednja dva obračunska perioda Agencija je ostvarila značajne rezultate, kako u većem broju obrađenih zahteva, tj. povećanju broja klijenata, tako i u ostvarenom neto rezultatu. Ostvarena neto dobit za 2014. i 2015. godinu iznosila je 716,6 miliona dinara. U istom periodu u budžet Republike Srbije, po osnovu poreza na dobit i obavezne uplate dela dobiti u budžet AOFI je uplatio 270 miliona dinara. Iznos dela dobiti iz 2014. godine od 300 miliona dinara odlukom Vlade Republike Srbije iskorišćen je za povećanje kapitala Agencije, a sve u cilju započinjanja poslova osiguranja u ime i za račun države. Odluku o obaveznoj uplati dobiti za 2015. godinu skupština Agencije u koordinaciji sa Ministarstvom privrede i Vladom Republike Srbije će doneti u narednom periodu, a na osnovu ostvarenog rezultata u 2015. godini očekuje se da ona neće iznositi manje od 100 miliona dinara. ■

Odluka Vlade Republike Srbije da 2016. godinu proglasi godinom preduzetništva dodatno je ojačala poziciju Agencije na domaćem finansijskom tržištu

minimalnim iznosom izvoza sa dotadašnjih 300.000 EUR na 100.000 EUR. Ovom izmenom omogućeno je velikom broju novih klijenata/izvoznika da apliciraju za proizvode i usluge kod Agencije.

► **Na koji način AOFI obezbeđuje nove kreditne linije i koliko su odmakli ranije najavljeni pregovori sa međunarodnim finansijskim institucijama o prikupljanju dodatnog kapitala?**

City within a city

committed to excellence

Pleasant working environment is more than just esthetic addition - its proven to be one of important ingredients of improving your efficiency at work.

In Airport City Belgrade we have created
superior concept.

Airport City Belgrade

Tel: +381 11 20 90 525 / www.airportcitybelgrade.com

Nudimo Vladi znanje i iskustvo

DIMITRIJE KNJEGINJIĆ

Potpredsednik Saveta stranih investitora
i generalni direktor Lafarž Srbija

Srbija će u procesu evrointegracija morati da izgradi funkcionalnu tržišnu ekonomiju i privredu sposobnu da se nosi sa pritiskom konkurencije i tržišnih snaga u okviru EU. Spremni smo da svoja znanja i iskustvo stavimo u funkciju ta dva cilja, a na dobrobit svih učesnika na tržištu

Prioriteti koje je sebi postavila Vlada Srbije u velikoj meri se slažu sa dugoročnim ciljevima Saveta stranih investitora. Verujemo da na njihovom ostvarenju možemo da radimo zajedno, kaže Dimitrije Knjeginjić, potpredsednik FIC i generalni direktor „Lafarž Srbija“.

► **Jedan od ključnih uslova koje zemlje kandidati za EU treba da ispune je postojanje funkcionalne tržišne privrede. Koliko je Srbija blizu ovog cilja?**

– Srbija je na dobrom putu ka stvaranju funkcionalne tržišne ekonomije. Sada je potrebna čvrsta volja i spremnost svih aktera u procesu da se istraje na sprovođenju teških odluka kako bi se srpsko tržište po uslovima poslovanja što više približilo EU. Savet se godinama zala-

že za obezbeđenje jednakih uslova poslovanja za sve učesnike na tržištu. S obzirom na to da su domaći propisi u velikoj meri usklađeni sa zakonima u EU, potrebno je fokusirati se na njihovo sprovođenje. To su osnovni preduslovi da Srbija postane funkcionalna tržišna ekonomija i bude sposobna da se nosi sa pritiskom konkurencije i tržišnim snagama u okviru EU.

Mnogi od prioriteta Vlade, kao što su borba sa nezaposlenošću, podsticanje poljoprivrede, stvaranje sposobne i obrazovane radne snage, kvalitetnog zdravstvenog sistema i javne uprave, jesu i dugoročni ciljevi FIC

► **Kako iz ugla dugogodišnjeg zalaganja FIC za poboljšanje privrednog ambijenta izgledaju statistički i kvalitativni pokazatelji ovih pomaka?**

– U proteklom periodu za-

beležili smo vidno poboljšanje poslovne klime, pre svega u oblasti nekretnina i gradnje, odnosno u procesu izdavanja građevinskih dozvola. Fiskalna konsolidacija imala je pozitivan uticaj na makroekonomsku stabilnost.

KONZISTENTNOST

Potrebna je čvrsta volja i spremnost svih aktera u procesu sprovođenja teških odluka kako bi se srpsko tržište po uslovima poslovanja što više približilo EU i njihovim tržišnim principima

PREDVIDLJIVOST

Tešnjom saradnjom i razmenom znanja sa Poreskom upravom želimo da doprinesemo izgradnji predvidljivog poreskog okruženja, koje je od ključne važnosti za sve kompanije koje posluju u Srbiji

TRANSPARENTNOST

Zalažemo se za sprovođenje obavezne javne rasprave za sva zakonska rešenja. Smatramo da je jedino tako moguće doći do zadovoljavajućih i sprovedljivih promena

Vidan napredak je ostvaren i u vezi sa prioriternim oblastima koje prati Savet, a to su 1. pojednostavljena stečajna procedura, 2. fleksibilnije radno zakonodavstvo, 3. pojednostavljeno dobijanje građevinskih dozvola, 4. efikasniji inspekcijski sistem za borbu protiv sive ekonomije i 5. konzistentniji i predvidljiviji poreski sistem. Od ovih pet, u četiri je ostvaren napredak od oko 60% – name toliki procenat naših preporuka je usvojen i sproveden u protekle dve godine. Jedino oblast poreza zaostaje, i to će i nadalje biti jedan od ključnih prioriteta Saveta.

► **S obzirom na to da je na izborima Vlada dobila jasnu podršku za sprovođenje reformi, u kojim oblastima bi sada bilo posebno važno nadoknaditi uočene zaostatke?**

– Pored pomenutih poreza, a u okviru kojih očekujemo da se praksa poreske administracije ujednači i na taj način konzistentnije primenjuje zakon, postoji još oblasti u okviru kojih vidimo dalji prostor za napredak. Prateći ekspoziciju premijera, uočili smo korelaciju između prioriteta koje je definisala nova Vlada, kao i naših dugoročnih prioriteta. U ovim oblastima očekujemo opipljiv napredak u okviru mandata Vlade:

1. Borba protiv nezaposlenosti sa fokusom na predvidljivo poresko okruženje koje je od ključne važnosti za sve kompanije koje posluju u Srbiji.

2. Podsticanje poljoprivrede, jer je industrija hrane i poljoprivrede još uvek nedovoljno iskorišćen potencijal Srbije koji se može podstaći uvođenjem EU standarda u bezbednost hrane.

3. Borba protiv nedozvoljene trgovine sa ciljem ukidanja nelojalne konkurencije i uvođenja čvrstog inspekcijskog sistema.

4. Obrazovanje, tj. stvaranje sposobne i obrazovane radne snage, što je osnov ekonomskog razvoja.

5. Unapređenje zdravstva, tj. stvaranje održivog i efikasnog zdravstvenog sektora.

6. Poboljšanje efikasnosti javnog sektora.

7. Nastavak puta ka EU, u okviru kojeg nudimo znanje i pomoć u obezbeđivanju uslova da pristupni pregovori sa Evropskom unijom donesu optimalne kratkoročne i srednjoročne rezultate.

► **Kako pomiriti potrebu za brzim i odlučnim delovanjem na jednoj strani i neophodnost da se,**

Zalažemo se za donošenje i sprovođenje sistemskih rešenja u oblasti nedozvoljene trgovine, uključujući i oblast borbe protiv korupcije koja je jedan od najavljenih prioriteta Vlade

na drugoj strani, kroz javnu raspravu u celini sagledaju prednosti i mane predloženih zakonskih rešenja?

– Zalažemo se za sprovođenje obavezne javne rasprave za sva zakonska rešenja, jer smatramo da je jedino kroz otvoren dijalog svih zainteresovanih stručnih strana moguće doći do zadovoljavajućih zakonskih rešenja. Prepoznavamo i značaj efikasnosti državne administracije i želje da se zakoni što pre usklade sa onim u EU, ali nismo za brzinu po svaku cenu. Stavljamo u službu svoja široka

znanja kako sa ovog, tako i sa drugih tržišta u svrhu stvaranja jednostavnijih i boljih zakona, a na dobrobit svih učesnika na tržištu.

► Do koje mere su propisi doneti u prethodnom periodu uticali na smanjenje sive ekonomije, korupcije i pojednostavljenje administrativnih procedura?

– Posvećenost Vlade u borbi protiv nedozvoljene trgovine pozitivno je uticala na smanjenje sive ekonomije, a vidno je i pojednostavljenje administrativnih procedura u nekim segmentima poslovne klime. Sada je bitno osigurati i njihovu konzistentnu primenu. Zato se zalažemo za donošenje i sprovođenje sistemskih rešenja u ovim oblastima, uključujući i oblast borbe protiv korupcije, koja je jedan od najavljenih prioriteta Vlade.

► Kakav napredak je napravljen u oblasti zaštite intelektualnih prava i zaštite konkurencije i do koje mere su ove procedure danas bliže evropskim praksama?

– Iako Srbija već nekoliko godina ima odgovarajuće propise koji regulišu intelektualnu svojinu, a koji su generalno u saglasnosti sa međunarodnim standardima i standardima EU, treba poraditi na njihovom efikasnom sprovođenju. Donošenjem trenutno važećeg Zakona o zaštiti konkurencije, došlo je do stvaranja boljih materijalnih i tehničkih preduslova za nezavisno postupanje Komisije za zaštitu konkurencije. Uspešna primena obavezujućeg postupka od strane Komisije može se smatrati dobrim znakom da Komisija prati EU putanju i da može da postane važan instrument u izvršenju prava konkurencije.

Donošenjem trenutno važećeg Zakona o zaštiti konkurencije, došlo je do stvaranja boljih materijalnih i tehničkih preduslova za nezavisno postupanje Komisije za zaštitu konkurencije

► Srbija je najavila da će do 2018. u potpunosti usaglasiti svoje propise u vezi sa radnim zakonodavstvom sa onim u EU. Šta vidite kao prioritete u ovoj oblasti?

– Prioriteti Saveta u ovoj oblasti su odavno definisani i nadamo se da će biti ob-

hvaćeni najavljenim usklađivanjem sa propisima EU. Zalažemo se za rešavanje pitanje iznajmljivanja radne snage koje će odgovarati svim zainteresovanim stranama u procesu i biti u potpunosti usklađeno sa evropskom najboljom praksom. Potrebno je i ukinuti preveliku administraciju sa kojim se susreću stranci koji posluju na ovom tržištu i u tom smislu se zalažemo za sinhronizovanu izmenu Zakona o strancima i Zakona o zapošljavanju stranaca.

► Koje biste primerne prakse zajedničkog delovanja Vlade i poslovnog sektora izdvojili kao dobre uzore i u kojim oblastima bi u narednom periodu ovu saradnju trebalo posebno intenzivirati?

– Kao primer dobre prakse navodim donošenje novog Zakona o izvršenju i obezbeđenju, tj. dobru saradnju sa radnom

grupom koja je rezultirala prihvatanjem velikog broja preporuka Saveta. Prostor za unapređenje vidimo pre svega u okviru poreza i iz tog razloga smo intenzivirali saradnju sa Poreskom upravom sa ciljem da razmotrimo na koje sve načine u budućem periodu Savet može da doprinese svojim znanjem u ovoj veoma važnoj oblasti. ■

VICTORIAGROUP

Plasman proizvoda od soje i suncokreta na **53** tržišta širom sveta

Među **15** najvećih izvoznika Srbije

300 poljoprivrednih kooperanata / **40.000** farmera

250 miliona evra investicija / **1.500** zaposlenih

www.victoriagroup.rs

Dijalogom do boljih rešenja za sve

ANA FIRTEL

Izvršna direktorka Saveta stranih investitora

Trudimo se da konkretnim preporukama zasnovanim na znanju i iskustvu poslovanja u Srbiji, u EU članicama i na globalnom nivou doprinesemo proreformskim i proevropskim težnjama zemlje

Savet stranih investitora nada se da će se uspešan dijalog uspostavljen sa prethodnom vladom nastaviti, kaže Ana Firtel, izvršna direktorka Saveta stranih investitora.

► Na koji način Savet svojom ekspertizom i stručnim resursima može da doprinese ostvarivanju aktuelne proreformске i proevropske agende nosilaca javnih politika?

– Savet stranih investitora, zahvaljujući kompanijama članicama, poseduje veliko znanje i iskustvo i to ne samo o tome kako uspešno poslovati u Srbiji već i na globalnom tržištu. Kad imate znanje, onda imate i mogućnost

da pomognete. Savet se trudi da pomogne dajući vrlo konkretne predloge, kako da se određeni problemi reše. Što se proevropske agende tiče, važno je istaći da Savet okuplja 130 kompanija, od kojih 75% dolazi, a ostatak posluje na teritoriji EU, te vrlo dobro poznaje regulatorni okvir i standarde koje treba ispuniti. Posebno je značajno da veliki broj članica ima iskustvo poslovanja na tržištima tokom procesa pridruživanja, a sve to znanje Srbija može

da iskoristi da kroz proces pridruživanja prođe što brže i bezbolnije. U tom smislu, Savet sarađuje i sa srpskim i sa evropskim pregovaračkim timovima.

Važno je istaći da Savet stranih investitora okuplja 130 kompanija, od kojih 75% dolazi, a ostatak posluje na teritoriji EU, te vrlo dobro poznaje regulatorni okvir i standarde koje treba ispuniti

ČLANICE

Savet stranih investitora, zahvaljujući kompanijama članicama, poseduje veliko znanje i iskustvo – i to ne samo o tome kako uspešno poslovati u Srbiji već i na globalnom tržištu

ODLUKA

Proces donošenja odluka je ustanovljen tako da se čuje glas svake članice, koje svoje interese plasiraju kroz učešće u radnim odborima Saveta

JAVNA UPRAVA

Podizanje kvaliteta javne uprave je preduslov za rešenje ključnog problema srpskog tržišta, a to je nekonzistentno sprovođenje zakona

► Koje biste primere dosadašnjeg delovanja Saveta u ovom smislu posebno izdvojili?

– Jedan od svežih primera jeste rad na Zakonu o izvršenju i obezbeđenju, gde smo napravili veliki iskorak u odnosu na početno rešenje, a zahvaljujući otvorenosti Ministarstva pravde. Prethodno smo radili na modernizaciji Zakona o radu i boljem inspeksijskom nadzoru. Novim zakonima u ove dve oblasti usvojeno je 70% naših preporuka, što govori o konkretnim rezultatima našeg rada, ali i spremnosti Vlade da zaista sprovede reforme. Tu je i rad na konverziji zemljišta gde, doduše, dobra saradnja sa Ministarstvom građevine nije krunisana adekvatnim rešenjem usvojenim u Skupštini. Takođe, Savet je uspostavio aktivan dijalog sa Poreskom upravom i nadamo se da će on dati rezultate u neposrednoj budućnosti.

► Kako je institucionalno uređeno delovanje Saveta na ovom planu na internom i eksternom nivou?

– Mislim da je Savet, između ostalog, vrlo specifičan po tome što ima izuzetno čvrsto, neki bi rekli previše rigidno, „korporativno upravljanje“. Međutim, mislim da je to naša velika prednost, jer upravo omogućava da zauzeti stavovi prethodno prođu kroz dubinsku analizu, iz različitih aspekata i od strane različitih interesnih grupa u okviru privrede. Proces donošenja odluka je ustanovljen tako da se čuje glas svake članice, koje svoje interese plasiraju kroz učešće u radnim odborima Saveta. Na sednicama ovih odbora se vodi bitka argumentima, a odluke se uglavnom donose konsenzusom, a ne nadglasavanjem. Proces odlučivanja je dvostepen, a poslednju reč ima Upravni odbor. Na taj način osiguravamo da Savet izbegne da zastupa interese određene grupe ili industrije, već samo opšti interes članstva. Ovaj proces je zahtevan ali, s druge strane, daje vrlo kvalitetna rešenja i predloge iza kojih stoje svi članovi.

► Kako u godinama u kojima, kao ove i 2012. godine, nije bilo Reality Check konferencija, Savet meri progres postignut između izdavanja dve

„Bele knjige“ i komunicira te nalaze prema nosiocima javnih politika?

– Reality Check konferencija i „Bela knjiga“ krune su našeg rada, kada imamo javni dijalog sa državom i iznosimo našu ocenu poslovne klime. Ove godine nismo održali Reality Check konferenciju jer se njen termin podudara sa republičkim izborima, ali to ne znači da naše stavove nismo komunicirali tehničkoj

Po nama, Vlada treba da se usredsredi na brzu reformu Poresku uprave, a taj proces podrazumeva izbacivanje tzv. non-core delatnosti, uvođenje transparentnih procedura, obuku zaposlenih i druge mehanizme kako bi se obezbedio jednoobrazniji, konzistentniji i efikasniji rad

Vladi u drugom formatu, kroz stručne razgovore i direktne kontakte, umesto velikih konferencija.

► **Iznenadno povećanje poreskog opterećenja, povratak tradiciji donošenja zakona po ubrzanom postupku i uvođenje parafiskalnih nameta krajem 2015. godine, narušili su dotle veoma konstruktivan dijalog Vlade i poslovne zajednice. Kako ubuduće prevazići ovakve izazove?**

– Situacija u kojoj se zakoni naglo menjaju bez javne rasprave vrsta je nepredvidljivosti koja ubija konkurentnost. Kraj 2015. godine doneo je nove poreske propise i uvođenje obaveznog članstva u PKS bez ikakve najave niti javne rasprave. U budućnosti, ovakve situacije bi morale biti izbegnute. Bilo bi dobro da imamo jedno institucionalizovano rešenje, koje bi garantovalo da svaki novi zakon mora da prođe kroz ozbiljne konsultacije kako bi se osiguralo da njegovi efekti budu pozitivni i socijalno i ekonomski i u svakom drugom smislu. To, nažalost, sada ne postoji. Ipak, u prethodne dve godine kvalitet javno-privatnog dijaloga se značajno poboljšao, što daje nadu da se stvari mogu izmeniti nabolje.

► Kakva su vaša očekivanja od dalje profesionalizacije javne uprave

Novim zakonom uvedeno je obavezno članstvo u Privrednoj komori Srbije za sva preduzeća od 2017. godine... Po našem mišljenju srpsko tržište nije spremno za njega i postojeće reformske kapacitete treba usredsrediti na drugu stranu – rešavanje gorućih strukturnih problema koji sprečavaju ekonomski rast

kada je u pitanju konsekventna primena zakona? Gde vidite pomake, a u kojim oblastima je potreban dalji napredak?

– Podizanje kvaliteta javne uprave je preduslov za rešenje ključnog problema srpskog tržišta, a to je nekonzistentno sprovođenje zakona. Reforma državne uprave je ogroman zalogaj i treba raditi na dva koloseka: s jedne strane tražiti sistemsko rešenje, što je i započela prethodna vlada

uz pomoć Svetske banke. S druge strane, pošto je to proces koji traje, da se ne bi izgubio zamajac reformi, jako je važno da se paralelno radi i na konkretnim projektima, kakav je bila reforma inspekcija. Sada, po nama, Vlada treba da se usredsredi na

brzu reformu Poresku upravu, a taj proces podrazumeva izbacivanje tzv. non-core delatnosti, uvođenje transparentnih procedura, obuku zaposlenih i druge mehanizme kako bi se obezbedio jednoobrazniji, konzistentniji i efikasniji rad.

► U Srbiji postoji veliki broj poslovnih udruženja, koja na različite načine utiču na oblikovanje poslovne i investicione klime i staraju se o zaštiti interesa svojih članova. Koliko u institucionalnom pogledu ona startuju sa istih pozicija?

– Kratak odgovor je i da i ne. Usvajanjem Zakona o udruženjima 2009. godine stvoren je institucionalni okvir koji daje jednaka prava svima. Ali od kraja prošle godine imamo izuzetak od tog pravila, Privrednu komoru Srbije, jer je

novim zakonom uvedeno obavezno članstvo u PKS za sva preduzeća u Srbiji od 2017. godine. Iako taj model dobro funkcioniše u zemljama poput Nemačke i Austrije, po našem mišljenju srpsko tržište nije spremno za njega i postojeći reformski kapacitet treba usredsrediti na drugu stranu – rešavanje gorućih strukturnih problema koji sprečavaju ekonomski rast. Nadamo se da se u narednih nekoliko meseci može doći do novog adekvatnog rešenja. ■

Science For A Better Life

Bayer d.o.o.
Omladinskih brigada 88b
Beograd, Srbija
www.bayer.rs

Pravovremeno reagovanje na potrebe korisnika

PETAR POPOVIĆ Izvršni direktor za poslovne korisnike, Telekom Srbija

Pored činjenice da „Telekom Srbija“ preuzima na sebe investicije, posebna pažnja je stavljena na edukativni segment

Stručnjaci „Telekoma Srbija“ u poslednjih nekoliko godina prezentuju nove tehnologije na različitim konferencijama i na posebnim događanjima u organizaciji samog „Telekoma“. Ova vrsta „evangelističkih“ prezentacija, gde se stavlja akcenat na poslovna rešenja i njihove prednosti, umesto na prosto predstavljanje usluga, imala je izuzetno dobar odziv kod korisnika.

Takođe postoji još jedna vrlo važna uloga „Telekoma“, a to je da poveže i kreira sinergijski efekat celom tržištu, kroz davanje rešenja ne samo samostalno već i uključivanjem relevantnih partnera. Upravo partnerski odnos sa domaćim firmama predstavlja glavni motor napretka IKT-a u Srbiji. Pored već navedene Cloud platforme, „Telekom Srbija“ je spremna da domaćim IT kompanijama ponudi i ostale načine saradnje nudeći pre svega svoju prodajnu mrežu, sisteme za billing i ogromno iskustvo u

„Telekom Srbija“ je spremna da domaćim IT kompanijama ponudi saradnju nudeći pre svega svoju prodajnu mrežu, sisteme za billing i ogromno iskustvo u marketingu

marketingu. Mnoge firme imaju izuzetno kvalitetne proizvode, ali često nisu svesne da IKT pristup traži da bolje poznajete vaše korisnike, njihove potrebe, navike, buduća očekivanja... i na osnovu toga, da im ponudite najbolje rešenje u pravo vreme i po prihvatljivoj ceni. „Telekom Srbija“ odlično poznaje svoje korisnike, mnogi od tih korisnika su rasli zajedno sa „Telekom Srbijom“ i uz pomoć njega, a on je zadovoljavao njihove potrebe za, najpre telekomunikacionim, a zatim i IT/IKT uslugama.

„Telekom Srbija“ je na vreme prepoznao potrebe korisnika

za IKT resursima i u godinama koje dolaze nastaviće da osluškuje potrebe tržišta, gde će uz intenziviranje saradnje sa partnerima omogućiti da Srbija postane lider u upotrebi IKT-a u savremenom poslovanju, povećavajući produktivnost i bržu tranziciju u tzv. always-on poslovanje. Naš krajnji cilj je da korisnik, kada ima potrebu u IKT-u, kao u slučaju npr. telefonije, pomisli najpre na „Telekom Srbija“ kao na pouzdanog partnera i kompaniju na koju se može osloniti i prepustiti taj aspekt poslovanja fokusirajući se na svoju osnovnu delatnost. ■

Raste potražnja za kvalitetnim obrazovanjem

DR ROBERT RISCH Direktor Međunarodne škole u Beogradu

Roditelji koji rade za strane investicione kompanije, a koji dolaze u Beograd da žive, i srpski građani povratnici mogu da budu sigurni da će obrazovne potrebe njihove dece biti zadovoljene

Uonoj meri u kojoj se povećavaju strane investicije u zemlji, u toj meri raste i otvorenost zemlje da privuče i prihvatiti te strane investicije. Takvo povećanje stranih investicija kao rezultat obično ima i veći priliv stranaca u našu zemlju, odnosno porodica sa decom školskog uzrasta. Raspoloživost kvalitetnih škola za njihovu decu je jedan od najvažnijih uslova.

Ono što ohrabruje roditelje jeste činjenica da deca, koja takođe menjaju mesto boravka, mogu vrlo lako da pređu iz jednog Programa međunarodne mature na drugi

Beograd nudi dobar izbor u tom pogledu. Neki od zaposlenih u stranim investicionom kompanijama ili članovi diplomatskog kora verovatno preferiraju obrazovanje na njihovom maternjem jeziku ili u skladu sa nacionalnim obrazovnim sistemom njihove zemlje, dok mnogi drugi prepoznaju važnost međunarodnog obrazovanja i gradiva koje pokriva razne nacionalne obrazovne sisteme kao što je Program međunarodne mature (PMM). Pored zahtevnog obrazovnog programa, PMM uključuje i elemente koji se odnose na negovanje globalnog

načina razmišljanja i građana sveta. Ono što ohrabruje roditelje jeste činjenica da deca, koja takođe menjaju mesto boravka, mogu vrlo lako da pređu iz jednog Programa međunarodne mature na drugi.

Međunarodna škola u Beogradu (The International School of Belgrade) osnovana je 1948. godine i primenjuje Programe međunarodne mature za đake uzrasta od 3 do 18 godina. Međunarodna škola u Beogradu ima dugu tradiciju u pružanju kvalitetnog obrazovanja za decu osoba koje rade u stranim investicionim kompanijama i diplomatskim misijama. Roditelji koji rade za strane investicione kompanije, a koji dolaze da žive u Beograd, mogu da budu sigurni da će obrazovne potrebe njihove dece biti zadovoljene i da će deca biti podstaknuta da kroz Program međunarodne mature otkriju ono što ih pokreće. Trenutno imamo đake koji predstavljaju 42 različite nacionalnosti.

Takođe smo primetili i sledeće trendove koji samo povećavaju potrebu za međunarodnim obrazovanjem u Beogradu:

- Mnogim srpskim građanima koji se vraćaju iz inostranstva potrebno je da pronađu kvalitetno obrazovanje za svoju decu.
- Nekadašnji srpski studenti se sada vraćaju u zemlju kao direktori kompanija, diplomate i slično i oni često upisuju svoju decu u Međunarodnu školu u Beogradu.

Nadamo se da će u budućnosti još više međunarodnih kompanija i stranih investicija doći u Srbiju. ■

WE SOURCE YOUR SUCCESS

INTERALLIS
Chemicals

27a Nezanog junaka Str.
11040 Belgrade, Serbia
T +381 11 3679 230
F +381 11 3679 231
E serbia@interallis.com
W www.interallis.com

ZAJEDNIČKA
ADVOKATSKA KANCELARIJA
MARIĆ I MUJEZINOVIĆ
U SARAJEVU IZ

KINJTELLAR

DRIVEN BY EXCELLENCE.

www.zakmmlaw.rs

A GLOBAL HEALTHCARE LEADER FOCUSED ON PATIENTS' NEEDS

We strive to transform scientific innovations into therapeutic solutions that make a difference to your daily life wherever you live and enable you to **enjoy a healthier life.**

SANOFI - AVENTIS DOO
Španskih boraca 3/VI, 11070 Belgrade
Phone: (+ 381 11) 4422 900; Fax: (+ 381 11) 4422 924
Email: Info-Srbija@sanofi.com; www.sanofi-aventis.com

Partnerstvo na duge staze

SLAVICA PAVLOVIĆ

Predsednik IO Eurobank

Strane banke snažno utiču na stvaranje stabilnog i pouzdanog bankarskog sistema. Eurobank posebnu pažnju pridaje obezbeđivanju dugoročnih izvora finansiranja za preduzeća i građane i time doprinosi rastu izvoza, podsticanju trgovine i rešavanju životnih potreba stanovništva

Jedan od komplimenata koji Srbiji konstantno upućuju međunarodne finansijske institucije i organizacije odnosi se na kvalitet bankarskog sektora. Svojim uspešnim poslovanjem Eurobank doprinosi ovakvim rezultatima.

► **Koliko je učešće stranih banaka na srpskom tržištu doprinelo stvaranju stabilnog i pouzdanog bankarskog sistema?**

– Na srpskom tržištu posluje ukupno 30 banaka, od kojih je sedam u domaćem vlasništvu. Gledano po aktivni, učešće domaćih banaka je 24,4%, što ukazuje na činjenicu da na bankarskom tržištu preovlađuju banke sa stranim vlasništvom, kao i da je njihov uticaj na stvaranje stabilnog i pouzdanog bankarskog sistema veliki i veoma važan.

► **S obzirom na to da se odnedavno nalazite na čelu banke, molim vas da nam kažete koje ste ciljeve sebi postavili u radu na ovoj odgovornoj funkciji?**

– Moj prevashodni cilj jeste da dalje nadogradim uspehe koje je postigao moj prethodnik, a to podrazumeva da obezbedim da Banka posluje stabilno, da klijenti budu zadovoljni našim uslugama, da Banka ostvaruje profit, kao i da imamo zaposlene koji su zadovoljni i srećni svojim angažovanjem u Banci.

► **Koji proizvodi vaše banke privlače najveću pažnju klijenata?**

– Trenutno je na tržištu najveća potražnja za potrošačkim kreditima, kao i kreditima za finansiranje malih i srednjih

preduzeća. Takođe, imali smo na umu navike svojih klijenata koji leto koriste ili za regulisanje finansijskih obaveza ili za krupnije investicije u svom životnom prostoru. Na samom početku letnje sezone ponudili smo refinansiranje postojećeg kredita uz dodatni keš. Reč je o ponudi od 300 hiljada dinara za refinansiranje i dodatnih 300 hiljada dinara u kešu. Rok otplate je osam godina sa bilo kojom platom. Ova ponuda je zbog toga optimalna iz više razloga. Izнос kredita je takav da sa njim mogu da se regulišu finansijske obaveze i realizuju krupnija životna pitanja (uređenje kuće, kupovina automobi-

la, letovanja, nova akademska godina), tako da su mnogi naši postojeći, ali i novi klijenti, izuzetno zadovoljni ovom atraktivnom ponudom.

► **U saradnji sa IFC vaša banka doprinosi i većoj dostupnosti dugoročnih kredita za stanovništvo i privredu. Možete li nam detaljnije reći o kakvoj vrsti kredita se radi?**

Moj prevashodni cilj jeste da dalje nadogradim uspehe koje je postigao moj prethodnik i obezbedim stabilnost i profitabilnost poslovanja, zadovoljstvo klijenata našim uslugama i ispunjenost zaposlenih svojim angažovanjem u Banci

– Međunarodna finansijska korporacija (IFC), članica Grupe Svetske banke, odobrila je Eurobank a.d. finansiranje u visini od 35 miliona evra za jačanje stambenog kreditiranja i povećanje obima trgovinskog poslovanja firmi u Srbiji. Sredstva su odobrena u okviru dva kredita – kredit u visini od 15 miliona evra za povećanje obima hipotekarnog kreditiranja i kredit od 20 miliona evra namenjen finansiranju obrtnih sredstava za potrebe preduzeća za uvoz i izvoz u Srbiji. Zahvaljujući kreditnom aranžmanu, Eurobank je obogatila svoju paletu proizvoda povoljnim kreditima za stanovništvo i privredu. Kada je reč o kreditima za stanovništvo, posebno smo ponosni što našim klijentima možemo da ponudimo kompletnu finansijsku podršku prilikom rešavanja stambenog pitanja. Svi zainteresovani klijenti mogu podneti zahtev za stambeni kredit indeksiran u evrima u iznosu do 100.000 evra, sa do sada najnižom kamatnom stopom i sa rokom otplate do 30 godina.

Dugoročno finansiranje je važan izvor sredstava za kapitalna ulaganja i stambeno finansiranje po pristupačnim uslovima. Kroz višegodišnju saradnju sa Eurobank, IFC kao jedna od vodećih međunarodnih finansijskih institucija pokazuje poverenje u Eurobank, ali i ceo finansijski sektor Srbije.

► Eurobank a.d. Beograd je osvojila nagradu EBRD-a u oblasti trgovine i finansija. Na koji način vaša banka doprinosi promociji trgovine u Srbiji i širem regionu?

– Koristeći EBRD namenske linije za finansiranje trgovine, pospešujemo mogućnosti naših privrednika da povećaju izvoz i lakše finansiraju svoje potrebe tako što je svaka tranša kredita usaglašena sa iznosom i dospećem njihovog ciklusa izvoza robe i naplate. Ista mogućnost je na raspolaganju i za finansiranje uvoza robe. Koristeći kreditne linije od međunarodnih finansijskih institucija, Banka koristi i mrežu njihovih partnerskih banaka u regionu za prateće dokumentarne poslove, čime klijent na brz način može dobiti sve potrebne informacije koje se tiču stranog tržišta i bankarske podrške u konkretnoj zemlji.

► Eurobank je članica nekoliko velikih poslovnih asocijacija u Srbiji. Na koji način one doprinose unapređivanju poslovne i investicione klime u Srbiji?

– Poslovne asocijacije su izuzetno važne jer okupljaju različite interesne grupe, obezbeđuju dijalog svih zaintere-

sovanih strana i omogućavaju da se sprovedu ideje i predlozi koji su u interesu poslovne zajednice, počev od izmena zakonske regulative i drugih neophodnih unapređenja propisa sve do plasiranja ideja bitnih za stabilne uslove poslovanja. Posebno bih istakla delovanje Saveta stranih investitora (FIC) i njihovo uspešno angažovanje na rešavanju brojnih aktuelnih pitanja što je neophodno kako bi Srbija poboljšala svoj rejting među stranim investitorima.

Poslovne asocijacije su izuzetno važne jer omogućavaju da se sprovedu ideje i predlozi koji su u interesu poslovne zajednice i poboljšanja rejtinga Srbije među stranim investitorima, čime se vrlo uspešno bavi FIC

► Eurobank je članica Globalnog dogovora UNDP i Foruma poslovnih lidera. Kakav je sistemski doprinos članica ovih asocijacija kulturi CSR u Srbiji?

– Eurobank je među prvim kompanijama koja se pridružila Globalnom dogovoru u Srbiji, u čijem Upravnom odboru smo učestvovali dva mandata zaredom. To je dobrovoljno udruženje kompanija, nevladinog sektora, državnih institucija, pod okriljem Ujedinjenih nacija, koje promovise devet principa društveno odgovornog poslovanja (DOP) u domenu ljudskih i radnih prava, zaštite životne sredine i antikorupcije. Takođe smo i članovi Foruma poslovnih lidera, udruženja čiji je cilj promovisanje primera dobre prakse iz domena odgovornog poslovanja.

► Koje biste projekte banke iz oblasti CSR izdvojili?

– Društveno odgovornim aktivnostima Eurobank je počela da pridaje značajnu pažnju od 2006. godine, kada smo se pozicionirali među vodeće banke na tržištu. Razvijajući svoje CSR projekte, i sami smo se razvijali. CSR je integralni deo strategije naše grupe i atribut našeg brenda u svim zemljama u kojima poslujemo. Kroz

program „Investiramo u evropske vrednosti“ uložili smo preko 4 miliona evra u nameri da razvijamo zajednicu u kojoj uspešno poslujemo.

Društveno odgovorne aktivnosti Eurobank nisu u formi jednokratnih sponzorstava ili donacija. Trudimo se da sprovodimo i gradimo CSR programe koji imaju nacionalnu pokrivenost ili da u njihovu implementaciju uključimo što više zainteresovanih strana: lokalnu zajednicu, organe državne uprave, zaposlene, NVO sektor, medije.

Ove godine smo pokrenuli CSR projekat „Eurobank – Godina dobrih dela“, osmišljen sa ciljem da aktivno uključiti zaposlene koji će tokom cele godine serijom društveno odgovornih aktivnosti pomagati marginalizovanim grupama i promovisati humanost i dobročinstvo. ■

Sistemski pristup neophodan za borbu protiv nedozvoljene trgovine

GORAN PEKEZ

Predsednik Odbora za borbu protiv nedozvoljene trgovine Saveta stranih investitora (JT International a.d. Senta)

Siva ekonomija i dalje predstavlja problem koji zahteva veliku pažnju Vlade i najugroženijih privrednih segmenata – duvan, proizvodi široke potrošnje, informaciona tehnologija (IT), tekstil i sl.

Prema podacima koje je izneo Nikola Altipamarkov, član Fiskalnog saveta, posvećenost Vlade u borbi protiv sive ekonomije doprinela je smanjenju deficita od 1% bruto društvenog proizvoda (BDP-a) u 2015. Međutim, mi smo došli do tačke gde smo iscrpeli sva brza i kratkoročna rešenja i sada moramo da se usredsredimo na sistemski pristup u borbi protiv sive ekonomije.

Došlo je vreme da se okrenemo Nacionalnom programu za borbu protiv sive ekonomije iz decembra 2014. ukoliko želimo da dosadašnja poboljšanja budu trajna i da obezbedimo dalji pad sive ekonomije. Program sadrži akcioni plan i uspostavlja kriterijume za evaluaciju rezultata koji moraju da budu postignuti kako bi se došlo do postavljenog cilja, a to je smanjenje sive ekonomije na nivo od najviše 26,7% BDP-a.

Šta ovaj sistemski pristup obuhvata?

Kao prvo, to je puna primena Zakona o inspekcijском nadzoru koji reguliše dva ključna faktora. Prvi je harmonizacija sektorske regulative, gde se očekuje otpor inspekcijских tela. Rok, naveden u Zakonu, za definisanje regulative koja će dovesti do promena je oktobar 2016, a amandmani bi trebalo da se usvoje do aprila 2017. Drugi faktor je osnivanje državne organizacione jedinice koja će pružati podršku Koordinacionoj komisiji pri ministarstvu koje je nadležno za državnu upravu, a koje je već regulisano Zakonom, ali nije i primenjeno.

Zatim tu je obezbeđivanje adekvatnih resursa za nadležna tela kako bi mogli da se bore protiv sive i crne ekonomije. Uzevši u obzir da je veličina ovih ekonomija preko 30% BDP-a, to znači da država gubi veoma mnogo novca zbog neplaćanja poreza, dok kompanije koje posluju po zakonu takođe gube na prometu. Povećanje kapaciteta

ovih tela bi trebalo da se smatra investicijom u zaštitu prihoda i kao pomoć poslovnom okruženju da održi nivo zapošljavanja i privuče investicije.

Veoma je bitno da se kontrolna tela, pogotovo inspekcije, izuzmu iz budućeg procesa smanjenja broja državnih službenika budući da je broj kontrolnih tela već nedovoljan u poređenju sa stvarnim potrebama.

Uz to je neophodno da se uradi analiza rizika i da se definišu prioriteta područja u kojima je nezakonita trgovina najveća i koja ve-

oma ozbiljno utiče na državu i privredu. Nezakonita trgovina akciznim proizvodima jedna je od njih.

Nacionalni program predviđa integrisanu kontrolu granice od strane svih tela i nadamo se da će ovaj proces biti poboljšán. Reforme pravosudnog sistema su od ključne važnosti za sprečavanje sive ekonomije.

Blage kazne i neefikasno

krivično gonjenje od strane tužilaštva su doveli do toga da se smatra da je rizik od krivičnog gonjenja onih koji učestvuju u nelegalnoj trgovini veoma nizak što, u kombinaciji sa velikim profitom, samo ohrabruje nezakonito tržište.

Srpska vlada ne može da se meša u sudsku praksu, odnosno da utiče na kaznenu politiku, ali može da predloži bolji zakonski okvir. Specijalni sektori tužilaštva koji bi se bavili nezakonitom trgovinom (finansijskom, ekonomskom) trebalo bi da budu osnovani na nekoliko lokacija u zemlji. Takav fokusiran pristup bi trebalo da omogući specijalizaciju tužilaca i veći nivo stručnosti, kao i da pošalje jasnu poruku da država više neće tolerisati uskraćivanje budžetskih prihoda i pogoršanje poslovnog okruženja. ■

Vlada ne može da se meša u sudsku praksu, ali može da predloži bolji zakonski okvir. Osnivanje specijalnih sektora tužilaštva koji bi se bavili nezakonitom trgovinom bi omogućilo specijalizaciju tužilaca. Takođe, to bi poslalo jasnu poruku da država više neće tolerisati uskraćivanje budžetskih prihoda

Sa optimizmom ulazimo na srpsko tržište

FREDERIC AUBET

Generalni direktor CRH Srbije

Optimističan sam i želim da verujem da će ekonomske mere koje preduzima Vlada, kao i najavljeni ključni projekti, kao što su, na primer, Beograd na vodi i koridori 10 i 11, pozitivno uticati na tržište i dovesti do oporavka građevinske industrije. Neka poboljšanja već se primećuju

U avgustu 2015. irski CRH je dovršio proces preuzimanja „Holcim Srbije“ i cementare Novi Popovac. Ova transakcija bila je deo globalnog dogovora na osnovu kojeg je CRH kupio određenu imovinu „Lafarža“ i „Holcima“ u ukupnoj vrednosti od 6,5 milijardi evra. Razgovaramo sa Frederikom Obeom (Frederic Aubet), generalnim direktorom CRH Srbije.

► **Gospodine Obe, možete li ukratko da predstavite kompaniju CRH našim čitaocima?**

– CRH je vodeća internacionalna grupa u oblasti građevinskih materijala, koja zapošljava 89.000 ljudi na blizu 3.900 operativnih lokacija u 31 zemlji širom sveta. Sa tržišnom kapitalizacijom od 24 milijarde evra (avgust 2016) CRH je najveća kompanija u industriji građevinskih materijala u Severnoj Americi i druga na svetu.

Grupa ima leadersku poziciju u Evropi, kao i uspostavljenu stratešku poziciju na tržištima u razvoju u Aziji i Južnoj Americi.

Cementara CRH Srbija smeštena je u centralnoj Srbiji, u selu Popovac, blizu Paraćina, 160 km južno od Beograda. Godišnji kapaciteti cementare su 1.350.000 tona cementa i veziva.

Sa dve fabrike betona blizu Beograda, u Krnjači i Dobanovcima, CRH Srbija je prisutna i na tržištu gotovog betona, a flota od blizu 20-ak brodova eksploatiše, transportuje i prodaje pesak i šljunak različitih frakcija širom Srbije.

Poseban sektor u CRH Srbiji ima dugogodišnje iskustvo u tretmanu i proizvodnji alternativnih goriva iz sortiranog komunalnog otpada, a naši eksperti nude rešenja za zaštitu životne sredine i u petrohemskoj industriji i industriji guma.

nom tržištu u Srbiji, beleži odlične rezultate zahvaljujući vrlo dobroj lokaciji, imovini podržanoj resursima i jakom lokalnom rukovodstvu.

Sa druge strane, kriza u građevinskoj industriji u Srbiji traje već nekoliko godina. Optimističan sam i želim da verujem da će ekonomske mere koje preduzima Vlada, kao i najavljeni ključni projekti (Beograd na vodi, koridori 10 i 11), pozitivno uticati na tržište, što će dovesti do oporavka građevinske industrije. Već se primećuju neka poboljšanja.

Očekujemo da ćemo od ostalih članova Saveta naučiti dosta toga o poslovnoj klimi u Srbiji, ali želimo da budemo i veoma aktivni, doprinoseći svojim iskustvom i ekspertizom efikasnosti i kvalitetu rada ove ugledne asocijacije

► **Kako vidite poslovanje kompanije CRH Srbija u ovom trenutku i njen položaj na tržištu?**

– Posao u Srbiji je veoma razvijen sa jakom pozicijom na tržištu u tri oblasti poslovanja: u cementu, gotovim betonima i agregatima. Kompanija CRH Srbija, kao druga najznačajnija kompanija na konsolidova-

► **Šta mislite o Savetu stranih investitora kao asocijaciji i koja su vaša očekivanja?**

– Savet stranih investitora je sigurno jedna od najuglednijih poslovnih asocijacija u Srbiji. Smatram da, s jedne strane, asocijacija treba da predstavlja medijum kroz koji će najbolje poslovne prakse ući u Srbiju, a sa druge strane, asocijacija treba da bude socijalno odgovoran partner srpskoj Vladi i društvu u celini.

Takođe, očekujemo da dosta naučimo od ostalih članova Saveta o poslovnoj klimi u Srbiji, ali želimo da budemo i veoma aktivni, doprinoseći svojim iskustvom i ekspertizom efikasnosti i kvalitetu rada ove ugledne asocijacije. ■

Bolji izgledi sa unapređenim zakonima o hrani

MILICA STEFANOVIĆ

Predsednica Odbora za hranu i poljoprivredu Saveta stranih investitora (The Coca-Cola Company-Barlan S&M d.o.o.)

Još mnogo toga treba da se uradi da bi prehrambeni i poljoprivredni sektor postao prava pokretačka snaga srpske privrede. Potpuno operativna Nacionalna referentna laboratorija i upotreba registrovanih proizvoda za zaštitu bilja u skladu sa standardima u Evropskoj uniji važni su koraci koji vode u tom smeru

Hrana i poljoprivreda često se navode kao ključni potencijal u Srbiji i segmenti u kojima Srbija prednjači – dugogodišnja tradicija proizvodnje hrane, obradivo i plodno zemljište i blaga kontinentalna klima omogućavaju relativno stabilnu proizvodnju niza prehrambenih proizvoda. Iako se svi slažemo da je ovaj sektor izuzetno važan za vitalnost srpske privrede, mi, u Odboru za hranu i poljoprivredu, smatramo da mnogo toga treba još da se uradi kako bi negovali ovaj istinski potencijal naše zemlje na produktivan, održiv i efikasan način.

Mnogo toga je, bez sumnje, urađeno na unapređivanju zakonske regulative koja definiše proizvodnju i prodaju hrane.

Neki od najvažnijih aspekata ovog napretka se ogledaju u unapređenoj horizontalnoj zakonskoj regulativi kao što su Zakon o bezbednosti hrane, Zakon o inspekcijском nadzoru i Pravilnik o deklarisanju,

označavanju i reklamiranju hrane. No, bez obzira na to, još uvek ima mnogo mesta za napredak, i to ne samo u primeni zakona usklađenim sa onim u EU, već i u kreiranju regulativnog okvira koji bi osigurao visoke standarde u kontroli kvaliteta hrane i tačnost potrošačkih informacija.

Jedan od ključnih delova koji nedostaju u ovoj kompleksnoj slagalici jeste završetak rada na formiranju kontrolnog mehanizma koji bi proveravao da li je kvalitet hrane u skladu sa relevantnim zakonom i sa stvarnim svojstvima i tvrdnjama koje se nalaze na etiketi. Još uvek nam nedostaje potpuno funkcionalna Nacionalna referentna laboratorija kao vodećeg tela koje bi kontrolisalo da li se svi standardi kvaliteta u potpunosti poštuju i koje bi igralo ulogu najvišeg autoriteta u slučaju pojave neslaganja.

Proizvodnja proizvoda za zaštitu bilja, koji su usko vezani za kvalitet i bezbednost hrane, segment je kojem je već duže vreme potrebna hitna i potpuna usklađenost sa zakonima u EU, i to u korist svih – potrošača, poljoprivredne industrije i životne sredine. Trenutna i prilično rasprostranjena praksa neprikladne upotrebe neregistrovanih proizvoda za zaštitu bilja ima ozbiljne i štetne posledice po zdravlje, privredu i životnu sredinu. Ova praksa nije održiva i ona ozbiljno šteti izvoznom potencijalu Srbije, kao i konkurentnosti na tržištu hrane.

Još jedna tačka spoticanja u prehrambenoj industriji su razlike u primeni uvoznih procedura gde se procedure razlikuju

od inspektora do inspektora i od okruga do okruga, kao i razlike u broju potrebnih uzoraka i u vremenu, troškovima i ponekad sadržaju carinske deklaracije. Sve ovo prouzrokuje bespotrebnu nesigurnost

Razlike u primeni uvoznih procedura prouzrokuju bespotrebnu nesigurnost za proizvođače i stvaraju prostor za moguću korupciju

za proizvođače i stvara prostor za moguću korupciju.

Obezbeđivanje istih uslova za sve, jasna i precizna regulativa koja je usklađena sa onom u EU i njena dosledna primena su na dugom štapu, ali mi smo spremni da ih realizujemo. Kada se to desi, Srbija će uspeti da ispuni svoj potencijal i postane pouzdan proizvođač kvalitetne hrane koji je u mogućnosti da se takmiči sa zahtevnim evropskim i svetskim tržištem i koji podržava zdravlje i dobrobit svojih potrošača, a u korist lokalne ekonomije. Odbor za hranu i poljoprivredu Saveta stranih investitora se raduje svemu ovome i potpuno stoji na raspolaganju svim relevantnim učesnicima kako bi konstruktivno pridoneo harmonizaciji ovog, strateški važnog segmenta za Srbiju. ■

Subotica je dobra

investicija

Uz podršku veoma motivisanog tima i Vlade Republike Srbije, kompanija „Swarovski“ je u Subotici pronašla odličnu lokaciju za otvaranje proizvodnog pogona koji se na pravi način uklapa u međunarodnu proizvodnu strategiju kompanije

Pre godinu dana kompanija „Swarovski“ je otvorila moderan proizvodni pogon u Subotici, ekonomskom centru severne Srbije. Proizvodna hala, koja se prostire na 15.000 kvadratnih metara, izgrađena je za samo 16 meseci zahvaljujući jedinstvenoj kombinaciji sopstvenih i eksternih snaga kompanije. U međuvremenu, proizvodni pogon u Subotici odlično se razvijao i sada predstavlja integralni deo „Swarovski“ porodice.

Iz tog razloga prva godišnjica proizvodnog pogona u Srbiji je osmišljena kao zahvalnica posvećenim radnicima, predstavnicima vlasti i svima onima koji su učestvovali u našem uspešnom razvoju. „Zajedno sa našim sedištem u Wattensu u Austriji, Subotica čini snažnu logističku mrežu. Ova veza nam omogućava da pružamo optimalne usluge i jedinstvena rešenja našim, strateški najvažnijim klijentima. Ovim pristupom uspeli smo da položimo kamen temeljac našeg budućeg razvoja. Veoma smo ponosni na motivisan tim koji imamo u Subotici. Srpske vlasti su se ponele veoma profesionalno i pokazale visoku posvećenost našem razvoju. Partnerstvo koje se razvijalo u poslednjih nekoliko godina, predstavlja snažan temelj dugoročne saradnje“ – ističu predstavnici kompanije „Swarovski“.

strategije kompanije „Swarovski“. U skladu sa ovom strategijom proizvodnja kristalnih komponenti i integriranih elemenata će se ubuduće odvijati u glavnom proizvodnom pogonu kompanije „Swarovski“ u Austriji i u novom proizvodnom pogonu u Srbiji. Pro-

u Austriji, dizajnira, proizvodi i prodaje visokokvalitetne kristale, pravo i veštačko drago kamenje, kao i gotove proizvode kao što su nakit, modni detalji i elementi za rasvetu. Kompanija ove godine slavi 121 godinu postojanja i vodi je peta generacija porodice Swarovski. „Swarovski Crystal Business“ ima oko 2.680 prodavnica u 170 zemalja sveta, više od 26.000 zaposlenih i prihod od oko 2,6 milijardi evra u 2015 godini. „Swarovski“ očekuje da će rast prodaje biti dvocifren budući da je prodaja porasla za skoro 12% u 2015toj godini u odnosu na prethodnu godinu.

„Swarovski Grupacija“ takođe obuhvata i kompanije „Swarovski Optik“, koja proizvodi precizne optičke instrumente kao što su teleskopi i dvogledi, „Tyrolit“ koji je glavni proizvođač alata za brušenje, sečenje i bušenje, kao i snabdevač alata i mašina, i „Swarovski Crystal Business“. „Swarovski Grupacija“ je u 2015. godini imala prihod od oko 3,37 milijardi evra i više od 31.000 zaposlenih.

„Swarovski fondacija“ je osnovana 2013. godine sa humanitarnim ciljem i u čast filantropskog duha Daniela Swarovskog koji je osnovao kompaniju za proizvodnju kristala 1895. godine. Misija ove fondacije jeste nastavak ovog nasleđa kroz podržavanje humanitarnih inicijativa i organizacija koje se bave negovanjem kulture i kreativnosti, unapređenja kvaliteta života i zaštitom životne sredine. ■

SWAROVSKI

Proizvodnja kristalnih komponenti i integriranih elemenata će ubuduće biti koncentrisana u glavnom proizvodnom pogonu u Wattensu u Austriji i u novom proizvodnom pogonu u Srbiji

izvodni pogon u Wattens-u će i dalje ostati centar kompanije za svetsku proizvodnju, inovacije i tehnološka znanja koja će nastaviti da se razvijaju i rastu.

„Swarovski“ ima veoma širok proizvodni program koji nema premca po pitanju kvaliteta, načina izrade i kreativnosti. Kompanija „Swarovski“, koja je osnovana 1895. godine

„Društvo, ko vozi kući?“ tradicija „Belgrade Beer Festa“

Kako bi svi ljubitelji piva mogli odgovorno da uživaju u toku „Beer Festa“, uz obezbeđen besplatan gradski prevoz, od ove godine za verne potrošače organizovan je i međugradski prevoz

HEINEKEN je najrasprostranjeniji proizvođač piva na svetu i ima vodeću ulogu u razvoju i marketingu premium pivskih brendova i cidera. Više od 250 međunarodnih, regionalnih, lokalnih i posebnih vrsta piva i cidera, predvođenih HEINEKEN® brendom, čine snažan portfolio kompanije. Kompanija se aktivno zalaže za promociju odgovorne konzumacije na globalnom nivou.

U istom duhu, akciju „Društvo, ko vozi kući?“ kompanija HEINEKEN Srbija organizuje već četvrtu godinu zaredom, u toku trajanja Beogradskog festivala piva, jednog od najvećih pivskih festivala u ovom delu Evrope. Akcija je organizovana u okviru programa promocije odgovorne konzumacije, kako bi svi ljubitelji piva mogli odgovorno da uživaju u toku „Beer Festa“ uz obezbeđen besplatan gradski prevoz, a od ove godine i međugradski prevoz.

Menadžer za korporativne odnose HEINEKEN Srbija, Biljana Bobić Subin, objašnjava da akcija „Društvo, ko vozi kući?“ predstavlja odličnu platformu da se na inovativan i prikladan način potrošačima ukaže na značaj odgovorne konzumacije.

„Kroz svaku našu aktivnost i svaki poslovni potez trudimo se da potrošačima odgovornu konzumaciju predstavimo kao društvenu normu. Želimo da na adekvatan način skrenemo pažnju javnosti i utičemo pozitivnim primerom na odgovornu konzumaciju alkohola i podizanje nivoa lične odgovornosti. Akcija „Društvo, ko vozi kući?“ raste svake godine i trudimo se da je razvijemo u skladu sa povratnim informacijama koje dobijamo od potrošača, šire javnosti i stejkholdera. Njen uticaj i značaj su ogromni. U protekle četiri godine više od 150.000 posetilaca „Beer Festa“ koristilo je HEINEKEN autobuse, kako bi sigurno i bezbedno stiglo svojim kućama“, navodi menadžer za korporativne odnose kompanije HEINEKEN Srbija, Biljana Bobić Subin.

Ove godine akcija „Društvo, ko vozi kući?“ na „Beer Festu“ je organizovana u saradnji sa Agencijom za bezbednost saobraćaja, „Belgrade Beer Festom“, GSP-om i Poslovnim udruženjem drumskog saobraćaja „Srbijatransport“.

„U skladu sa povratnim informacijama koje smo dobili od naših vernih potrošača da bi im koristio i međugradski prevoz tokom „Beer Festa“, naša akcija „Društvo, ko vozi kući?“ proširena je ove godine izvan Beograda i nekoliko hiljada ljudi iz Kragujevca, Niša i Novog Sada je iskoristilo mogućnost da besplatno i bezbedno stignu u Beograd i vrate se kući. Za kompaniju HEINEKEN Srbija bezbednost je na prvom mestu i, kao i prethodnih godina, u okviru ove kampanje

Kroz svaku našu aktivnost i svaki poslovni potez trudimo se da javnosti i potrošačima na adekvatan način skrenemo pažnju i utičemo pozitivnim primerom na odgovornu konzumaciju alkohola i podizanje nivoa lične odgovornosti

nije zabeležen nijedan incident“, navodi Biljana Bobić Subin.

Odgovorna konzumacija promovisana je ove godine u partnerstvu sa Agencijom za bezbednost saobraćaja i u okviru Safe Zone, na samom festivalu,

gde su posetioci imali priliku da učestvuju u zabavno-edukativnim aktivacijama. Ista aktivnost održana je i u julu ove godine, na EXIT festivalu u Novom Sadu, kao i na „Lovefestu“ u Vrnjačkoj Banji.

Vrednost akcije „Društvo, ko vozi kući?“ prepoznala je i stručna javnost. Tako je kompanija HEINEKEN Srbija baš za ovu akciju dobila dve nagrade UEPS-a (Udruženja za tržišne komunikacije Srbije), i to nagradu za društveno odgovornu PR kampanju i nagradu za društveno odgovornu kampanju u profitnom sektoru. Nagradu za najbolju društveno odgovornu kampanju joj je dodelio i poznati magazin „Autobild“. Akcija je dobila i nagradu Beogradske kulturne mreže, organizatora „Beer Festa“ za najbolju korporativnu akciju u okviru festivala, a ušla je i u izdanje „Primeri dobre prakse odnosa s javnošću 2015“, koje je objavio Fakultet tehničkih nauka u Novom Sadu. ■

Partnerstvo sa EXITOM

Ove godine akcija „Društvo, ko vozi kući?“ sprovedena je i tokom trajanja EXIT festivala, jednog od globalno najpoznatijih i najpriznatijih manifestacija iz Srbije. Posetiocima EXIT festivala bio je na raspolaganju besplatan prevoz prilikom dolaska i odlaska sa tog festivala, autobusima i taksi vozilima. Obezbeden je i besplatan prevoz na relacijama Beograd - Novi Sad i Novi Sad - Beograd. Akciju su sprovele Agencija za bezbednost saobraćaja, EXIT fondacija i kompanija HEINEKEN Srbija, a osnovna poruka kampanje je da bezbednost i odgovornost mogu biti sastavni deo zabave. Akciju je podržalo i Ministarstvo unutrašnjih poslova Srbije.

Rešiti pitanje lizinga radnika

DEJAN JEČMENICA

Predsednik Odbora za ljudske resurse Saveta stranih investitora
(Wiener Städtische osiguranje a.d.o. Beograd)

Poslovna zajednica očekuje pojednostavljenje procedura u Zakonu o strancima i rešavanje otvorenih pitanja iz oblasti Zakona na radu, pre svega u vezi sa lizingom radnika i jednostavnijim obračunom zarada

Novim Zakonom o zapošljavanju stranaca potpunije je i preciznije regulisana materija zapošljavanja stranaca nego do sada, omogućeno je ne samo zapošljavanje već i samozapošljavanje stranaca, regulisano je ostvarivanje prava u vezi sa nezaposlenošću i harmonizovani su domaći propisi iz ove oblasti sa propisima Evropske unije.

S druge strane, nadamo se da će se izmenama Zakona o strancima pojednostaviti dobijanje privremenih boravišnih dozvola jer je na snazi preterano komplikovan i vremenski dugotrajan proces. Trajanje radne dozvole treba da reflektuje potrebe poslodavca koje su zvanično potvrđene dužinom trajanja Ugovora o radu, koji može biti zaključen čak i na neodređeno vreme.

Ima i pitanja koje tek treba zakonski regulisati.

Iznajmljivanje radne snage u kompanijama u Srbiji, iako se donekle toleriše u praksi, zbog nepo-

stojanja formalne regulative može dovesti do određenih problema za poslodavce koji koriste ovaj institut. Naime, postoji mogućnost kažnjavanja ovih poslodavaca zbog činjenice da lica koja rade kao iznajmljena radna snaga nemaju nikakav ugovor sa ovim poslodavcima. Takođe, postoji rizik (u određenim slučajevima evidentan u praksi) da iznajmljeni radnici tvrde da su praktično zaposleni kod kompanije gde vrše radne aktivnosti, iako nemaju nikakav ugovor sa ovom kompanijom.

Određena rešenja prema poslednjim novinama u Zakonu o radu i dalje predstavljaju potencijalni problem poslodavcima u Republici Srbiji. Lizing radne snage još uvek nije pravno regulisan, a naša preporuka je i da se u Zakonu o radu reguliše

da naknada plate tokom odsustva bude jednaka iznosu osnovne plate uvećane za godine radnog staža. Takođe smatramo da ograničenje za ugovore o radu na određeno vreme treba produžiti sa 24 meseca na 36 meseci, a složeni model obračuna zarada treba pojednostaviti.

Kada je reč o Zakonu o uslovima za upućivanje zaposlenih na privremeni rad u inostranstvo, najbitnije novine u materiji upućivanja zaposlenih na privremeni rad u inostranstvo koje novi zakon donosi su pojednostavljenje administrativno-tehničke procedure upućivanja, odnosno obaveštavanja Ministarstva rada, zapošljavanja, boračkih i socijalnih pitanja, skraćivanje postojećih rokova (sa 30 dana na jedan dan pre dana upućivanja), kao i smanjenje dodatne dokumentacije koju je poslodavac dužan do podnese tom ministarstvu prilikom obaveštavanja o upućivanju.

Jedno od važnih pitanja je i usklađenost obrazovnih profila sa potrebama privrede.

U svim regionalnim i globalnim promenama koje se tiču obrazovanja – najmanje imamo pomaka. Takav odnos prema obrazovanju direktno utiče na celokupno društvo, kako same zajednice tako i poslovnog okruženja. Mnogo više pričamo o promenama u obrazovanju nego o stvarnim ključnim problemima i neophodnosti onoga šta treba uskladiti. Obrazovni sistem još treba da se unapredi i bolje poveže sa poslovnom zajednicom. Na taj način bi se smanjio jaz između obrazovanja i potreba poslodavaca, a imidž Srbije kao poželjne investicione lokacije bio bi poboljšao, a samim tim bi i konkurentnost radne snage bila povećana. To u ovom trenutku nije slučaj. ■

Unapređivanjem obrazovnog sistema u skladu sa potrebama poslovne zajednice poboljšao bi se imidž Srbije kao poželjne investicione lokacije i konkurentnost radne snage

Uvek će biti izazova koje treba prevazići

Uspeh naše kompanije se zasniva na našim brzim i prilagođenim reakcijama, posvećenosti lokalnom tržištu, kao i kontinuiranim rastom izvoza na tržište EU, što je važan podsticaj za nas. Ovakav pristup nije samo koristan za našu kompaniju već i za Srbiju i njenu budućnost

Primenom najviših standarda u poslovanju i kombinacijom stručnosti kompanije „PepsiCo“ sa potrebama potrošača na domaćem tržištu, stvorili smo kompaniju koja je uspešna, koja brine o svom okruženju i koja je odgovorna prema svojim radnicima, te na taj način doprinosi poboljšanju ukupne poslovne i ekonomske situacije u Srbiji.

► **Nakon što je „PepsiCo“ preuzeo „Marbo produkt“, „Marbo produkt“ je pretrpeo značajne promene. U kojim segmentima proizvodnje i prodaje je kompanija ostvarila najveći napredak?**

– U 2008. godini smo postali deo multinacionalne kompanije koja posluje u skladu sa najvišim standardima. Usklađivanje sa ovim standardima je bila prva faza integracije koja je trajala do 2011. Posle ove konsolidacije poslovnih standarda realizovan je projekat modernog pogona velikog kapaciteta za proizvodnju čip-sa. Osim toga, otvorili smo i postrojenje za prečišćavanje otpadnih voda koji je u skladu sa najvišim standardima održivog razvoja u kompaniji „PepsiCo“. Poseban akcenat smo stavili na direktnu distribuciju i tržišne mogućnosti, prilagođavajući PepsiCo procese i sisteme sa ciljem da se osigura da svi naši brendovi i širok asortiman proizvoda budu uvek dostupni našim potrošačima širom Zapadnog Balkana.

Nadogradili smo i proširili znanje i veštine zaposlenih kroz stalnu obuku i edukaciju, od funkcionalne do menadžerske. Angažovanjem talentovanih ljudi uspeli smo da stvorimo visoko kvalitetno, stimulatívno i kreativno rad-

no okruženje, te dobili važne nagrade kao što su „Najbolji poslodavac Evrope“ i „Najbolji poslodavac Srbije“, koju smo osvojili drugu godinu zaredom. Ove nagrade su znak naše posvećenosti stvaranju najboljeg mogućeg poslovnog okruženja za naše zaposlene.

► **Baš kao i „PepsiCo Grupa“, i „Marbo produkt“ je prepoznat kao aktivni učesnik u društveno odgovornim aktivnostima. Šta vas motiviše da realizujete takve projekte?**
– Kao deo „PepsiCo Grupe“, mi smo veoma posvećeni njihovoj misiji pod nazivom „Poslovanje

Uspeli smo da stvorimo visoko kvalitetno, stimulatívno i kreativno radno okruženje, te dobili važne nagrade kao što su „Najbolji poslodavac Evrope“ i „Najbolji poslodavac Srbije“ koje su znak naše posvećenosti stvaranju najboljeg mogućeg poslovnog okruženja za naše zaposlene

sa svrhom“. Neprestano radimo na izgradnji zdravije budućnosti za sve ljude na ovoj planeti, jer to i „PepsiCo Grupa“ osigurava održivu budućnost. Pokrenuli smo veoma reprezentativne projekte u svakoj od oblasti koja je navedena u našoj misiji. Najbolji primeri ovih projekata su inovativna ekološka rešenja za tretman otpadnih voda u našoj fabrici u Magliću i projekat „PepsiCo Start“, putem kojeg regrutujemo mlade diplomce i pružamo im priliku da počnu da

rade u našoj kompaniji nakon završene jednogodišnje obuke.

Osim toga, s obzirom da su stanovnici Srbije i Bosne i Hercegovine bili suočeni sa posledicama prirodnih katastrofa u 2014. godini, smatrali smo našom dužnošću da podržimo međunarodne napore u prevazilaženju ovih posledica. To smo učinili putem PepsiCo Fondacije i Svetskog programa za hranu.

► **Koliko vam odgovara trenutna poslovna klima u sadašnjim privrednim uslovima?**

– Uvek će biti izazova i raznih okolnosti koje ćemo morati da prevaziđemo, ali uspeh naše kompanije se zasniva na našim brzim i prilagođenim reakcijama na takve okolnosti. Uspeli smo da svoje proizvode prilagodimo stvarnim potrebama potrošača što dodatno naglašava našu posvećenost lokalnom tržištu.

Tokom proteklih nekoliko godina zabeležili smo kontinuiran rast izvoza na tržište EU, odnosno u zemlje kao što su Velika Britanija, Francuska, Belgija i Rumunija, što je važan korak za nas. Ovakvi rezultati nisu korisni samo za našu kompaniju, već doprinose i poboljšanju ukupnog poslovanja i ekonomske situacije u Srbiji imajući u vidu da poslujemo u skladu sa domaćim zakonodavstvom, što nameravamo da nastavimo i u budućnosti. ■

Od stečaja do preporoda

MLADEN PETKOVIĆ

Direktor Krušik AD Valjevo

Uprkos tome što je donedavno bio na rubu opstanka, „Krušik“ danas beleži dobre rezultate poslovanja, ulaže u nove tehnologije i po mnogo čemu se svrstava u perjanice vojne industrije

Krušikovi proizvodi su poznati po visokom kvalitetu i pouzdanosti i, zahvaljujući tome, danas su prisutni u više od 70 zemalja sveta, kaže Mladen Petković, direktor „Krušika“.

► **Gde je mesto „Krušika“ u vojnoj industriji Srbije danas posle značajnih ulaganja u proširenje kapaciteta i inovacije u proizvodnji?**

– Prosečna godišnja stopa rasta prihoda „Krušika“ u prethodne tri godine iznosi 47,7%. Za potrebe realizacije ugovora u predviđenim rokovima „Krušik“ je tokom 2014, 2015. i 2016. godine zaposlio 811 novih radnika. Ukupna vrednost ugovorenih poslova je 214 miliona dolara, a više od 90% proizvodnje se izvozi. U maju je puštena u rad fabrika za izradu komora raketnih motora i postavljen kamen temeljac za izgradnju nove kapislane, koja će biti puštena u rad do kraja 2016. godine. Vrednost ovih investicija je oko 20 miliona evra. Krušik će u 2017. godini ostvariti najveći prihod od svog osnivanja.

Uzimajući u obzir sve što je realizovano u „Krušiku“ od trenutka kada sam stupio na dužnost generalnog direktora u januaru 2014. godine do danas, može se reći

da je „Krušik“ u mnogim segmentima postao lider vojne industrije Srbije.

► **Da li se izgradnja kapislane odvija po planu?**

– Posle fabrike za izradu komora raketnih motora, čijom su izgradnjom stvoreni uslovi za serijsku proizvodnju raketnih sredstava, započeta je izgradnja nove kapislane. Vrednost ove investicije je oko 10 miliona evra i „Krušik“ je realizuje u saradnji sa JP „Jugoimport SDPR“. Kapsile, koje su se do sada uvozile za potrebe kompanija iz grupacije Odbrambene industrije Srbije, završetkom ovog pogona proizvođaće se u „Krušiku“. Izgradnja kapislane se odvija po planu i do kraja 2016. godine biće puštena u rad, a u njoj će biti zaposleno još 120 novih radnika.

► **Koliko je interesovanje osmaka za upis na zanate u Tehničkoj školi koji su potrebni „Krušiku“ i da li u ovom trenutku postoji dovoljno stručnog kadra koji može da prati obnovu proizvodnje u „Krušiku“?**

– „Krušik“ je prošle godine započeo saradnju sa Tehničkom školom iz Valjeva i kao rezultat te saradnje upisana su dva odeljenja obrazovnog profila operater mašinske

obrade. „Krušik“ će stipendirati najbolje učenike, obezbediti im stručnu praksu u svojim pogonima, a po završetku školovanja svi učenici ovog obrazovnog profila dobiće posao u „Krušiku“. U „Krušiku“ postoji stručan kadar, ali je nepovoljne starosne strukture i ulažu se veliki naponi da se znanje prenese na nove radnike. Usled preduzetih mera kontinuitet proizvodnje u „Krušiku“ se ne dovodi u pitanje. „Krušik“ je danas poželjan poslodavac,

u više od 70 zemalja sveta. Najviše izvozimo u Kraljevinu Saudijsku Arabiju, Sjedinjene Američke Države i Ujedinjene Arapske Emirate.

► **Koliko je, po vašem mišljenju, u planovima Vlade prepoznat izvozni potencijal vojne industrije?**

– Mišljenja sam da je Vlada Republike Srbije prepoznala izvozni potencijal vojne industrije, a pogotovo neto izvo-

prosečna zarada je iznad proseka u Republici i isplaćuje se na vreme. Dokaz stručnosti zaposlenih u „Krušiku“ je i ugovoreni transfer tehnologije u visini od 30 miliona evra.

► **Da li je država ispunila svoje obećanje da će stati iza „Krušika“ i šta to konkretno znači za dalji razvoj fabrike?**

– Vlada Republike Srbije je kreirala ambijent u kome kompanije koje su tržišno orjentisane i imaju menadžment iskreno posvećen uspehu kompanije imaju velike šanse za uspeh. Promenom menadžmenta „Krušika“ u januaru 2014. godine pokazana je odlučnost da se kompanija koja je dovedena pred stečaj reformiše, počne pozitivno da posluje i plasira svoje proizvode širom sveta.

► **Koja su danas vaša najvažnija tržišta i koji je udeo „Krušika“ danas u izvoznom segmentu vojne industrije?**

– „Krušikovi“ proizvodi su poznati po visokom kvalitetu i pouzdanosti i, zahvaljujući tome, danas su prisutni

Vlada Srbije pruža veliku podršku razvoju novih tehnologija, modernizaciji postojećih sredstava i na taj način doprinosi da proizvodi vojne industrije lakše dolaze do novih tržišta i kupaca

zni efekat koji se ostvaruje izvozom proizvoda vojne industrije. Vlada pruža veliku podršku razvoju novih tehnologija, modernizaciji postojećih sredstava i na taj način doprinosi da proizvodi vojne industrije lakše dolaze do novih tržišta i kupaca.

► **Šta su u tom kontekstu vaše dalje ambicije kada je reč o razvoju „Krušika“?**

– „Krušik“ će u narednom periodu

raditi na razvoju novih tehnologija, pre svega iz oblasti raketnog programa, modernizaciji sredstava koje danas proizvodi i proširenju proizvodnog asortimana.

Nastaviće se investiranje u opremu i objekte kako bi se povećao kapacitet proizvodnje i ispunili svi zacrtani ciljevi.

► **Već godinama se govori o mogućnosti da i u vojnu industriju uđe strani kapital. Gde vi vidite mogućnosti za ulazak investitora?**

– Prostor za ulazak stranih investitora nalazi se na polju proizvodnje i zajedničkog razvoja sofisticiranih raketnih sredstava. ■

Promenama do boljih rešenja za sve

DRAGOLJUB ZDRAVKOVIĆ

Predsednik Odbora za lizing i osiguranje Saveta stranih investitora (AXA Osiguranje)

Postoji prostor za unapređenje zakonskog okvira u oblasti osiguranja i lizinga koji bi doprineo uvođenju evropskih praksi, jačanju ravnopravnosti svih učesnika na tržištu i atraktivnosti proizvoda za krajnje korisnike

Sledeći korak u usaglašavanju domaćih propisa u oblasti osiguranja sa evropskom praksom trebalo bi da bude smanjenje diskriminacije između kompozitnih i nekompozitnih kompanija. Izmenom Zakona o osiguranju, kompanijama sa istim akcionarom, koje su razdvojile poslove životnog i neživotnog osiguranja, omogućeno je da zajednički obavljaju tzv. zajedničke usluge: zaključivanje ugovora o osiguranju; promotivne i srodne marketinške aktivnosti; opšte, personalne, administrativne i tehničke aktivnosti podrške. Međutim, pomenuti član nije harmonizovan sa Zakonom o Porezu na dodatnu vrednost. Kako bi pomenute usluge imale poreski neutralan tretman, izmenom Zakona treba omogućiti da se zajedničke usluge definišu kao promet usluga koji nije oporeziv.

Zatim je potrebna izmena regulative u oblasti osiguranja od auto-odgovornosti u saobraćaju. Zakonom o obaveznom osiguranju u saobraćaju zabranjuju se isplate bilo kakvih provizija tehničkim pregledima, preko kojih se uglavnom obavlja distribucija osiguranja, koje prelazi 5% posredničke premije. Ovu zakonsku odredbu tržište ignoriše već duži niz godina. U 2015. i 2016. godini je došlo do pogoršanja na tržištu AO sa novim pristupom Poreske uprave vezano za plaćanje zakupa poslovnog prostora od preduzetnika. PU je svojim tumačenjem zakupa transferisala poreske obaveze na osiguravajuća društva i pojedinim društvima je naplatila visoke kazne.

Izmena zakonskih uslova bi omogućila liberalizaciju cena osiguranja od auto-odgovornosti, otvorila bi mogućnost da društva za osiguranje vrše registraciju automobila u sopstvenim prostorijama, kao i internet prodaju polisa osiguranja od auto-odgovornosti.

Predlažemo i izmenu zakonskih propisa u pogledu „Unit linked“ proizvoda. Novim Zakonom o osiguranju omogućeno je ulaganje u investicione jedinice investicionih fondova, međutim sa

limitima: u investicione jedinice jednog fonda može biti uloženo do 25 odsto tehničkih rezervi nastalih po osnovu tog tipa proizvoda; sredstva investirana u inostranstvu ne mogu biti veća od 25 odsto osnovnog kapitala. Potrebna je izmena Zakona o osiguranju kako bi se omogućio razvoj pomenutih proizvoda.

Industrija osiguranja može da postane deo sistemskog odgovora države na otklanjanje posledica prirodnih nepogoda.

Nakon 2014. godine broj prodatih polisa osiguranja od elementarnih nepogoda i drugih katastrofa se nije drastično povećao. Potrebno je da se jasno definiše strategija na nivou države koja bi mogla da se uvodi postupno: prvo uvođenjem obaveznog osiguranja za svu državnu i javnu imovinu i infrastrukturu; zatim uvođenjem obaveznog pokriva sve imovine određene kao kolateral za finansiranje i naposljetku uvođenjem obaveznog pokriva od prirodnih katastrofa

/ elementarnih nepogoda za svu imovinu koja uključuje osiguranje od požara.

Da bi se u obezbedio jednak poreski tretman bankarskog i lizing sektora, potrebno je pokrenuti izmenu Zakona o porezu na dodatnu vrednost u delu koji se odnosi na oporezivanje kamate. I izjednačiti ga sa poreskim tretmanom kamata u bankarskom sektoru. Potrebno je inicirati izmenu Zakona o porezu na dodatnu vrednost u delu koji se odnosi na oporezivanje kamate, a u smislu ukidanja PDV na deo lizing naknade koji se odnosi na kamatu.

Lizing industrija očekuje da bude uključena u subvencionisane programe Vlade imajući u vidu da finansiranje putem lizinga predstavlja direktno dugoročno ulaganje u proizvodnju koja može biti ključna za dalji razvoj poljoprivrede. Kako bi se to obezbedilo, potrebna je izmena zakona i podzakonskih akata kojima se uređuju podsticaji u privredi (industriji, poljoprivredi i dr.) tako da se kroz podsticaje izjednači finansiranje putem bankarskog kredita sa drugim vidovima finansiranja kao što je finansijski lizing. ■

Izmenama regulative u oblasti osiguranja od auto-odgovornosti u saobraćaju omogućila bi se liberalizacija cena osiguranja i internet prodaja polisa

Za dobre zakone najvažnija je dobra primena

MIHAJLO ŽIVKOVIĆ

Predsednik Pravnog odbora Saveta stranih investitora
(Societe Generale Banka Srbija)

Način na koji je sprovedena široka rasprava koja je prethodila usvajanju Zakona o izvršenju i obezbeđenju može i mora služiti kao putokaz i u budućnosti prilikom donošenja novih propisa koji se tiču privrednih odnosa. Sada je posebno značajno da nova rešenja budu adekvatno primenjena

Čini se da se na generalnom nivou može izvući zaključak da postoji spremnost države da nastavi proces izgradnje pravnog okvira koji bi stimulisao i pospešivao privredne odnose, odnosno koji bi omogućio nove strane investicije i zadržavanje i unapređenje postojećih. Ipak, sporost u radu sudova, kao i neadekvatna primena propisa zaista značajno utiče na opšti utisak i na tom planu se svakako moraju ostvariti dodatna unapređenja.

Jedna od najvažnijih promena u prethodnom periodu je bila donošenje novog Zakona o izvršenju i obezbeđenju. Pravni odbor je uzeo značajnu ulogu u ovom procesu a dobra saradnja sa radnom grupom je rezultirala prihvatanjem velikog broja komentara i preporuka Saveta.

Novi zakon je stupio na snagu 1. jula i zato je sada posebno značajno da nova rešenja budu adekvatno pri-

menjena. U tom smislu postoje velika očekivanja privrede, naročito u pogledu ubrzanja samog postupka izvršenja. Naročito je važno istaći pristup predlagača, Ministarstva pravde, prilikom same izrade ovog zakona. Naime, za razliku od procesa koji su prethodili donošenju zakona iz materije izvršenja u prethodnim godinama, prilikom donošenja novog zakona zaista je sprovedena široka javna rasprava, a predlagač je imao sluha za komentare privrede, uključujući i Savet stranih investitora. Na ovaj način je postavljen nov temelj koji može i mora služiti kao putokaz i u budućnosti prilikom donošenja novih propisa koji se tiču privrednih odnosa. Uključivanje Saveta stranih investitora u proces donošenja zakona može samo doprineti široj stručnoj raspravi i konačno boljim zakonskim rešenjima i zato to predstavlja obavezu za buduće slučajeve.

Upravo u tom kontekstu, Pravni odbor je pristupio analizi pred-

loga novog Građanskog zakonika i Radnoj grupi je podnet veliki broj predloga i komentara. Reč je o izuzetno važnom pravnom aktu kojim se regulišu osnove građansko-pravnih i privredno-pravnih odnosa i presudno utiču na strane investicije. U svakom slučaju, očekujemo da se, u jednom otvorenom dijalogu sa predlagačem, pronađu adekvatna rešenja za sva sporna pitanja.

Takođe, prema najavama koje imamo, očekuju nas izmene stečajnog zakonodavstva. Sada je već očigledno da izmene iz 2014. godine nisu donele promene i unapređenje postupka koje su bile očekivane i

Pravni odbor Saveta je spreman da aktivno učestvuje u izradi novog Zakona o stečaju, ukaže na najvažnije probleme koje su strani investitori imali u stečajnoj praksi i predloži rešenja za njihovo prevazilaženje

da je potrebno dodatno raditi na izmeni legislative. Pravni odbor to svakako podržava i izražava spremnost da uzme aktivno učešće prilikom izrade novog Zakona o stečaju obzirom da je reč o važnom, sistemskom zakonu koji je od velikog značaja za privredu. U tom smislu, Pravni odbor sa

nestrpljenjem očekuje predlog novog zakona kako bi, nakon analize samog teksta, imao prilike da koncipira preporuke i komentare i da ukaže na najvažnije probleme koje su strani investitori imali u stečajnoj praksi.

Od dobrih primera preventive od uvođenja nepovoljnih zakonskih rešenja se može istaći ona u pogledu Zakona o centralnoj evidenciji privremenih ograničenja prava lica registrovanih u agenciji za privredne registre, kada je Pravni odbor Saveta stranih investitora uspeo da, uz saradnju sa drugim organizacijama, pronađe zajednički jezik sa predlagačem.

Naposletku, ali ne i najmanje značajno, Pravni odbor će i dalje insistirati na izmenama Zakona o deviznom poslovanju u pogledu dodatne liberalizacije obavljanja plaćanja kako bi se izmene ovog zakona prilagodile potrebama koje strani investitori, ali i drugi privredni subjekti imaju u svom poslovanju. ■

Efikasnije procedure donose rezultate

IVAN GAZDIĆ

Predsednik Odbora za nekretnine i gradnju Saveta stranih investitora
(Bojovic & Partners a.o.d. Beograd)

Iskustvo sa dosadašnjom primenom Zakona o planiranju i izgradnji uglavnom je pozitivno, procedure su efikasnije, a prepoznati nedostaci bi uskoro trebalo da budu otklonjeni. Propisima u vezi sa konverzijom zemljišta treba posvetiti dodatnu pažnju

Već je prošlo skoro dve godine od kada je Zakon o planiranju i izgradnji značajno promenjen, uvodeći, po prvi put, termin „integrisana procedura“ za dobijanje neophodnih dokumenata za izgradnju, i to po principu „sve na jednom mestu“. Ova takozvana integrisana procedura obuhvata sve aktivnosti – od izdavanja lokacijskih uslova do izdavanja građevinskih i upotrebni dozvola, pa sve do registracije vlasništva na novosagrađenom objektu u Katastru nepokretnosti.

Efikasnost je postignuta na nekoliko različitih načina – razmena svih relevantnih dokumenata se obavlja elektronskim putem, nadležno telo proverava samo da li su ispunjeni formalni uslovi za izgradnju, zakon reguliše kraće rokove za nadležne organe da preduzmu odgovarajuće mere i strože prekršajne prijave za nepridržavanje rokova itd.

Izdavanje elektronskih građevinskih dozvola je počelo 1. januara 2016. godine, i to putem funkcionalnog sistema za izdavanje elektronskih dozvola.

Što se tiče broja izdatih građevinskih dozvola, u periodu od januara do aprila 2016. ukupno je izdato 4,3% više dozvola u poređenju sa istim periodom prošle godine.

Kada je u pitanju izdavanje građevinskih dozvola, Srbija je napredovala 39 mesta na listi o uslovima poslovanja za 2016. godinu koju formira Svetska banka i sada se nalazi na 139. mestu.

Iskustvo sa dosadašnjom primenom Zakona o planiranju i izgradnji uglavnom je pozitivno jer izgleda da se Vlada napokon ubacila u brzinu. Međutim, sve manjkavosti koje su identifikovane u primeni Zakona trebalo bi da budu eliminisane novim amandmanima koji će prema najavama biti na dnevnom redu 2017. godine.

Procedura konverzije (tj. procedura pretvaranja prava

na korišćenje građevinskog zemljišta u pravo svojine uz plaćanje određene naknade) napokon se primenjuje do određene mere. Međutim, veliki broj slučajeva konverzije su poništeni, a glavni razlog za to su odredbe Zakona o konverziji uz naknadu, koje kažu da će nadležno telo poništiti proces konverzije nad zemljom koja je predmet restitucije dok se restitucija u potpunosti ne završi. Neophodno je osigurati da se pomenute odredbe odnose samo na slučajeve gde je podnosilac molbe za konverziju preduzeće sa većinskim društvenim ili državnim vlasništvom s obzirom na to da su jedino ova preduzeća obavezna da vrate nacionalizovanu imovinu. U svim ostalim slučajevima poništavanje procesa konverzije je neopravdano.

Neophodno je osigurati da se odredbe u vezi sa restitucijom primenjuju samo na slučajeve gde je podnosilac molbe za konverziju preduzeće sa većinskim društvenim ili državnim vlasništvom s obzirom na to da su jedino ova preduzeća obavezna da vrate nacionalizovanu imovinu

Od jula ove godine pravo korišćenja zemljišta više ne služi kao razlog za izdavanje građevinske dozvole. S obzirom na to da veliki broj tekućih procesa konverzije (uz naknadu) još uvek nije rešen ili je poništen, izgradnja bi opet mogla da bude blokirana (kao i 2013. godine, dok nisu bili usvojeni novi zakoni), što bi moglo loše da

utiče na građevinsku industriju, odnosno na opšti privredni razvoj zemlje.

Kada govorimo o lizingu nepokretnosti, zakonski okvir još uvek nije dovoljno razvijen i potpuno funkcionalan, sa izuzetkom nekoliko poslovnih zgrada koje su predmet lizinga. Glavni problemi u primeni Zakona o finansijskom lizingu se odnose na visoke troškove i poreski tretman lizinga i još uvek nisu rešeni. Stoga, putem promene poreske regulative država bi trebalo da stvori povoljnije okruženje za primenu finansijskog lizinga u sektoru nepokretnosti. ■

Ojačati pravnu sigurnost

BILJANA BUJIĆ

predsednica Poreskog odbora Saveta stranih investitora (KPMG d.o.o.)

Ključni problem sa kojim se kontinuirano susreće poslovna zajednica je neujednačena primena propisa, nepredvidljivost izmena poreskih pravila, te pravna nesigurnost koja je sa tim povezana

Kada govorimo o predvidljivosti poreske politike, ključnim nam se čini način donošenja poreskih propisa. Svedoci smo da se oni donose bez javne rasprave i uključivanja poslovne zajednice u njihovu pripremu i donošenje. Suštinski, nastavljen je trend koji postoji poslednjih nekoliko godina. Dodatni problem je što ne postoji prethodna najava izmena kako bi poslovna zajednica barem bila obavestena u kom pravcu se mogu očekivati izmene propisa. Propisi se usvajaju sa primenom u roku od osam dana ili čak i kraće, a što sigurno nije dovoljan period da se poslovna zajednica prilagodi izmenama, posebno imajući u vidu da nije imala mogućnost da se o njima informiše.

Drugi problem vezan za predvidljivost je primena poreskih propisa i problem različitih tumačenja. Iako je uvođenje obavezujućih mišljenja koje izdaje Ministarstvo finansija trebalo da doprinese rešavanju ovog problema i ujednačavanju

poreske prakse, svedoci smo da u praksi Poreska uprava u kontrolama sve češće odbija da postupi u skladu sa mišljenjima.

Ukratko, ključni problemi sa kojima se poslovna zajednica suočava je neujednačena primena propisa, nepredvidljivost izmena poreskih pravila, te pravna nesigurnost koja je sa tim povezana.

Pored toga, svaki propis prati veliki broj podzakonskih akata, na primer pored Zakona o PDV-u, postoji još 26 pravilnika i tri uredbe koji bliže uređuju primenu Zakona o PDV-u, te je često veoma teško snaći se i ispravno primeniti poreska pravila. Najbolja praksa drugih država je da svaki poreski zakon prati jedan pravilnik o primeni gde su na jednom mestu bliže pojašnjene odredbe zakona.

Ako se ovome doda i problem primene obavezujućih mišljenja Ministarstva finansija, onda je problem poslovanja u Srbiji još veći.

Verujemo da je za otklanjanje pomenutih prepreka ključno jačanje institucija, i to kako Poreske uprave tako i samog Ministarstva finansija. Ovde pre svega mislimo na zaposlene, ulaganje u njihovo obrazovanje i obuku, kao i na tehničku opremljenost i informacioni sistem pre svega Poreske uprave.

Ozbiljno pitanje je broj i struktura zaposlenih, to jest da li ove institucije imaju dovoljan broj zaposlenih i da li je njihova struktura odgovarajuća. Visoko kvalifikovane i dobro obučene zaposlene treba privući, a sa sadašnjim nivoom zarada i uslovima rada nismo sigurni da je to moguće.

Pored ovoga, čini nam se da je jačanje koordinacije rada Ministarstva finansija i Poreske uprave veoma značajno jer je Mi-

nistarstvo to koje donosi propise i tumači ih kroz izdavanje obavezujućih mišljenja. Zbog toga želim da pomenem i raniju inicijativu Saveta u pogledu izmeštanja drugostepenog postupka po žalbama na poreska rešenja u Ministarstvo finansija, jer

Izmeštanja drugostepenog postupka po žalbama na poreska rešenja u Ministarstvo finansija moglo bi doprineti jedinstvenoj primeni propisa

verujemo da to može doprineti jedinstvenoj primeni propisa.

Kada je reč o sprovođenju akcionog plana transformacije Poreske uprave za period 2015–2020. godine, ključna preporuka koju Savet predlaže da bi rad PU bio efikasniji i transparentniji jeste jačanje institucije Poreske uprave kroz ulaganje u ljude, njihovo obrazovanje i obuku, kao i kroz ulaganje u informacioni sistem. Svesni smo da ovo ne može biti urađeno u kratkom roku i da je potrebna podrška svih da bi se Poreska uprava transformisala i postala moderna i efikasna uprava u službi poreskih obveznika.

Kada je reč o daljem dijalogu Vlade i poslovnog sektora, verujemo u otvoreni dijalog po svim pitanjima značajnim za unapređenje poslovnog ambijenta u Srbiji, a što podrazumeva i uključivanje poslovne zajednice u planiranje i izmene propisa koje ona i primenjuje. ■

Manje barijera - dinamičniji razvoj

JASMINA VIGNJEVIĆ

Predsednica Odbora za telekomunikacije i IT Saveta stranih investitora (Telenor d.o.o.)

Ukidanjem monopola i smanjivanjem cene pristupa infrastrukturi doprinelo bi se većem prodoru novih tehnologija i dinamičnijem razvoju kapaciteta operatera

Prepoznajemo da sve više korisnika prati trendove i aktivnije koristi nove mogućnosti modernih tehnologija, usled čega industrija nastoji da ponudi više inovativnih usluga i razvije nove digitalne servise. Oslobođanjem frekvencijskog opsega na 800 MHz ispunjena su očekivanja oko raspodele spektra, a prodaja digitalne dividende u okviru dva frekvencijska opsega (800 i 1800 MHz) doprinela je razvoju širokopojsnog interneta i boljoj pokrivenosti signalom mobilne telefonije.

Protoklih godinu dana nisu uvođeni novi para-fiskalni nameti operatorima, što je pozitivan impuls za razvoj tržišta telekomunikacija, koje se inače suočava sa brojnim izazovima.

Postoji prostor za unapređenje koordinacije između državnih institucija na način da vodeću ulogu preuzme resorno ministarstvo u domenu pitanja specifičnih za telekomunikacioni sektor. Regulatornom telu treba omogućiti potpunu nezavisnost, gde je finansijska samostalnost jedan od najvažnijih aspekata.

Preduslov za veći prodor LTE tehnologije i povećanje kapaciteta operatora je ukidanje monopola i smanjenje cena pristupa infrastrukturi. Ove godine se očekuje donošenje Zakona o elektronskom poslovanju i novog Zakona o elektronskim komunikacijama. Preporuka je da se predstavnicima industrije omogući već u ranim fazama izrade zakonskih predloga da daju svoje sugestije i komentare. U cilju obezbeđivanja novih i kvalitetnijeg pružanja postojećih usluga trebalo bi izmeniti i druge propise tzv. operator bilinga, prekograničnog prenosa podataka i zaštite od nejonizujućeg zračenja.

Razvoj elektronskog poslovanja predstavlja veliki potencijal za privredu i građanstvo. Predlog za unapređenje e-poslovanja je da se propišu metodi, a ne tehnička sredstva elektronske iden-

tifikacije kao što je sada slučaj. Kvalifikovani elektronski potpis koristi mali broj fizički lica, a izdavanje kvalifikovanog sertifikata zahteva dodatne troškove i formalnosti. Smatramo da treba omogućiti da se transakcije koje nisu od najvišeg pravnog ili ekonomskog značaja obavljaju putem običnog (nekvalifikovanog) elektronskog potpisa, gde bi za svaku vrstu transakcije bio propisan mehanizam identifikacije odgovarajućeg stepena bezbednosti.

IT sektor u ovom momentu procenjuje se na oko 650 miliona dolara i beleži stabilan rast zbog čega je prepoznat kao jedna od glavnih poluga razvoja srpske privrede. Za očuvanje rasta i konkurentnosti domaćih kompanija potrebno je vratiti nižu stopu PDV-a

od 10% na IT opremu umesto sadašnje od 20%. Takođe, ubrzani razvoj e-uprave, kao i javno-privatnih partnerstva koja su još u fazi razvoja, iako mogu da ponude značajan uspeh u oblasti unapređenja troškova, posebno na opštinskom nivou, doprineli bi bržem razvoju IT-ja.

Bilo bi korisno da se predstavnicima industrije već u ranoj fazi izrade teksta Zakona o elektronskom poslovanju i novog Zakona o elektronskim komunikacijama omogući da daju svoje sugestije i komentare

E-uprava je prepoznata kao važna tema od strane privrede, ali i države. Za uspeh na ovom polju treba uspostaviti centralno upravljanje sistemom kroz telo koje bi imalo političko-pravni kapacitet da sprovede sve korake i koordiniše razmenom podataka. Telo bi činili predstavnici Vlade, lokalnih samouprava i privrede. Važno je da e-uprava integriše postojeće podatke u elektronskom obliku – građevinske dozvole, PU, APR. Veliki problem predstavlja nepostojanje centralnog registra, pa je formiranje jedinstvene baze podataka prioritet. E-uprava donela bi velike uštede u vremenu i troškovima za građane i privredu, a pored veće transparentnosti funkcionisanje javne uprave bi moglo da se optimizuje. Prateći trend sve većeg pristupa internetu putem mobilnih uređaja, neophodno je da e-uprava bude dostupna i na tim platformama (MGovernment). ■

Aleksandar Vučić,
premijer Srbije

**ČVRSTO STOJIMO
NA KURSU REFORMI**

Reforme započete 2014. trebalo bi da budu završene do kraja mandata ove Vlade i omoguće da Srbija postane uređena demokratsku zemlja, sa efikasnim institucijama, funkcionalnom tržišnom ekonomijom i evropskom budućnošću.

Politika snažne i razvijene Srbije, u stabilnom regionalnom okruženju, koja prihvata najsavremenije pravne i ekonomske standarde EU, dobila je gotovo plebiscitarnu podršku na izborima.

Yana Mikhailova, predsednik Saveta stranih investitora i regionalni direktor Nestlé Adriatica

**ZADOVOLJNI INVESTITORI
SU NAJBOLJI PARTNERI ZA RAZVOJ**

Savet stranih investitora (SSI) doprinosi poboljšanje poslovne klime u Srbiji i želi da u partnerstvu sa Vladom što efikasnije radi na postizanju zajedničkog cilja, a to je da Srbija postane optimalna destinacija za investicije, privlačna i novim i postojećim investitorima.

Vlada bi trebalo da nastavi napore koji bi vodili ka transparentnom poboljšanju propisa, ojačavanju institucionalnih kapaciteta, smanjivanju administrativnog tereta i obezbeđivanju suštinske zaštite investitora.

Jorgovanka Tabaković, guverner Narodne banke Srbije

**SPREMNI SMO ZA IZAZOVE
IZ MEĐUNARODNOG OKRUŽENJA**

Nestabilnost koja dolazi iz našeg okruženja zasad nije imala uticaj na priliv stranih investicija koje su na nivou prošlogodišnjih u istom periodu. Istovremeno, NBS preduzima sve mere iz svoje nadležnosti da očuva stabilnost i ublaži preterane oscilacije kursa dinara.

Srbija je mala i otvorena ekonomija koja je na evropskom putu, što znači da na naša ekonomska kretanja neminovno utiču i kretanja u EU.

Marko Čadež, predsednik Privredne komre Srbije (PKS)

**ZAJEDNIČKIM SNAGAMA
DO BOLJEG POSLOVNOG AMBIJENTA**

Cilj Privredne komore Srbije i Saveta stranih investitora je povećanje konkurentnosti Srbije kao poslovne i investicione destinacije

Aktivnosti asocijacija stranih kompanija kao što je Savet stranih investitora posebno su značajne jer kreatorima ekonomske politike i regulative daju preporuke za unapređenje poslovnog ambijenta iz ugla poslovnih ljudi koji su u Srbiju došli sa praksom iz uređenih i razvijenih ekonomija.

Nj. e. Michael Davenport, šef Delegacije EU u Srbiji

**NADAMO SE JOŠ VEĆEM
NAPRETKU U REFORMAMA**

Veoma je važno da tekuće ekonomske reforme budu uspešne i da se stvori poslovno okruženje koje pospešuje preduzetništvo i investicije. Ovo bi bilo dobro ne samo za Srbiju već i za EU, kojoj je u interesu da Srbija bude što snažnija i prosperitetnija.

Politika pridruživanja Srbije EU nudi sigurnost investitorima iz EU, a i iz drugih zemalja, da će reforme biti nastavljene i da će u Srbiji poslovni ambijent u Srbiji biti sve predvidljiviji.

Daniel Berg, direktor kancelarije Evropske banke za obnovu i razvoj (EBRD) u Srbiji

**POMAŽEMO SRBIJI
DA IZGRADI JAKU PRIVREDU**

Smanjenje fiskalnog deficita i sprovođenje strukturnih reformi će smanjiti osetljivost Srbije na spoljašnje šokove kao što je Brexit i povećaće atraktivnost zemlje kao investicione destinacije. Mere koje se sprovode u okviru EBRD- Inicijative za unapređenje investicione klime i korporativnog upravljanja, pružaju podršku ovom procesu u mnogim oblastima.

Aktivnosti EBRD-a u Srbiji uključuju pomoć državnoj administraciji u poboljšanju poslovnih procedura i poslovne klime, pomoć u rešavanju problema nenaplativih kredita, poboljšanje korporativnog rukovođenja i pomaganje malim i srednjim preduzećima.

John Kyritsis, potpredsednik Saveta stranih investitora i generalni direktor Delez Srbija

**FOKUSIRANE REFORME
DONEĆE REZULTATE**

Za Srbiju je od ključne važnosti da održi makroekonomsku i finansijsku stabilnost, ali i da poboljša životni standard time što će jačati privredni rast i konkurentnost zemlje kroz ubrzanje strukturnih reformi, bolju primenu zakona i kontinuirano usaglašavanje sa pravnim tekovinama EU.

Značajan napredak je postignut u inspekcijском nadzoru i borbi protiv nedozvoljene trgovine, pogotovo nakon usvajanja Zakona o inspekcijском nadzoru. Puna primena ovog zakona se tek očekuje.

Dimitrije Knjeginjić, potpredsednik Saveta stranih investitora i generalni direktor Lafarž Srbija

**NUDIMO VLADI
ZNAJNE I ISKUSTVO**

Srbija će u procesu evrointegracija morati da izgradi funkcionalnu tržišnu ekonomiju i privredu sposobnu da se nosi sa pritiskom konkurencije i tržišnih snaga u okviru EU. Spremni smo da svoja znanja i iskustvo stavimo u funkciju ta dva cilja, a na dobrobit svih učesnika na tržištu.

Zalažemo se za donošenje i sprovođenje sistemskih rešenja u oblasti nedozvoljene trgovine, uključujući i oblast borbe protiv korupcije koja je jedan od najavljenih prioriteta Vlade.

Ana Firtel, izvršna direktorka Saveta stranih investitora

DIJALOGOM DO DOBRIH REŠENJA ZA SVE

Trudimo se da konkretnim preporukama zasnovanim na znanju i iskustvu poslovanja u Srbiji, u EU članicama i na globalnom nivou doprinesemo proreformskim i proevropskim težnjama zemlje.

Važno nam je da budemo jako objektivni, da pohvalimo ono što je dobro – ali da takođe na konstruktivan način damo kritiku. Po nama, unapređenje rada Poreske uprave i inspekcija treba da imaju prioritet i nadamo se da će nova Vlada podržati Poresku upravu da dinamičnije započne svoju reform.

Goran Pekez, predsednik Odbora za borbu protiv nedozvoljene trgovine Saveta stranih investitora (JT International a.d. Senta)

SISTEMSKI PRISTUP NEOPHODAN ZA BORBU PROTIV NEDOZVOLJENE TRGOVINE

Siva ekonomija i dalje predstavlja problem koji zahteva veliku pažnju Vlade i najugroženijih privrednih segmenata – duvan, proizvodi široke potrošnje, informaciona tehnologija (IT), tekstil i sl.

Milica Stefanović, predsednica Odbora za hranu i poljoprivredu Saveta stranih investitora (The Coca-Cola Company-Barlan S&M d.o.o.)

BOLJI IZGLEDI SA UNAPREĐENIM ZAKONIMA O HRANI

Još mnogo toga treba da se uradi da bi prehrambeni i poljoprivredni sektor postao prava pokretačka snaga srpske privrede. Potpuno operativna Nacionalna referentna laboratorija i upotreba registrovanih proizvoda za zaštitu bilja u skladu sa standardima u Evropskoj uniji važni su koraci koji vode u tom smeru.

Dejan Ječmenica, predsednik Odbora za ljudske resurse Saveta stranih investitora (Wiener Städtische osiguranje a.d.o. Beograd)

REŠITI PITANJE LIZINGA RADNIKA

Poslovna zajednica očekuje pojednostavljenje procedura u Zakonu o strancima i rešavanje otvorenih pitanja iz oblasti Zakona na radu, pre svega u vezi sa lizingom radnika i jednostavnijim obračunom zarada.

Dragoljub Zdravković, predsednik Odbora za lizing i osiguranje Saveta stranih investitora (AXA Osiguranje)

PROMENAMA DO BOLJIH REŠENJA ZA SVE

Postoji prostor za unapređenje zakonskog okvira u oblasti osiguranja i lizinga koji bi doprineo uvođenju evropskih praksi, jačanju ravnopravnosti svih učesnika na tržištu i atraktivnosti proizvoda za krajnje korisnike.

Ivan Gazdić, predsednik Odbora za nekretnine i gradnju Saveta stranih investitora (Bojovic & Partners a.o.d. Beograd)

EFIKASNIJE PROCEDURE DONOSE REZULTATE

Iskustvo sa dosadašnjom primenom Zakona o planiranju i izgradnji uglavnom je pozitivno, procedure su efikasnije, a prepoznati nedostaci bi uskoro trebalo da budu otklonjeni. Propisima u vezi sa konverzijom zemljišta treba posvetiti dodatnu pažnju.

Biljana Bujčić, predsednica Poreskog odbora Saveta stranih investitora (KPMG d.o.o.)

OJAČATI PRAVNU SIGURNOST

Ključni problem sa kojim se kontinuirano susreće poslovna zajednica je neujednačena primena propisa, nepredvidljivost izmena poreskih pravila, te pravna nesigurnost koja je sa tim povezana.

Jasmina Vignjević, predsednica Odbora za telekomunikacije i IT Saveta stranih investitora (Telenor d.o.o.)

MANJE BARIJERA - DINAMIČNIJI RAZVOJ

Ukidanjem monopola i smanjivanjem cene pristupa infrastrukturi doprinelo bi se većem prodiru novih tehnologija i dinamičnijem razvoju kapaciteta operatera.

DIGITALNO IZDANJE

The Guide To The Foreign Investors Council In Serbia 2016/2017 na engleskom jeziku možete pročitati na www.fic.org.rs i www.cordmagazine.com

Zajedno rastemo

U svojih četrnaest godina postojanja Savet se pokazao kao lojalan i pouzdan partner za rast koji je angažovao svoje resurse na stvaranju dugoročnog, održivog i zdravog okvira za poslovanje u Srbiji. Savet je postao ključni faktor u ubrzanju procesa evropskih integracija u Srbiji i promovisanju zemlje kao privlačne investicione destinacije

Savet stranih investitora je nezavisno, dobrovoljno poslovno udruženje osnovano 2002. godine sa ciljem da doprinese stvaranju održivog poslovnog okruženja u Srbiji. U više od jedne decenije, sa početnih 14 osnivača, Savet je narastao do organizacije sa više od 130 članova, odnosno kompanija koje su uložile više od 23,5 milijardi evra, generisale 18% nacionalnog BDP-a u 2013. godini i zapošljavaju preko 97.000 radnika u Srbiji.

Inicijativa za osnivanje udruženja je došla od Or-

ganizacije za ekonomsku saradnju i razvoj, odnosno „Investment Compacta“ u jugoistočnoj Evropi. Slična udruženja postoje u Bugarskoj i Rumuniji. Većina članova Saveta dolaze iz Evropske unije, ali imamo i članove iz drugih delova sveta – od Sjedinjenih Američkih Država i Ruske Federacije do Narodne Republike Kine.

U svojih četrnaest godina postojanja Savet se pokazao kao lojalan i pouzdan partner za rast koji je angažovao svoje resurse na stvaranju dugoročnog,

održivog i zdravog okvira za poslovanje u Srbiji, a ne radi kratkoročne dobiti. Za razliku od drugih udruženja čiji je cilj da lobiraju u interesu svoji članova ili da se bave B2B (business-to-business) aktivnostima što su, bez sumnje, legitimni ciljevi, Savet se fokusirao na promovisanje reformi koje su u najboljem interesu šire poslovne zajednice.

Pružajući promišljene i sprovodljive predloge za promenu propisa zasnovane na velikom znanju i stručnim resursima njegovih kompanija članica, Savet se etablirao kao aktivni učesnik u procesu reformi

razvoju ekonomskih potencijala Srbije primenom najnovijih poslovnih praksi i inovacija u svom poslovanju i ulaganjem u sposobnosti svojih zaposlenih. Kroz svoje strategije odgovornog poslovanja članovi Saveta su posvećeni rešavanju problema i potreba lokalnih zajednica u kojima posluju i time šalju jasan signal široj zajednici da društvo može da raste samo ako ima odgovorne kompanije.

Savet se u svom delovanju vodi principom nezavisnosti, budući da želi da ostane veran svom cilju promovisanja čvrste poslovne etike i dobrih principa korporativnog upravljanja u okviru same organizacije, kao i u kompanijama članicama, u komunikaciji sa Vladom i drugim spoljnim učesnicima.

REGULATORNE AKTIVNOSTI

Savet stranih investitora predstavlja ujedinjeni glas više od 100 kompanija. U postizanju svojih ciljeva Savet koristi suptilne interne mehanizme kako bi obezbedio transparentnu i plodnu razmenu mišljenja i postizanje konsenzusa među članovima. Donošenje odluka putem konsenzusa je izvor snage i ugleda Saveta.

Savet zasniva svoju stručnost na impresivnim profesionalnim resursima svojih članova. Uzima-

YANA MIKHALOVA, novi predsednik Saveta stranih investitora i regionalni direktor Nestlé Adriatica

u Srbiji i jedan je od ključnih aktera i pouzdanih partnera srpskoj Vladi i međunarodnim organizacijama u njihovim naporima da usmere privredu na put održivog razvoja.

Savet se specijalizovao za unapređenje poslovne klime, ali je, takođe, rano prepoznao svoju drugu jedinstvenu priliku – da podrži proces integracije Srbije u EU budući da preko 70% članova Saveta dolazi iz EU, dok ostali članovi takođe posluju na tržištu EU. Imajući u vidu da članovi Saveta posluju i u novim zemljama članicama EU, Savet se pokazao kao ključan u pomaganju Srbiji da prođe proces tranzicije bez ponavljanja grešaka koje su učinile nove zemlje članice u istom procesu.

Članovi Saveta svakodnevno doprinose ukupnom

Ciljevi članova Saveta se podudaraju sa naporima Vlade Srbije da izgradi funkcionalnu tržišnu ekonomiju, ubrza proces pregovaranja sa EU i razvije ekonomske potencijale

Savet trenutno ima devet odbora

- *Odbori za pravne poslove, ljudske resurse, borbu protiv nezakonite trgovine i elektronsko poslovanje su međusektorski.*
- *Odbori za hranu i poljoprivredu, lizing i osiguranje, nekretnine i gradnju, telekomunikacije i informacione tehnologije su sektorski.*

jući u obzir interese svojih članova, Savet osniva specijalizovane odbore koji diskutuju o nacrtima zakona, amandmanima na postojeću regulativu, razmenjuju svoja mišljenja sa različitim zainteresovanim stranama iz državnih organa i drugih stručnih i poslovnih udruženja i formuliše preporuke za promenu regulative vodeći računa o dobrobiti svih članova društva.

U dvostepenom procesu Upravni odbor Saveta usvaja preporuke koje odbor daje i objavljuje ih u „Beloj knjizi“.

„Bela knjiga“ predstavlja važan instrument za merenje napretka regulatornih reformi u Srbiji i omogućava godišnje poređenje na osnovu jasno postavljenih standarda.

„Bela knjiga“ je priznata kao transparentan i po-

Regulatorna ekspertiza Saveta

Ekspertska snaga Saveta, u vezi sa regulatornim aktivnostima, leži u njegovim komitetima koji imaju ključnu ulogu u davanju preporuka za promene zakonodavnog okvira. Trenutno postoji devet odbora, dok deseti treba da bude osnovan do kraja 2016.

Odbori su podeljeni u dve grupe. Međusektorski odbori su odbori za pravne poslove, ljudske resurse, borbu protiv nedozvoljene trgovine i elektronsko poslovanje. Sektorski odbori su odbori za hranu i poljoprivredu, lizing i osiguranje, nekretnine, telekomunikacione i informacione tehnologije.

uzdan izvor informacija za širu međunarodnu i investicionu zajednicu i veoma je cene donosioci odluka u zemlji, stručnjaci i srpska javnost. Rezultati „Bele knjige“ se jednom godišnje javno promovišu na konferenciji koja okuplja istaknute goste iz vlade, diplomatskog kora i međunarodnih organizacija u Srbiji.

Pored toga, pola godine nakon javnog predstavljanja

„Bele knjige“ Savet organizuje konferenciju pod nazivom „Reality Check“, na kojoj članovi Saveta i predstavnici vlade raspravljaju o trenutnom kursu reformi, često u prisustvu uglednih zvanica kao što su komesar Evropske unije za susedsku politiku i proširenje Johaneshan, koji

Savet se u svom delovanju vodi principom nezavisnosti, budući da želi da ostane veran svom cilju promovisanja čvrste poslovne etike i dobrih principa korporativnog upravljanja u okviru same organizacije, kao i u kompanijama članicama, u komunikaciji sa Vladom i drugim spoljnim učesnicima

je održao uvodno izlaganje na konferenciji 2015. godine. Ove godine Savet je odlučio da ne organizuje konferenciju budući da bi se održala u isto vreme kada i izborna kampanja.

Ciljevi članova Saveta se podudaraju sa naporima Vlade Srbije da izgradi funkcionalnu tržišnu ekonomiju, ubrza proces pregovaranja sa EU i razvije ekonomske potencijale. Na primer, odluka Saveta da formira Odbor za

elektronsko poslovanje je doneta pre nedavne odluke Vlade da se usredsredi na razvoj potencijala zemlje u sferi informacionih i komunikacionih tehnologija. Nedavne preporuke Saveta vezane za zakone o radu, građevinarstvu, inspekcijama i nezakonitoj trgovini su pomogle Srbiji da oslobodi svoj potencijal za rast, otvaranje novih radnih mesta i suzbijanje sive ekonomije.

AKTIVNOSTI VEZANE ZA PRIDRUŽIVANJE EU

Savet smatra da je razvoj transparentnog, efikasnog i konkurentnog poslovnog ambijenta u Srbiji čvrsto pove-

Uslovi članstva

- Članovi Saveta su pretežno domaće kompanije za značajnim učešćem stranog kapitala. Savet je takođe otvoren za lokalne konsultantske kompanije i zastupnike stranih poslovnih interesa, bez obzira na njihov osnivački status.

Zašto pristupiti?

- Učešće u dijalogu sa ključnim predstavnicima Vlade i članovima državne uprave;
- Skretanje pažnje na regulatorna pitanja koja ometaju njihove svakodnevne aktivnosti kroz angažovanje u radu komiteta;
- Promovisanje regulatornih pitanja koja su značajna za privredni segment koji oni predstavljaju, a u cilju formiranja zajedničkog stava Saveta i razmene prakse i iskustva sa drugim članovima.

zan sa procesom pridruživanja zemlje EU, a posebno sa njenim naporima da izgradi potpuno funkcionalnu tržišnu ekonomiju.

Uzimajući aktivnu ulogu u ovom procesu, Savet se pozicionirao kao ključni faktor privatnog sektora u procesu pregovaranja sa EU.

Oslanjajući se na stručnost svojih članova, od kojih više od 70% vodi poreklo iz EU, Savet

je ponudio svoje resurse obema pregovaračkim stranama – Evropskoj komisiji i Vladi Srbije – kako bi se obezbedili efikasni i efektivni pregovori o pristupanju. Savet je ohrabrio Evropsku komisiju u pružanju snažne podrške Srbiji kroz pregovore o pristupanju i u vezi sa instrumentima pomoći, i održava aktivan dijalog sa Komisijom, kako na nivou stručnih brifin-

U protekle tri godine Savet je organizovao dve zvanične posete Briselu – prvu u oktobru 2014, a drugu u septembru 2015. Treća poseta se planira za oktobar 2016. Aktivnosti udruženja se isključivo finansiraju iz članarina

ga, tako i kroz susrete sa najvišim zvaničnicima.

U protekle tri godine Savet je organizovao dve zvanične posete Briselu – prvu u oktobru 2014, a drugu u septembru 2015. Treća poseta se planira za oktobar 2016.

Aktivnosti udruženja se isključivo finansiraju iz članarina.

Pored toga, članovi mogu dati svoj doprinos izradi „Bele knjige“, među prvima dobiju pristup izradi nacрта zakona i daju svoje komentare ili sugestije za njihovo unapređenje, dobiju informacije iz prve ruke o nedavno usvojenim zakonima i mogućnost da uspostave direktan kontakt sa vladinim službenicima nadležnim za sprovođenje različitih propisa. ■

U rečima:

Zadovoljan zaposleni i zadovoljan kupac +
Tržišna prilagodljivost +
Operativna sposobnost +
Finansijska uspešnost +
Povećanje ekološkog učinka +
Trajna posvećenost lokalnoj zajednici =

Pirot & Tigar Tyres

**Growing
together**

U brojkama:

3200 zaposlenih; **300** miliona evra investicija tokom poslednjih 10 godina;
2000 različitih artikala u **8** brendova; **306** miliona evra prihoda u 2015.

NAŠA FORMULA ODRŽIVOG **RASTA I RAZVOJA**

Tigar Tyres

UniCredit

Official Bank

 UniCredit

**Official Bank of
UEFA Club Competitions**

Contact Center
011 3777 888

Contact Center
011 3093 500

Online
www.unicreditbank.rs

Online
www.unicreditbank.rs/leasing